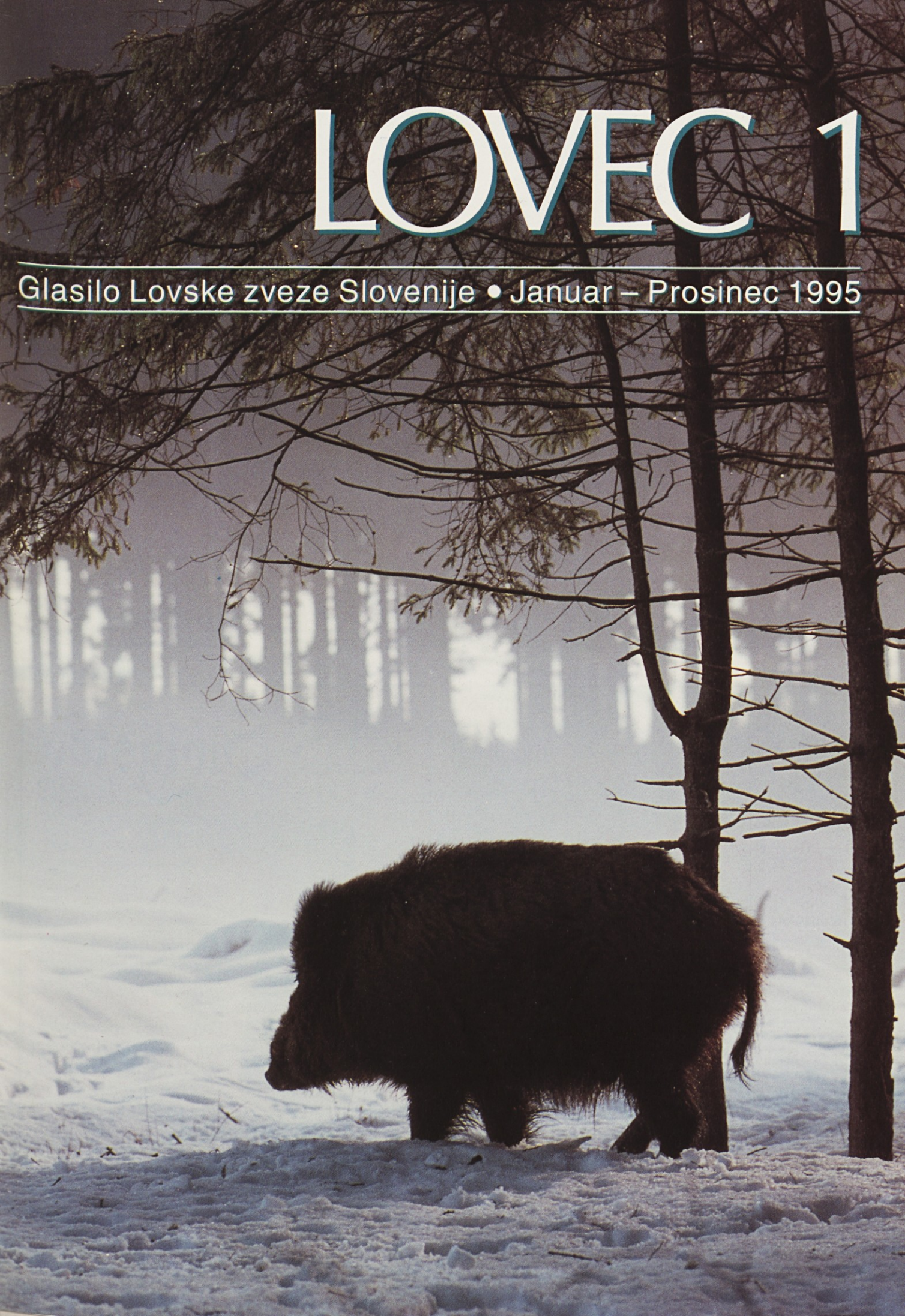

LOVEC 1

Glasilo Lovske zveze Slovenije • Januar – Prosinec 1995

Obilo zdravja, zadovoljstva in delovnih uspehov – tudi pri varstvu in gojitvi divjadi
 – v letu 1995!

Uredniški odbor glasila Lovec

Upravni odbor LZS

Izvršni odbor LZS

Foto: Danegger – Kodla

INTOTECH d.o.o. **PRODAJA VOZIL**

61291 SKOFLJICA, Ahlinova 1
 Pooblaščen servis SUZUKI, kleparska in mehanična dela

SUZUKI
JORDAN

FAX: 061/666-348

TEL.: 061/666-348, 666-359

STARO ZA NOVO

NAJBOLJŠA POSOJILA, UREJENA V 1 DNEVU.
 GOTOVINSKI POPUST 5%.

SWIFT 1,3 GS, 3 vrata	19.000 DEM
polog 6.000 DEM	obrok 48 × 361 DEM
SWIFT 1,3 MINT, 3 vrata	19.982 DEM
polog 6.310 DEM	obrok 48 × 380 DEM
SAMURAI, platnena streha	24.961 DEM
polog 7.882 DEM	obrok 48 × 475 DEM
SAMURAI, trda streha	25.108 DEM
polog 7.929 DEM	obrok 48 × 478 DEM
VITARA 3, 16 V	34.975 DEM
polog 11.045 DEM	obrok 48 × 665 DEM
VITARA 5	40.311 DEM
polog 12.730 DEM	obrok 48 × 767 DEM

DELOVNI ČAS: od 8. do 12. ure in od 13. do 16.30,
 ob sobotah: od 8. do 12. ure.

Šiviljstvo

Za prijetnejše počutje v mrzlih dneh uporabljajte termo spodnje perilo.

Poleg tega so vam na voljo tudi različni lovski telovniki, čepice, športne hlače in pelerine iz hubertusa.

Dodatne informacije in naročila dobite po telefonu:

Marija Sovinc
 Brode 1,
 64220 Škofja Loka
 ☎ 064/65-775
 ☎ 064/65-774

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije
– revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave –
letnik LXXVIII, št. 1
januar – prosinec 1995

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tisk Tiskarna Ljudske pravice p.o.
v Ljubljani

Poština je plačana pri pošti
61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Tomaž Burazer, Boris Kryštufek,
Borut Mencinger, Franc
Rebeušek, Marjan Toš, Črtomir
Vilhar

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovce izhaja praviloma vsak
mesec.

Ta številka je izšla
v 24.600 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za
informiranje št. 23/247-92 sodi
LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3, za katere
se plačuje 5% prometni davek.

Naročnino na glasilo je potrebno
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije.

Za druge naročnike (nelovce)
je letna naročnina 3.900 SIT,
za tujino 74 DEM.

Izvod revije stane 340 SIT.

**Gradivo (tipkopis!) za objavo
pošljite**

Uredništvu glasila Lovce,
Župancičeva 9 – p.p. 505
61001 Ljubljana

Tel.fax: (061) 214-948

**Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo!**

Cene malih oglasov:

do 15 besed 600 SIT, od 15 do
25 besed 720 SIT, od 25 do 30
besed 920 SIT.

Za vsako nadaljnjo besedo
35 SIT.

**Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična
cena.**

Male oglase je treba plačati
vnaprej na žiro račun

Lovske zveze Slovenije,
Župancičeva 9,
Ljubljana 50101-678-47158.

Devizni račun

50100-620-010-27620-3090/2

Foto: A. Sušnik

IZ VSEBINE

F. Avberšek:
Spoštovani lovski tovariši! 4

Iz dnevnega tiska 5

Mnenja in kritike 6

F. Cvenkel:
Razlike med običaji z lovskimi
vejicami na Slovenskem in Nem-
škem ter Avstrijskem 6

A. Puš:
Lovsko izobraževanje – kako na-
prej 7

J. Perko:
Kaj se zgodi, če puški odžagamo
cevi? 8

A. Sovinc:
Redko pojavljajoče se ptice
v Sloveniji 9

B. Leskovic:
Kinološki prireditvi za krvosledce
na Kočevskem 12

B. Galjot:
O koloniji alpskih kozorogov na
Ljubelju 15

F. Šetinc:
Menina – zdravilo za dušo 21

B. J. Lovrenčič:
Kadar je Diana naklonjena 22

M. Mali:
S psom pri veterinarju... 22

Po lovskem svetu 23

J. Brezovar:
Norveška – lovski raj na vrhu
Evrope 23

**Iz zaprašenih letnikov
Lovca** 25

R. V.:
Strah dolenskih gozdov 25

Lovska organizacija 27

M. Toš:
Koroški lovski pozdrav 27

J. Štuhec:
Predstavitve LD Bučkovci v Gor-
nji Radgoni 27

A. Razpet:
Lov prijateljstva treh LD 28

B. Leskovic:
40 let LD Krekove 28

R. Palčič:
Zelena bratovščina na zasavski
Sveti gori 28

S. Preskar:
Kako smo se pripravljali na je-
senske love 29

F. Pirečnik:
Jubilej »koče miru in tišine« 29

M. Toš:
Franček Pušnik: Zbornik lovstva
in lova 30

Mladi pišejo 30

Jubilanti 31

Lovski oprtnik 33

E. Rečnik:
Dvojni plen na poti v šolo 33

N. Rebek:
Natančen strel s pomočjo HUN-
TER rdeče svetlobne pike 33

D. Namestnik:
V Snežniškem kraljestvu 34

S. Benigar:
Šele njegov tretji srnjak 35

F. Ekar:
Zlomljena ruševčeva perut 35

Luperkus:
Svibno 35

F. Pirečnik:
Nočno spuščanje psov v lovišče
D. Zemljic: 36

Prepoved lova tudi na goloba
grivarja? 36

J. Zakrajšek:
Solovec mi je ustrelil lovskega
psa! 36

M. Toš:
Toneta skrbi usoda male divjadi 37

V spomin 37

Lovska kinologija 39

S. Novak:
Pokal svetega Huberta na Ptuj-
skem polju 39

B. Leskovic:
Oživitveni občni zbor Kluba ljubi-
teljev goničev Slovenije in Dru-
štva brak-jazbečarjev ter krv-
sledcev 40

B. Renčof:
Preizkus naravnih zasnov lov-
skih psov v Zasavju 40

A. Razpet:
Državna tekma lovskih psov
v delu po krvnem sledu (CACT) 40

B. Feher:
Lokalna tekma v delu po krvnem
sledu in PNZ psov barvarjev na
Turjaku 41

KZS:
Predvidena legla lovskih psov 41

SLIKA NA NASLOVNICI:
Divji prašič – *Sus scrofa*

Foto Spring MB – Mauritius

V JANUARJU zakon dovoljuje lov
na vso nezaščiten divjad (lisica,
pižmovka, siva vrana, sraka, šoja)
ter na tu navedeno in prikazano
divjad. Vendar le, če je odstrel na-
črtovan in lovsko organizacija (LD,
ZLD, LZS, LGO) s svojim sklepom
lovne dobe na kako divjad ni skraj-
šala oziroma lova ni prepovedala
vse leto. Upoštevati moramo tudi
sprotne odločbe, ki jih izda ministr-
stvo za kmetijstvo in gozdarstvo
oz. vladne uredbe.

divji prašič

medved (po odločbi)

srna in mladič
(do 15. 1.)

jazbec

kuna belica,
zlatica

fazan
(do 15. 1.)

raca mlakarica
(do 15. 1.)

JANUAR					
1. Ne	SV 07.44	SZ 16.26	LV 07.18	LZ 16.55	☺
2. Po	07.44	16.27	08.06	18.07	
3. To	07.44	16.28	08.46	19.20	
4. Sr	07.44	16.29	09.20	20.31	
5. Če	07.44	16.30	09.50	21.40	
6. Pe	07.44	16.31	10.17	22.45	
7. So	07.44	16.32	10.44	23.49	
8. Ne	07.44	16.34	11.11	–	☾
9. Po	07.43	16.35	11.39	00.50	
10. To	07.43	16.36	12.08	01.51	
11. Sr	07.43	16.37	12.42	02.49	
12. Če	07.42	16.38	13.21	03.46	
13. Pe	07.42	16.40	14.04	04.39	
14. So	07.41	16.41	14.53	05.29	
15. Ne	07.41	16.42	15.48	06.14	
16. Po	07.40	16.44	16.47	06.55	☺
17. To	07.39	16.45	17.50	07.32	
18. Sr	07.39	16.46	18.55	08.04	
19. Če	07.38	16.48	20.01	08.34	
20. Pe	07.37	16.49	21.08	09.02	
21. So	07.37	16.50	22.17	09.30	
22. Ne	07.36	16.52	23.27	09.59	
23. Po	07.35	16.53	–	10.29	
24. To	07.34	16.55	00.37	11.05	☾
25. Sr	07.33	16.56	01.49	11.45	
26. Če	07.32	16.58	02.58	12.33	
27. Pe	07.31	16.59	04.04	13.29	
28. So	07.30	17.00	05.03	14.33	
29. Ne	07.29	17.02	05.55	15.43	
30. Po	07.28	17.03	06.38	16.55	☺
31. To	07.27	17.05	07.16	18.07	

Dragi lovski tovariši!

Leto 1994 je za nami. Minilo je, vsaj na področju naše organiziranosti, veliko bolj mirno, kot so nekateri pričakovali ali celo napovedovali. Mnogo pa je bilo tudi novega.

Naše najpomembnejše delo, delo v loviščih, je nemoteno potekalo po zastavljenih načrtih in prepričan sem, da smo ga tudi tokrat dobro opravili. Seveda so bile tudi težave, ki pa jih bo v prihodnje mogoče prav gotovo odpraviti.

Naša revija LOVEC je postala vsebinsko in oblikovno bogatejša. S sofinanciranjem smo vzpodbudili pričetek obnove lovskega muzeja v Bistri. Nadaljevali smo z vsemi oblikami lastnega izobraževanja. Naše delo smo pričeli organizirano predstavljati tudi nelovcem, še posebno šolski mladini, ki se je z zanimanjem odzvala.

Sprejeti smo bili v FACE, kar kaže, da naše delo v Evropi velikokrat bolj cenijo kot sami doma in priznavajo rezultate našega dela. In še bi lahko naštevali.

Pravo bogastvo pa predstavljajo tudi razne prireditve po Zvezah lovskih družin in samih lovskih družinah. Mednje prav gotovo sodijo razstave na temo narava – divjad, ki so zanimive ne samo za lovce, kar je dokazal obisk drugih obiskovalcev. Nič manj niso pomembni nastopi pevskih lovskih zborov in rogistov, brez katerih si ni mogoče več predstavljati lovske ali pa strelskih prireditev. Posebno mesto imajo proslavljanja raznih obletnic oziroma jubilejev, kjer se praviloma skupaj z lovci zberejo v velikem številu tudi krajan in številni krajevni funkcionarji. Vse te prireditve kažejo našo odprtost in željo po sodelovanju z vsemi, ki živijo in gospodarijo v prostoru, kjer lovci skrbimo za prostoživeče živali ali kot radi rečemo – divjad.

Po mnogih obiskih v posameznih Zvezah lovskih družin in še posebno v lovske družine, ob priložnostih že omenjenih jubilejev, lahko mirno trdim, da je Lovska zveza Slovenije čvrsta organizacija in da takšna tudi ostaja.

Žal je med nami tudi nekaj posameznikov ali manjših skupin lovcev, ki želijo bolj v lastnem interesu kot v interesu divjadi rušiti sedanjo organiziranost. Te in vse lovce pozivam in jim polagam na srce: spoštujte svoje in naše lovske tradicije in bodite ponosni na svoje lovsko udejstvovanje. Spore rešujte strpno in sporazumno, nikakor pa ne z razbijanjem lovske družin in lovske organizacije.

Včasih sem v pogovorih z lovci naletel tudi na takšne, ki še vedno, lahko bi rekel kar s strahom sprašujejo, kaj bo prinesla nova lovska zakonodaja in kaj bo z lovske družine in lovske organizacije nasploh. Državni zbor, kot zakonodajno telo v naši državi, lovskega zakona še ni uvrstil na dnevni red. Res pa je, da je napisanih že kar nekaj predlogov, eden pa je že tudi uradno vložen. Razlogov, da obravnava še ni stekla,

je več. Največji je verjetno ta, da je veliko bolj potrebno sprejeti še mnogo drugih zakonov, in to s področij, kjer jih v mladi državi sploh še nimamo ali pa imamo še stare iz prejšnje države. Sedaj veljavni zakon, ki obravnava varstvo in gojitev divjadi ter lov, pa je bil sprejet po skoraj dveletni razpravi pred dobrimi petnajstimi leti kot slovenski zakon. Kljub temu njegovo uresničevanje, z manjšimi izjemami, ni problematično. Pa še druga resnica je – sedanji zakon ni tako slab, da bi bilo treba zelo hiteti s sprejemanjem novega.

Sicer pa so naša stališča do novega lovskega zakona že nekaj časa znana in smo jih v LOVCU že večkrat zapisali. Prepričan sem, da imamo dovolj argumentov in da jih bomo znali tudi uporabiti. Ne vidim razlogov, zaradi katerih bi bilo potrebno spreminjati sedanjo organiziranost v lovski organizaciji, pa naj gre za lovske družine, Zveze lovske družin ali Lovsko zvezo Slovenije.

Skrb za naravo in v njej prostoživeče živali, ki je že sedaj velika, pa je prav gotovo tudi pri takšni organiziranosti, kot je sedaj, možno še izboljšati; še posebno z dobrim sodelovanjem z drugimi uporabniki prostora.

Moramo pa seveda upoštevati tudi dejstvo, da so nekateri zakoni že sprejeti. Pri tem mislim na Zakon o varstvu okolja, ki je prostoživeče živali podpržavil, in Zakon o gozdovih, ki je nedvoumno naložil nalogo načrtovanja Zavodu za gozdove. Pred nami je prehodno obdobje, ki ga bomo najlažje pa tudi najuspešnejše premagali, če se bomo že kar na začetku gozdarji in lovci čimbolj složno lotili zahtevnih nalog. Potrebno bo dobro premisliti in se pogovoriti, kaj nam, lovcom, pa tudi gozdarjem, kmetom ali, še bolje, vsem Slovencem narava pomeni. Tako kot gozd ni le les in morda še gozdni sadeži, ampak mnogo več, je tudi divjad mnogo več, kot si velikokrat predstavljamo in predvsem ni samo naša. Res pa je, da smo za njeno skrb najbolj odgovorni.

Leto, ki je za nami, je bilo zanimivo in plodno. Hvala vsem lovcom, ki ste k našim skupnim dobrim rezultatom prispevali svoj delež. Hvala tudi vsem, ki so z nami sodelovali in nam pomagali.

V novem letu 1995 želim, da se Vam izpolni čim več želja in da ostanemo dobri sodelavci, prijatelji in lovski tovariši. Če bo tako, bodo naši uspehi in uspehi lovske organizacije zagotovljeni in, kar je najpomembnejše, tudi za divjad bo tako najboljše. Pa še nekaj, spoštovani lovci, ni vseeno, kaj bo javnost mislila o nas – lovcih. Mnenja o nas bomo oblikovali predvsem sami s svojim obnašanjem, odnosom do narave pa tudi do solovcev in predvsem sokrajanov. Ne pozabimo tega!

mag. Franc Avberšek

Krznno kot modni dodatek

Novi (celjski) tednik je 3. 11. letos pisal, da se, kot kaže, končuje nekaj let trajajoči spor med varstveniki okolja in ljubitelji krzna, »saj se je sporen material z nonšalantno samozavestjo vrnil v svet mode«. Najbolj cenjena je nizka dlaka, razne dolgodlake lisice pa se največkrat pojavljajo v obliki detajlov oziroma obrob.

Se zločinske navade in razvade pomikajo k nam?

Po pisanju Dela (4. novembra) je doslej neznani storilec v sadovnjaku blizu naselja Ceglo v Goriških Brdih nastavil mrežo za lov ptic, ki je bila dolga 50 in visoka dva metra. Vanjo se je ujela kanja in več ptic pevk, ki so jih policisti spustili.

Kakšen bo lovec 21. stoletja?

France Stele je v Nedeljskem dnevniku 6. novembra letos pisal o srečanju predstavnikov treh dežel v dvorcu Zemono pri Vipavi. Povzel je tudi nekaj zanimivih misli **dr. Gerharda Anderluha** iz Celovca, predvsem odgovor na vprašanje, kakšen bo lovec 21. stoletja.

»Lovci so kritiko dolgo jemali zlahka in menili, da je vzrok zanj samo slabo vedenje nekaterih, črnih ovc' iz njihovih vrst,« meni ugledni predsednik mednarodne evropske lovske konference. »Niso pa dojeli, da gre za globoko zakoreninjeno družbenopolitično kritiko nekega sistema... Vse je še v fazi vrenja, delno še orjemo ledino in delamo napake... Zame pa ni dvoma, da smo na začetku ali celo že sredi razvoja, ki bo privedel do novega pojmovanja lova in lovcev...« Kakšen bo torej lovec 21. stoletja?

Lovec se bo moral po svojih najboljših močeh potruditi za ohranitev divjadi, izboljšanje in obnovo njenega okolja. Predvsem pa bo moral lovec jutrišnjega dne družbi dokazati svojo verodostojnost.

Ustrelil je lovca

Šestega novembra zjutraj je LD iz Svetega Tomaža blizu Ormoža pripravila lov na fazane. Med lovci je bil tudi 48-letni **Viljem D.**, ki je v ribodovem grmu zaslišal šum, za katere-

Foto: R. Košir

ga je domneval, da ga povzroča fazan, in je ustrelil v tisti smeri. Zadel je 31-letnega lovca **Dušana Kardinarja** iz Globoke v Ljutomerski občini, ki je zaradi hudih poškodb umrl na kraju nesreče.

Nekaj dni kasneje se je zgodila nesreča med lovom na fazane v bližini Domanjševcev, kjer je lovec ustrelil svojega lovskega tovariša v oko.

Zmaji in ptice

Znanstveniki so ugotovili, da zmajari in padalci manj motijo divjad in ptice, kot so domnevali doslej, je pisal Dnevnik 7. novembra letos. **Bertram Georgi**, vodja projekta, je povedal, da ugotovitve raziskave nasprotujejo dosedanjemu prepričanju. Pri 75 odstotkih srečanj se gamsi in srne sploh niso odzvali, v 20 odstotkih pa so se umaknili v bolj skrite kraje, iz katerih so se približno čez pol ure vrnili v prejšnja bivališča. Samo pet odstotkov živali je zelo hitro zbežalo in se vrnilo šele po več urah ali celo naslednji dan.

Na temelju vsega ugotovljenege namerava Združenje za biologijo skupaj z drugimi strokovnjaki pripraviti koncept, ki bo zagotavljal sožitje med športniki in divjadjo.

Konečnikove slike narave

V galeriji Gozdarskega inštituta Slovenije so 8. novembra letos odprli razstavo Slike iz narave avtorja **Janeza Konečnika**. Avtor »se temu dihu življenja izzivalno odziva iz notranjosti. Še več: mistika je ustvarjena z večjo roko in očmi poznavalca,« piše poročevalec Dnevnika.

Barje posebno pomembno za ptice

Ljubljansko barje obiščejo številne ptice selivke. Na pomlad in jesen priletijo selivke z mednarodnim statusom ogroženosti. Tudi poplave na Barju imajo neprecenljivo vrednost za selitev in prezimovanje skoraj deset vrst rac, nekaj vrst galeb-ov, številne čigre, gosi in čaplje. Vse to je prepričalo Evropo, da je Barje uvrstila v spisek pokrajin posebnega pomena za ptice (IBA), piše **David Majnik** v Naši komuni 8. novembra letos.

Potrjena lovska načrta

Nevenka Žolnik je v Delu 9. novembra letos poročala, da lovskegospodarska načrta lovske družin Medvode in Šmarne gora za obdobje od leta 1991 do 1996 ustrezata vsem zakonsko določenim merilom, zato so ju predložili občinski skupščini v obravnavo in sprejetje. Načrti bodo veljavni do takrat, ko jih bodo nadomestili območni lovskogojitveni načrti zavoda za gozdove. Tudi pri njihovi pripravi bodo sodelovali lovci, kmetijci, varuhi narave in drugi, ki so kakor koli zainteresirani za varovanje divjadi.

Medvedka z ovratnico

Viktor Luskovec je v Delu 12. novembra letos pisal o medvedki in »tehnični napaki« na njeni ovratnici, ki ji je povzročila takšno poškodbo, da so ji morali na mestu samem skrajšati muke. Menda se je pokvarila sponka in zato ovratnica po določenem času (med odrašč-

anjem medvedke) ni odpadla. Kljub temu uresničevanje projekta, ki ga sofinancira tudi LZS, ne bodo prekinili, je med drugim povedal inž. Anton Simonič, republiški inšpektor za lov in ribolov. Da pa se kaj takšnega ne bi ponovilo, so sklenili, da bodo odslej z ovratnico opremljali le starejše medvede, sponke na ovratnici pa bodo iz drugega materiala.

Škoda po medvedih

Milan Glavonjič je v Slovencu 17. novembra letos objavil daljši članek o škodi, ki jo povzroča divjad na Kočevskem. Navedel je izjavo **Toneta Škerjanca** iz Šalke vasi, ki pravi, da »boj« z lovci traja še iz nekdanje Jugoslavije ter da zdajšnja oblast ni glede tega vprašanja nič boljša od prejšnje. Grajal je izjavo nekega politika, češ da je več vreden en medved kot 10 krav.

Deset dni prej smo prebrali Dnevnikovo žalostno vest, da je na železniški progi Ilirska Bistrica-Pivka v bližini železniške postaje Kilovčev tovarni vlak povozil medveda. Žival je poginila na kraju nesreče.

Divjad hoče imeti svoj mir

Marjan Toš je v Republiki 18. novembra letos, ko je poročal o stališčih UO LZ Maribor, med drugim zapisal:

»Člani UO LZ Maribor menijo, da so v javnosti še vedno napačne ocene o prekomerni številčnosti divjadi, premalo pa spoznanj, da se življenjski prostor divjadi oži, saj je v okolju vse več vznemirjenja in da zaradi ostalih dejavnosti v prostoru divjad išče mir v ugodnejših predelih.«

Zanimiva je tudi piščeva ugotovitev, da je bila poljska divjad še nedavno naravni zaveznik kmetijstva, saj so zlasti jerebice uničile veliko plevelov in škodljivih žuželk.

Ob tem smo se spomnili, da je češki raziskovalec **inž. Sekeri** že pred tridesetimi leti opozarjal na pomen biološkega zatiranja škodljivcev. Po njegovih ugotovitvah poje odrasla jerebica vsak dan približno 300 škodljivih žuželk, hroščev, gosenic, bub in drugih. »Pri nas je jerebic malo, zato je tudi njihova korist neopazna,« je takrat komentiral **inž. Lojze Černe** (Lovec 1963-64, str. 357).

Razlike med običaji z lovskimi vejicami na Slovenskem in Nemškem ter Avstrijskem

Prvi stavek odgovora o lovskih šegah in običajih v Lovčevem priročniku iz leta 1989 pravi: »Lovske šege in običaji so del ljudske kulture ali ljudskega izročila, zato jih je treba spoštovati in ohranjati«. V knjigi Jelenjad II, ki jo je iz nemščine prevedel inž. Blaž Krže leta 1992, je med drugim natisnjeno: »Zato je toliko večja dolžnost lovca..., da se drži tradicionalnih običajev in jih prenaša na lovce, ki prihajajo...«. Slovenski lovski običaji so sestavni del lovske kulture evropskih narodov, zlasti alpskih. Ali drugače: Slovenci smo bili dolga stoletja pod večstranskim vplivom Germanov. S tem pa ni rečeno, da so slovenski lovski običaji enaki nemškimi in avstrijskim, pač pa so le podobni.

Nemški in avstrijski lovci so precej pogosti lovski gostje v naših loviščih, zlasti na Gorenjskem in Štajerskem. Pri običajih, ki spremljajo lov, zlasti onih z lovskimi vejicami, pa se dogajajo nepravilnosti, ki jim botruje površnost oz. neznanje. Eden izmed predmetov pri lovskem in lovskočuvajskem izpitu je – *lovske šege in običaji*, zato pri njih ne bi smelo biti napak. Tako pa se zgodi,

da celó tujec poučuje našega lovca, kako izvedemo to in ono. Vendar so take instrukcije povečini napačne, nasprotno našim običajem. Opozorim naj le na nekatere razlike med običaji z vejicami pri nas v Sloveniji ter onimi v Nemčiji in Avstriji. Pri Nemcih srnjad ni uvrščena k véliki divjadi, ampak k mali.

sto srnjaka sanitarno uplenil srno.

Na ustanovnem občnem zboru Slovenskega lovskega kluba (SLK), 16. okt. 1907 v Ljubljani, je ustanovitelj vseslovenske lovske organizacije, dr. Ivan Lovrenčič, v svojem programskem govoru med drugim rekel: »*Hočemo varovati slovenski značaj naše dežele in prisi-*

vejico«, ne da bi določal, kako naj bo ta vejica obrnjena. In tega se držimo tudi dandanes. Torej smo pri nas v Sloveniji precej bolj enostavni kakor v Nemčiji in Avstriji, ki parkljarjem – samcem dajo vejico na pleče takó, da kaže odlomljeni del h glavi, samicam pa v nasprotno smer, proč od glave. **Vejico uplenitelja oz. vejico**

Foto: I. Napotnik

Steklina na območju Slovenije

Od 1. do 30. novembra 1994 je bilo z območja 44 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na steklino 353 živali, in sicer: 286 lisic, 7 psov, 22 mačk, 14 kun, 7 jazbecev, 9 srnjadi, 3 divji zajci, 1 veverica, 1 hrček in 1 miš.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 88 živalih z območja 21 občin, in sicer:

Brežice (2), Cerknica (1), Domžale (3), G. Radgona (2), Grosuplje (5), Kamnik (8), Kočevje (2), Koper (2), Kranj (15), Lendava (3), Litija (1), Ljubljana Moste-Polje (1), Ljubljana Šiška (4), Ljubljana Vič-Rudnik (3), Ljutomer (1), Murska Sobota (27 in 1 kuna), Sežana (1 in 1 jazbec), Slovenske Konjice (1), Šentjur pri Celju (1), Škofja Loka (1 in 1 kuna) in Šmarje pri Jelšah (1).

Ljubljana, 5. 12. 1994

dr. Armin TOMAŠIČ,
dr. vet. med.
repub. vet. inšpektor

V Sloveniji in Avstriji pa srnjad uvrščamo k véliki divjadi. Na Slovenskem pripada **zadnji grizljaj** (primerno velika zelena vejica v ustih) prežvekovalcem obeh spolov in vseh starosti ter véliki pernatí divjadi obeh spolov, ki se hrani tudi s popjem oz. brstjem (veliki petelin, ruševac, gozdni jereb). V Nemčiji dobe zadnji grizljaj le parkljarji samci, tudi srnjaki, čeprav so sicer mala divjad, v Avstriji pa dodatno še svizci, veliki petelini, ruševci, gozdni jerebi. Zgodilo se je, da lovski gost iz Nemčije, ki sem ga spremljal na lovu, ni hotel dati košuti, ki jo je bil sanitarno odstrelil, zadnjega grizljaja. Šele, ko sem mu dostojno pojasnil, da je v naši deželi ta običaj nekoliko drugačen kakor pri njih, je prevzel iz moje roke zeleno vejico – ter jo spoštljivo vtaknil košuti v usta. Podobno se je primerilo mojemu tovarišu, ki je spremljal nemškega lovca na srnjaka, pa je name-

liti tujca, da spoštuje slovenski značaj tal, kjer lovi. Dolžnost naša je, da se tudi kot lovci zavedamo svoje narodnosti...» Besede, ki še danes veljajo, le »prisiliti tujca« bi za današnjo rabo spremenili v »mu vljudno dopovedati«.

Po skupnem lovu, npr. pritisku, položeni véliki divjadi pred pozdravom lovini damo na levo pleče primerno veliko zeleno vejico – **vejico divjadi**, brez uporabe kakega dodatnega pravila. Seveda bo kdo rekel, da vendar dr. Janko Lokar v Lovsko-ribiškem slovarju iz leta 1937 piše, da je »steblo vejice divjadi na plečetu položene velike divjadi obrnjeno proti glavi.« Toda nasprotno dr. J. Lokarju, ki v Slovarju ni opredelil, katera divjad sploh je vélika, katera pa mala, dr. S. Bevk v učni knjigi »Naš lov I« iz leta 1951 v prispevku »Lovske šege in navade« kratko omenja, da »divjad vélikega lova dobi na levo pleče zeleno

plena dobi v Nemčiji, Avstriji in pri nas v Sloveniji – po bolj ali manj znanem postopku, uplenitelj vélike divjadi, samca ali samice, vstevši srnjad, vendar v Nemčiji in Avstriji dodatno tudi uplenitelj lisice, ki je sicer povsod uvrščena k mali divjadi.

Če naš lovec upleni véliko divjad, ki je ne more takoj odnesti, ampak jo bo kasneje odpeljal, jo iztrebljeno pusti v lovišču, jo položi na njeno desno stran, na levo pleče pa ji da navzkriž dve primerno veliki vejici, kar pomeni, da je lovsko pravično uplenjena in ni morda zastreljena tam poginila. B. Krže taki vejici imenuje **posestni vejici**. – Nemški ali avstrijski lovec pri njih doma v takem primeru položi na levo pleče le eno kot lakot dolgo vejico, ki pri divjadi – samcu kaže z odlomljenim delom h glavi, pri samici pa nasprotno z obraslim vršičem h glavi.

Povsem enostavno lovci na

Slovenskem z nožem hitro pripravimo **opozorilno vejico** (vejo), ki pa jo Nemci in Avstrijci imenujejo glavna vejica (Haupthbruch). Kot roka dolgi veji hitro porežemo vse stranske vejice in liste ter jo hkrati vso obelimo, Nemci pa ji stranske vejice pustijo in ji debelce obelijo do polovice. Ne vem, zakaj jo nemški lovec imenuje glavna vejica, saj je njena naloga, da položena ali obešena na vidnem mestu v lovišču opozarja na pazljivost.

Pač pa je **svarilna vejica** na Slovenskem kakor v Nemčiji in Avstriji kot roka dolga, s porezanimi stranskimi vejicami in listi do vrha, povsem obeljena, ovalno oz. v krog zvita, obešena na vidnem mestu v lovišču – svarilo na karsibodi, tudi npr. na nastavljen in solovcu nevaren skopec.

Vodilne vejice, katerih velikost pri nas ni predpisana, polagamo na tla takó, da njihova odlomljena debelca kažejo v smer, kam naj tovariš gre, da pride na določeno mesto. Zlasti morajo biti položene na križiščih in tam, kjer naj zavije v drugo smer. Kjer naj počaka, tam položimo počez na pot, stezo večji **čakalni vejici**, obrnjeni z odlomljenima debelcema eno k drugi takó, da se debelci skoraj stikata. – V Nemčiji in Avstriji z enakim namenom polagajo vodilne vejice (Leitbrüche), nekako za laket dolge, s polobeljenim debelcem in z neodstranjenimi vejicami – odrastki. Smeri pa ne kažejo odlomljena debelca, ampak obrasli vršiči. Torej nasprotno kakor v Sloveniji! Dve kot roka dolgi neobeljeni, navzkriž položeni vejici pa pomenita: tu počakaj!

Nastrelna vejica je na Slovenskem kakor na Nemškem in Avstrijskem za laket dolga oz. visoka, naravno nespremenjena. Pač pa je razlika pri **slednih vejicah**. v Nemčiji in Avstriji za laket dolgo in ob odlohu priostreno vejico položé tako, da pri streljani véliki divjadi samci kaže s priostrenim delom smer pobega, pri veliki divjadi samicah pa nakazuje smer pobega z obraslim vršičem. Tik za sledno vejico pa položé pravokotno nanjo še manjšo vejico. – Na Slovenskem to naredimo oz. sled zalomimo enostavneje: pri označevanju sledov streljane divjadi sledne vejice položimo tako, da z odlomljenim koncem kažejo pri samcu kakor tudi pri samici smer pobega. In brez majhnih, dodatnih, pravokotno položenih vejic tik za slednimi!

Opozorim naj, da dr. J. Lokar v svojem Slovarju poimenuje le dve vrsti vejic: vejico divjadi in vejico plena. Prav tako dr. S.

Bevk v »Našem lovu I« večine vejic ne poimenuje, obravnava jih le opisno. Enako sem ravnal podpisani v lovskih priročnikih. Izraz »vodilna vejica« sem dobil v knjigi dr. J. Lavriča »Moj pes« in nekaterih Lovcih. Menil sem, da je izraz pravilen, zato sem ga uporabil v Lovčevem priročniku. Toda oba z dr. Lavričem sva se zmotila! Na to me je posredno opozoril inž. B. Krže v prevedeni knjigi »Jelenjad II« s tem, da je vejice, s katerimi označujemo sledove streljane in pobegle divjadi, imenoval (ustrezno prevedel) sledne vejice (sledna vejica). Če naj imamo ustrezen izraz za vejice, s katerimi pokažemo solovcu pot, ga vodimo tako rekoč do določenega mesta, potem je najbolje, da tudi Slovenci izmed dveh nemških strokovnih izrazov izberemo – vodilno vejico – (Leitbruch). Vejica s tem nazivom naj bi torej odslej vodila tovariša, solovca na določeno mesto, sledne vejice pa naj namesto vodilnih kažejo z nastrela smer in sled pobegle streljane divjadi!

France Cvenkel

Foto: K. Lampe – Diana

Lovsko izobraževanje – kako naprej

Eden bistvenih elementov lovstva kot celostne dejavnosti je prav gotovo izobraževanje lovcev, in sicer tako poklicnih kot članov lovskih družin. Z dosedanjim sistemom izobraževanja ne moremo biti zadovoljni, saj so analize pokazale marsikatero pomanjkljivost, ki jih

mora novi sistem izobraževanja odpraviti, način izobraževanja pa izpopolniti in postaviti na nove, trdne temelje. Ko govorimo o novem sistemu lovskega izobraževanja, ne mislimo na revolucionarne spremembe. Prizadevamo si predvsem, da bi ohranili vse, kar je dobrega in pozitivnega, odpravili slabosti in dopolnili z rešitvami, ki bi nivo izobraževanja dvignile na novo, višjo raven in ki bi postale sestavni ter obvezen del osebne lovčeve pripravljenosti, želje in nuje. Lovstvo bo namreč kmalu postalo delo, ki bo terjalo široko znanje.

Z novo organizacijo LZS je pri izvršnem odboru omenjene organizacije začela delovati Komisija za izobraževanje, vzgojo in stike z javnostjo (v nadaljevanju besedila komisija). Ena izmed njenih osnovnih nalog je, da ugotovi stanje na področju lovskega izobraževanja. V ta namen je komisija sklicala več posvetovanj, ki so se jih udeležili predsedniki komisij za izobraževanje in izpitnih komisij pri območnih lovskih zvezah. Ugotovitve odgovornih za lovsko izobraževanje

izpitih za lovske tehnike je zadovoljivo, čeprav bi bil lahko obseg snovi in merila ocenjevanja na višji ravni;

– splošno teoretično znanje lovcev se glede na čas zmanjšuje, ker ni ustreznega izobraževalnega sistema, ki bi omogočal pridobljeno znanje obnoviti in ga dopolniti z novimi spoznanji lovske stroke;

– lovsko izobraževanje je treba dopolniti s stalnim usposabljanjem članov lovskih družin glede na funkcijo, ki jo opravljajo v svoji LD (gospodar, tajnik, blagajnik, člani disciplinskih razsodišč, ...).

Te štiri glavne ugotovitve nazorno kažejo, kje so bistvene pomanjkljivosti v lovskem izobraževanju. Reševanje le-teh pa je tudi osnovna naloga omenjene komisije.

Problemатiko pripravnštva so že začeli reševati s pripravo Priročnika za lovske mentorje, ki je tik pred izdajo. Treba pa bo rešiti vprašanje statusa mentorja v lovski družini. Najbolj smotrna bi bila enotna ureditev tega statusa na nivoju LZS. Zavedati se je treba, da bo samo taka ureditev omogočala kakovostne in usposoblje-

so si bile zelo podobne ali skoraj istovetne ne glede, da so bili kraji in čas posvetovanj različni. Bistvene ugotovitve so: – praktično znanje lovskih pripravnikov, tako v strokovnem kot v lovsko-etičnem pomenu, je slabo. Vzrok temu so slabo in pomanjkljivo usposobljeni mentorji; – teoretično znanje pripravnikov na lovskih izpitih, lovcev na lovsko-čuvajskih izpitih in

ne mentorje, ki bi dali pripravnikom praktična osnovna znanja in bi jih nato sami in skupaj s stalnimi člani dopolnjevali tako v teoriji kot v praksi. Dejstvo, da je teoretično znanje na izpitih na vseh nivojih dobro, dokazuje, da dobro delajo ljudje, ki skrbijo za ta del izobraževanja. Škoda je, da velik del znanja, ki ga lovci pridobijo v tej fazi, z leti pada. Obnavljanje in dopolnjevanje

znanja je bilo doslej prepuščeno samoiniciativi lovcev in posameznim komisijam za izobraževanje v ZLD, ki so po lastni presoji ali na predlog lovskih družin organizirale različna predavanja s poljubno tematiko. To je sicer dobro, vendar odločno premalo. V sedanjem sistemu je bilo temu delu izobraževanja namenjeno premalo pozornosti. Glede na lovstvu nenaklonjen čas je nujno, da je tudi to področje enotno urejeno. Komisija in predstavniki izobraževanja v ZLD so enotnega mnenja (razen ZLD Gorenjske), da je rešitev v uvedbi tako imenovanega »obveznega izobraževanja«. Bistvo le-tega je v dolžnosti vsakega lovca, da se udeleži vsakoletnega seminarja, ki jih organizirajo ZLD na temo, ki je pripravljena na nivoju lovske zveze. Seminarji bi morali biti zasnovani tako, da bi obnovitvi znanja namenili 20% časa, novim spoznanjem stroke 30% in razpravi preostali čas. Take seminarje bi morali voditi usposobljeni predavatelji. Ciklus seminarjev bi moral trajati približno pet let. V tem času bi lovci morali obnoviti in dopolniti svoje znanje iz celotnega področja lovstva (varstvo, gojitev in gospodarjenje z najpomembnejšimi vrstami naše divjadi, kinologija, lovska etika in naravovarstvo nasploh). Po končanem petletnem izobraževalnem ciklusu bi začeli znova. Marsikateremu lovcu beseda * »obvezno« izobraževanje ne zbujajo posebno dobrih občutkov in povzroča odpor v pomenu »še nekaj, v kar nas mislijo prisiliti, pa ne bo imelo nobenih koristnih učinkov«. Na srečo pa so taki v manjšini in velika večina lovcev samokritično meni, da se premalo izobražujejo, premalo posegajo po literaturi in nasploh občutijo praznino na tem področju. Priznavajo, da potrebujejo vzpodbudo, saj si zaradi splošnega pomanjkanja časa le-tega ne vzamejo še za poglobljanje znanja. Izobraževanje pa ni samo obveza, je predvsem dolžnost vseh lovcev, saj je le strokovno usposobljen lovec upravičen in sposoben varovati in gospodariti z divjadjo in naravo kot tako nasploh. Samo tak lovec bo lahko zanikal očitke nekaterih krogov, da lovci niso dovolj strokovno usposobljeni za opravljanje svoje dejavnosti, pa tudi druge, pogosto zelo ostre kritike iz dnevnega tiska in drugih medijev.

* Komisija je sprejela izraz Redno letno izobraževanje lovcev. Obveznost lovcev je v tem, da je pravica do lova pogojena z udeležbo na seminarju. Načelo je enako kot pri obveznem strelskem preskusu lovcev in njihovega orožja.

S tako dopolnitvijo izobraževalnega sistema bi med prvimi v Evropi začeli uresničevati tri načela, ki so bila sprejeta na nedavnem kongresu evropskih lovcev, in sicer:

1. visoka strokovna usposobljenost lovcev;
2. visoka stopnja samodiscipline v smislu ravnanja v skladu z lovsko etičnimi in pravnimi normami;
3. sposobnost lovcev, da svoje delovanje predstavijo javnosti na način, da jo bo le-ta pozitivno sprejela.

Razumljivo je, da bo v takem sistemu izobraževanja treba, vsaj v začetku, vložiti ogromno truda

in energije. Sodelovati bo moralo mnogo več lovcev kot jih je v sistemu izobraževanja sodelovalo doslej. Poleg strokovnjakov bo treba pritegniti tudi lovske tehnike, saj je njihovo znanje praviloma neizkoriščeno in zato počasi slabi. Mnogih v njihovih okoljih ne spoštujejo, zato njihovo prizadevanje za strokovni dvig lovstva naleti na gluha ušesa.

Vzrok za tak položaj je verjetno v neosveščenosti lovcev in zavisti nekaterih, ki ne trpijo in ne priznajo, da obstajajo ljudje z večjim znanjem in glede na to z večjo pravico, da odločajo

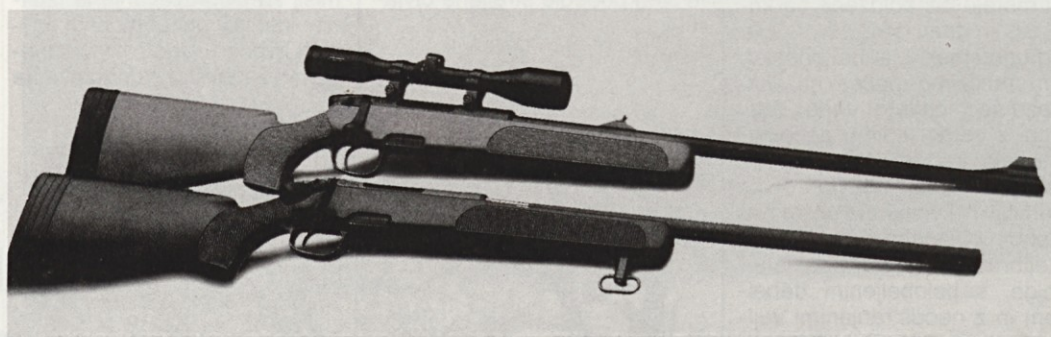
o pomembnih strokovnih vprašanjih.

Iz vsega je mogoče skleniti, da je področje lovskega izobraževanja tisti del lovske dejavnosti, na katerem bo potrebno zelo zavzeto delo kar največ usposobljenih lovcev, ki bodo sodelovali v procesu izobraževanja. Tudi organi LZS se morajo zavesti, da je to ena izmed osnovnih nalog lovstva. Zato mu je trega dati ustrezno podporo in veljavo, saj tega ne zahtevajo le lovci sami, ampak in predvsem čas, v katerem živimo.

Andrej Puš

(Član komisije za vzgojo, izobraževanje in stike z javnostjo pri LZS)

Kaj se zgodi, če puški odžagamo cev

Med lovci, pa tudi med laiki, se pogosto razvijejo živahne razprave, kako in koliko dolžina cevi vpliva na moč in natančnost zadetka orožja. Vendar domnev in trditev praviloma nihče ne more podpreti z dokazi oz. poskusi.

Navedeni dve lastnosti sta zanimali tudi Norberta Klupsa, ki se je stvari lotil na zelo izviren način, ugotovitve pa so bile objavljene v reviji »Deutsche JAGD-Zeitung« 7/92.

Kratkocevne lovske puške (»štuci«) so zaradi svoje pripravnosti zelo priljubljene. Če dolgo časa 65 in 70 ali celo 72cm dolge cevi niso bile nič nenavadnega, dandanes izdelujejo lovske puške s 60cm dolgimi ali pa še krajšimi cevmi.

Le pri določenih magnum nabojih so v rabi 65cm dolge cevi. Močni naboji, z velikimi količinami progresivnega smodnika, namreč potrebujejo celotno cev za izgorevalni prostor in šele pri zadnjih centimetrih potovanja krogle po cevi razvijejo vso moč.

Magnum naboji so zaradi tega v kratkih ceveh pogosto po-

časnejši kot standardni naboji enakega kalibra, ker pri njih velik del smodnika izgori šele pred ustjem cevi in tako svoje moči ne morejo prenesti na izstrelek. Standardni naboji s hitro gorečim smodnikom oddajo svojo energijo na krajši poti.

Vprašanje je, kako dolgo je še mogoče skrajševati dolžino cevi in kakšne izgube hitrosti nastajajo pri tem. V balistični literaturi je sicer moč dobiti podatke o vplivu različnih dolžin cevi na učinek naboja, vendar žal tudi le za različne puške. To sicer omogoča določena spoznanja, vendar ne natančnih števil, ker na rezultate močno vplivajo tudi »osebne« lastnosti cevi, kot so: premer, gladkost, obrabljenost, profil itd. Te lastnosti pa se od orožja do orožja lahko zelo razlikujejo. Edina možnost, da te vplive odpravimo in stvarno ugotovimo, kako dolžina cevi vpliva na hitrost oziroma moč, je, da cev skrajšujemo košček za koščkom in vsakič sproti ugotavljamo vpliv na izstrelek. Kot »izodiščna osnova« je bila za poskus izbrana 65cm dolga cev »nemškega standardnega

kalibra« 7 × 64, ki jo je N. K. skrajševal do dolžine 50cm, vsakič za 5cm. Seveda je puškar po vsakem skrajševanju cevi njeno ustje ustrezno obdelal z običajno ročno žago za železo.

Hitrost krogle je bila merjena 5m pred ustjem cevi. Poleg tega je bil po vsakem skrajševanju cevi opravljen preskus s po 5 streli na tarčo v oddaljenosti 100m, da bi ugotovili, kako skrajševanje cevi vpliva na natančnost orožja. Cev so seveda po vsakem preskusu temeljito očistili z ustreznim kemičnim sredstvom, da so odstranili vse obloge od smodnika, s čimer so bili tako zagotovljeni enaki pogoji ob vsakem poskusu.

Streljali so vedno z dvema vrstama nabojev: RWS z 10,5-gramsko kroglo »Kegelspitz« in MEN z 10-gramsko kroglo »Starkmantel«. Testno orožje je bila lovska karabinka s sistemom 98 (še bolj znana pod imenom »Mauser«) in cevjo, ki jo je izdelala firma Lothar Walter, z normalnim lovskim profilom. Premer cevi na njenem ustju je bil 15mm.

Vpliv dolžine cevi na hitrost krogle			
Dolžina cevi	Krogla	V _s	Izguba hitrosti (%)
65 cm	10,5 g KS 10 g Stm.	876 m/s	
		872 m/s	
60 cm	10,5 g KS 10 g Stm.	869 m/s	0,8 %
		865 m/s	0,8 %
55 cm	10,5 g KS 10 g Stm.	845 m/s	3,5 %
		844 m/s	3,2 %
50 cm	10,5 g KS 10 g Stm.	835 m/s	4,7 %
		836 m/s	4,2 %

Preglednica kaže poje manje hitrosti pri 5 m od ustja cevi. Navedene vrednosti so srednje vrednosti petih meritev. Kot je jasno razvidno, izguba moči 50 cm dolge cevi v primerjavi s 65 cm dolgo ne znaša niti polnih 5%. V praksi to komaj kaj pomeni. Vendar pa je treba vzeti v zakup povečevanje odsuna in predvsem ognja pred ustjem cevi.

Kako pa je z natančnostjo? V originalnem stanju s 65 cm dolgo cevjo je bil raztros pri petih strelah s kroglo »Kegelspitz« 4,2 cm na 100 m, pri krogli »Starkmantel« pa 3,6 cm. Po prvem krajšanju ni bilo opaziti praktično nobene razlike. Pri tem je treba pri vrednotenju nekega raztrosa vedno upoštevati določeno toleranco,

tudi če streljamo s strelnega stojala. Nobene slike raztrosa ni namreč mogoče natančno rekonstruirati, pa tudi raztros, ki je vpliv različnosti streliva, igra veliko vlogo.

Pri 55 cm dolžine je cev zadrževala v bistveno ožjem krogu. »Starkmantel« izvedba krogle je omogočala zadetke, razvrščene v 2,8 cm krogu! Očitno je bilo opaziti, da je bil raztros po višini pri obeh konstrukcijah krogel komaj še zaznaven. Zadnji rez na 50 cm dolžine cevi ni več veliko spremenil: natančnost je ostala enako dobra.

V primerjavi s prvotno dolžino 65 cm je skrajševanje cevi omogočilo večjo natančnost! To s tehničnega vidika lahko pojasnimo s tem, da tako tan-

ke cevi, kakršna je bila testna puška, zadevajo bolje, če so krajše. Dolge, tanke cevi pri strelu nihajo kot šiba, kar se odraža na natančnosti. Čim krajša je cev, tem manjši je ta učinek. To je tudi vzrok, zakaj imajo super natančne puške vse zelo debele in skoraj valjaste ter izjemno kratke cevi.

Preden sedaj tečete v klet iskati žago za železo, da bi si skrajšali cev, je treba pripomniti, da je (v Nemčiji) po zakonu o orožju dovoljeno skrajševati cevi le puškarjem oz. strokovnjakom na tem področju. Za natančnost puške je namreč brezpogojno nujno tudi lepo oblikovano ustje cevi.

Povzemimo ugotovitve: Izguba moči je pri skrajševanju cevi zanemarljiva, pri srednjem močnem kalibru pa tudi povečanje odsuna komaj zaznavno. Natančnost se poveča, slaba stran je edino večji pramen ognja na ustju cevi. Ob tem pa je orožje veliko bolj pripravno, kar se pokaže kot prednost pri prežah, kjer je malo prostora, in pri lovu v težkih razmerah, kakršna je goščava ter lov v gorah.

pripravil: **Jože Perko**

di možnost, da se opazovana redka vrsta ni zatekla k nam iz ujetništva. Gre torej za na žalost nujna preverjanja izstopajočih opazovanj, pri čemer Komisija ne dvomi v verodostojnost zapisanih opažanj, izključiti pa je treba vsako možnost zamenjave. Zaradi pomanjkljivih dokazov je bilo najbrž zavrnjeno tudi kakšno poročilo, pri katerem je bila zelo velika verjetnost pravilne določitve (determinacije) vrste, vendar so mednarodna merila za potrditev takšnih dogodkov zelo stroga.

Informacija o opazovanju redke vrste ptic mora vsebovati:

- čim bolj natančen opis vrste,
- značilnosti, po katerih je bila vrsta določena,
- število osebkov,
- kraj, datum, uro in vremenske razmere,
- po možnosti fotografijo ali skico opazovane vrste ali biometrične podatke, če je bila ptica ujeta,
- natančne podatke ob morebitni najdbi kadavra in kje je shranjen,
- kateri optični ali drugi pripomočki so bili uporabljeni pri določitvi in katera strokovna literatura.

Za priznanje prvič do tretjič ugotovljene vrste ptic za Slovenijo je praviloma potreben fotografski ali filmski posnetek oziroma zvočni posnetek oglašanja ali natančni biometrični zapis pri ujetih vrstah. Če dogodka ni mogoče dokumentirati na enega izmed opisanih načinov, v določenih primerih zadostuje tudi izjava oziroma pisni vsaj še enega opazovalca. Izjemoma so priznana tudi poročila posameznega opazovalca, npr. pri opazovanju lažje določljivih redkih vrst ali če je opazovalec zanesljiv poznavalec določene vrste.

Redke vrste delimo v dve glavni skupini:

- redke gnezdeče vrste in
  - redko pojavljajoče se vrste.
- V tem prispevku bodo predstavljene le pri nas redko pojavljajoče se vrste, med katerimi so predvsem redki preletni gostje ali slučajni klateži. Zanimivo je, da (zaenkrat) še ni natančnejših mednarodnih meril za uvrstitev določene vrste na spisek redko pojavljajočih se vrst. Posamezne države uvrščajo na nacionalne sezname redkih vrst tiste, ki so ugotovljene le nekajkrat na leto ali nekajkrat v zadnjih desetletjih. Tudi pri nas so bile redko pojavljajoče se vrste določene predvsem »po občutku«, pri čemer pa je vendarle treba dodati, da smo si v zadnjih dveh desetletjih ustvarili dokaj jasno sliko o tem, katere vrste so resnično redki gostje.

Redko pojavljajoče se ptice v Sloveniji

»Veliki roparski galeb ali velika govnačka (*Stercorarius skua*) je za naše kraje izredno redek zimski gost. Živi v najsevernejših pokrajinah; najjužnejša Snetlandskih otokih in na severnem Norveškem. Meseca marca, leta 1913, je bil ustreljen samec navedene galebje vrste ob Korkščici pri Rupi v kranjski okoli. Hrani ga sedaj ornitologična zbirka deželne muzeja v Ljubljani (inv. št. ad 687), kjer se nahaja samo še eden eksemplar te ptice, ki je bil ustreljen na Ljubljanskem barju 27. septembra leta 1841,« je zapisal dr. G. Sajovic v Carnioli, Izvestjih muzejskega društva za Kranjsko v letu 1914.

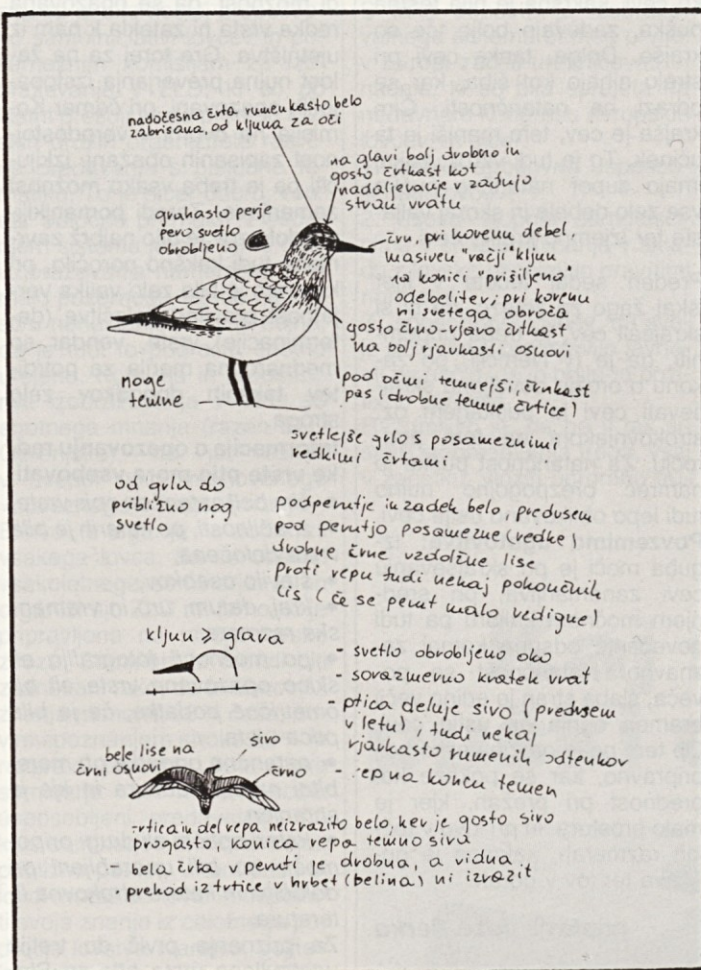
Pojavljanje redkih vrst ptic je že od nekdaj zanimalo naravoslovce. Izredno dragocene podatke o redko pojavljajočih se vrstah pri nas najdemo v naravoslovni literaturi preteklega in začetka tega stoletja. Po koncu prve svetovne vojne pa je zapisov o opazovanju redkih vrst ptic vedno manj. Skoraj vsi

so objavljeni v reviji Lovec, žal pa tudi tu v prvih desetletjih po drugi svetovni vojni takšnih zapisov skorajda ni več. Med pisce različnih prispevkov ne zasledimo več »vestnih popisovalcev ptičjega življenja«, kot je bil npr. g. Ivan Šašel iz Adlešičev, ki je v lovskem glasilu redno objavljala svoja ornitološka opažanja. Do začetka osemdesetih let, ko je bilo ustanovljeno Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, so bili pri nas objavljeni le posamezni ornitološki prispevki. Skorajda edini vir informacij o redkih vrstah ptic iz tega časa je zbirka prepariranih ptic iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije, medtem ko razen naključnih podatkov o preparatih iz zasebnih zbirk in različnih preparatorskih delavnic ornitologi nimamo. V zadnjih petnajstih letih so informacije o redko pojavljajočih se vrstah pri nas objavljene v glasilu *Acrocephalus*, ki ga izdaja Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. V to

revijo sporoča svoja favnistična opazovanja več kot sto bolj ali manj aktivnih slovenskih opazovalcev ptic.

V okviru Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije že več let deluje tudi posebna Komisija za redkosti, ki zbira, vrednoti in objavlja poročila o redkih vrstah ptic. Med osnovnimi nalogami Komisije je bila priprava nacionalnega seznama redkih vrst ptic in oblikovanje meril za obravnavanje poročil o redkih vrstah. Naša Komisija je članica evropskega združenja komisij za redkosti in tudi zato je njeno delovanje podrejeno mednarodnim merilom. Člani Komisije naj bi bili izkušeni ornitologi, ki so na osnovi informacije o ugotovljeni redki vrsti sposobni presoditi o verodostojnosti podatka. Poleg poznavanja redkih ptičjih vrst je potrebno tudi poznavanje izkušenosti opazovalca, ki je informacijo posredoval, in presoja okoliščin, v katerih je bila ptica opazovana. Upoštevati je treba tu-

Veliki prodnik – *Calidris canutus* – skica iz terenske beležnice.
Tretji zapis za Slovenijo v zadnjih 50 letih.
Sečoveljske soline, 11. 9. 1991

Seznamimo se z najnovejšim seznamom redko pojavljajočih se vrst ptic v Sloveniji, ki ga je pripravila Komisija za redkosti pri Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Seznam zajema čas do vključno leta 1992.

Oznake v oklepajih oziroma črke pri posamezni vrsti pomenijo:

Znanstveno ime vrste – SLOVENSKO IME [(m, n) ; (o, p)]

m = število opazovanj (dogodkov) v zadnjih 50 letih, do vključno leta 1991

n = štev. opazovanih osebkov v zadnjih 50 letih, do vključno leta 1991; (1941–91)

o = število opazovanj (dogodkov) v letu 1992

p = število opaženih osebkov v letu 1992

(?,?) število opazovanj (dogodkov) in opazovanih osebkov iz obdobja zadnjih 50 let (1941–91) še ni zbrano

(,) = podatki za leto 1992 še niso zbrani

B = zadnji znani podatki o vrsti so iz časa izpred petdeset let; številka zraven črke B pomeni število opazovanj oz. dogodkov

Kolikokrat je bila neka redka vrsta doslej (v zadnjih 50. letih) ugotovljena pri nas, lahko razberemo iz pojasnila v oklepajih pri posamezni vrsti, tako da preprosto seštejemo prvi številki v oklepajih: m + o.

Primer:

Mali strnad – *Emberiza pusilla*. Peti zapis za Slovenijo v zadnjih 50 letih. Vrhnika, 6. 10. 1987

črna raca m = 9 + o = 1;

Pri nas je bila torej ta vrsta race skupaj ugotovljena desetkrat.

Seznam redko pojavljajočih se vrst ptic v Sloveniji:

Gavia immer – LEDNI SLAPNIK [(?,?); (0,0)]
Gavia adamsii – RUMENOKLJUNI SLAPNIK [(2,2); (0,0)]
Fulmarus glacialis – LEDNI VIHARNIK B1
Puffinus puffinus – ČRNOKLJUNI VIHARNIK [(2,1050); (0,0)]
Phalacrocorax pygmaeus – PRITLIKA-VI KORMORAN [(4,43); (0,0)]
Pelecanus onocrotalus – ROŽNATI PELIKAN B2
Plegadis falcinellus – PLEVICA [(6,8); (0,0)]
Phoenicopterus ruber – RDEČI PLAMENEC [(1,1); (0,0)]
Cygnus columbianus – MALI LABOD [(1,1); (0,0)]
Cygnus cygnus – LABOD PEVEC [(2,3); (2,2)]
Anser brachyrhynchus – KRATKO-KLJUNA GOS [(1,7); (0,0)]
Branta canadensis – KANADSKA GOS [(2,13); (0,0)]
Branta leucopsis – BELOLIČNA GOS [(2,2); (0,0)]
Branta bernicla – GRIVASTA GOS B2
Tadorna ferruginea – RJASTA GOS [(1,1); (0,0)]
Melanitta nigra – ČRNA RACA [(9,10); (1,1)]
Melanitta fusca – BELOLISKA [(?,?); (,)]
Neophron percnopterus – EGIPTOVSKI JASTREB B2
Aegypius monachus – RJAVI JASTREB B1
Circus macrourus – STEPSKI LUNJ B8
Accipiter brevipes – KRATKOPRSTI SKOBEČ [(1,1); (0,0)]
Buteo rufinus – RJASTA KANJA [(2,3); (0,0)]
Buteo lagopus – KOCONOGA KANJA [(?,?); (2,2)]
Aquila pomarina – MALI KLINČAK [(2,3); (0,0)]
Aquila clanga – VELIKI KLINČAK [(3,3); (1,1)]
Aquila heliaca – KRALJEVI OREL [(1,1); (0,0)]
Hieraetus pennatus – MALI OREL B2
Falco eleonorae – SREDOZEMSKI SOKOL [(1,1); (0,0)]

Falco cherrug – SOKOL MORILEC [(3,3); (0,0)]
Porzana pusilla – PRITLIKAVA TUKALICA [(1,1); (0,0)]
Tetrax tetrax – MALA DROPLJA B4
Chlamydotis undulata – OVRATNIČARKA [(1,1); (0,0)]
Otis tarda – VELIKA DROPLJA B4
Haematopus ostralegus – MORSKA SRAKA [(?,?); (1,1)]
Recurvirostra avosetta – SABLJARKA [(6,13); (2,3)]
Burhinus oedicnemus – PRLIVKA [(?,?); (,)]
Cursorius cursor – PUŠČALSKI TEKALEC [(1,1); (0,0)]
Charadrius morinellus – SEVERNI DULAR [(1,1); (0,0)]
Glareola pratincola – RJAVA KOMATNA TEKICA [(4,9); (1,1)]
Chettusia gregaria – STEPSKA PRIBA [(2,2); (0,0)]
Calidris canutus – VELIKI PRODNIK [(3,5); (3,3)]
Limicola falcinellus – PLOSKOKLJUNEC [(2,2); (0,0)]
Gallinago media – ČOKETA [(8,8); (1,1)]
Limosa lapponica – PROGASTOREPI KLJUNAČ [(9,29); (1,1)]
Numerius tenuirostris – TENKOKLJUNI ŠKURH B1
Tringa stagnatilis – JEZERSKI MARTINEC [(?,?); (,)]
Arenaria interpres – KAMENJAR [(9,11); (0,0)]
Phalaropus lobatus – OZKOKLJUNI LISKONOŽEC [(3,14); (1,1)]
Phalaropus fulicarius – PLOSKOKLJUNI LISKONOŽEC [(1,1); (0,0)]
Stercorarius pomarinus – LOPATASTA GOVNAČKA [(2,3); (0,0)]
Stercorarius parasiticus – BODIČASTA GOVNAČKA B3
Stercorarius skua – VELIKA GOVNAČKA B2
Larus genei – ZALIVSKI GALEB [(3,6); (0,0)]
Larus argentatus – SREBRNI GALEB [(,); (1,1)]
Larus marinus – MORSKI GALEB [(1,1); (0,0)]
Larus hyperboreus – LEDNI GALEB B1
Gelochelidon nilotica – ČRNONOGA ČIGRA [(2,2); (2,3)]
Sterna caspia – KASPIJSKA ČIGRA [(11,27); (1,6)]
Alca torda – MALA NJORKA B1
Fratercula arctica – MORMON [(1,1); (0,0)]
Syrnialpes paradoxus – KOCONOGA STEPSKA KOKOŠKA B3
Nyctea scandiaca – SNEŽNA SOVA B2
Surnia ulula – SKOBEČKA B1
Asio flammeus – MOČVIRSKA UHARICA [(5,6); (0,0)]
Denorocopus syriacus – SIRIJSKI DETEL [(7,7); (0,0)]
Denorocopus leucotos – BELOHRBTI DETEL [(5,5); (0,0)]
Melanocorypha calandra – LAŠKI ŠKRJANEC [(1,1); (0,0)]
Calandrella brachydactyla – KRATKOPRSTI ŠKRJANEC [(2,30); (0,0)]
Motacilla citreola – RUMENOGLAVA PASTIRICA [(1,1); (0,0)]
Oenathe hispanica – ŠPANSKI KUPČAR [(5,6); (1,1)]
Zoothera dauma – GRAHASTI DROZG [(1,1); (0,0)]
Acrocephalus dumetorum – ROBIDNA TRSTNICA [(1,1); (0,0)]
Sylvia hortensis – SVETLOOKA PENICA [(2,2); (0,0)]
Parus lugubris – ŽALOBNA SINICA [(2,3); (0,0)]
Pyrrhocorax pyrrhocorax – PLANINSKA VRANA [(1,2); (0,0)]
Sturnus roseus – ROŽASTI ŠKOREC [(6,48); (0,0)]
Passer hispaniolensis – TRAVNIŠKI VRABEC [(1,1); (0,0)]
Passer luteus – ZLATI VRABEC [(1,1); (0,0)]
Petronia petronia – SKALNI VRABEC [(1,1); (0,0)]
Carduelis flavirostris – SEVERNI REPNIK [(?,?); (0,0)]
Loxia leucoptera – BELOPERUTI KRI-VOKLJUN [(2,2); (0,0)]
Loxia pytyopsittacus – VELIKI KRI-VOKLJUN B1

Foto: D. Šere

Pinicola enucleator – SMREKOV KALIN B1
Plectrophenax nivalis – SNEŽNI STRNAD /(?;?); (0,0)/
Calcarius lapponicus – LAPONSKI OSTROGLEŽ /(?;?); (0,0)/
Emberiza leucocephala – BELOGLAVI STRNAD /(?;?); (0,0)/
Emberiza rustica – GOZDNI STRNAD /(?;?); (0,0)/
Emberiza pusilla – MALI STRNAD /(?;?); (0,0)/
Emberiza rutila – LEŠNIKASTI STRNAD /(?;?); (0,0)/

ne (število osebkov, vremenske razmere, uro opazovanja itd.) in imena opazovalcev. Zaželena je seveda tudi fotografija ali skica opazovane ptice. Posebej pozivamo člane lovskih družin in preparatorje, ki imajo nagačene primerke redkih vrst ptic ali zanje vedo, da takšne informacije posredujejo na naslov Komisije za redkosti.

Foto: D. Šere

Belolična gos – *Branta leucopsis*.
 Za Slovenijo sta znana samo dva zapisa v zadnjih 50 letih.
 Posnetek je iz parka v Londonu.

Ob tem naj pojasnimo smiselnost ločevanja dogodkov (opazovanj) in števila opazovanih osebkov: črnokljuni viharik je bil v zadnjih 50. letih pri nas opazovan samo dvakrat, vendar je jata prvič štela približno 50, naslednjič pa približno 1000 osebkov!

Opise večine vrst iz našega seznama redko pojavljajočih se vrst najdemo v priročnikih za določevanje ptic. Žal pri nas še vedno nimamo prevedenega katerega izmed evropskih priročnikov z natančnimi risbami ptic. Zato si moramo pomagati s tujo literaturo.

Pri Komisiji za redkosti se zavedamo, da je opazanje redkih vrst ptic iz navedenega seznama veliko več, vendar vsa niso objavljena. Lovci nedvomno vedo še za kakšen podatek, npr. o čoketi, na Dolenjskem je bil večkrat opažen mali klinčak, preparator iz ljubljanske okolice ima menda nagačeno stepsko pribo, kar bi bil tretji znani podatek o tej vrsti za Slovenijo in še bi lahko naštevati. Ornitologi bi želeli pripraviti čim bolj popolno sliko o pojavljanju redkih vrst ptic pri nas. Zato prosimo vse, ki imajo še neobjavljene podatke o vrstah iz omenjenega seznama, da jih objavijo v revijah Lovec ali Acrocephalus. Slednja tudi redno objavlja letna poročila o redkih vrstah ptic v Sloveniji. Zapis o redki vrsti mora vsebovati kraj in datum dogodka (ali vsaj letnico), po možnosti pa še druge opazovalne okoliščine

Člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije seveda ne odobravamo pobjanja zaščitene vrste ptic, vendar Komisija za redkosti jamči anonimnost vsem, ki bi posredovali podatke o ustrelenih ali nagačenih vrstah. Z objavo informacije o ustreleni redki ptici (brez navedbe viral) bo namreč ptica živela naprej vsaj v literaturi. Podatek bo tako služil znanosti oziroma stroki in preparirana ptica ne bo le zaprašen okras, dostopen ozkemu krogu stanovalcev veže ali so-

Foto: D. Šere

Močvirski (levo) in mala uharica – *Asio flammeus* in otus (preparata).
 Peti zapis za močvirsko uharico za Slovenijo v zadnjih 50 letih.
 Dobljena na Cerkniškem jezeru oktobra 1991.

Foto: A. Sovinc

Progastorepi ključnač – *Limosa lapponica*.
 Osmi zapis za Slovenijo v zadnjih 50 letih.
 Sečoveljske soline, 11. 9. 1991

be v hiši, kjer je shranjena nagačena ptica.

V primeru morebitnega prihodnjega srečanja z redko vrsto iz navedenega seznama Komisija za redkosti naproša opazovalce, da to takoj sporočijo na naslov Komisije oziroma še bolje na t.i. nemudne ornitološke linije (*predsednik Komisije 061/218862 (int. 297) dop., 061/1232631 pop., koordinator Komisije 061/1264290 (int. 5) dop., 061/262982 pop.*). V Komisiji bomo storili vse, da bo dogodek še pravočasno ustrezno dokumentiran, kar pomeni, da bomo prek mreže opazovalcev ptic na mesto opazovanja redke vrste poskusili čim prej poslati izkušenega ornitologa s fotografsko opremo. Seveda to vedno ni mogoče, saj lahko ptica medtem že odleti. Zato je priporočljivo, da opazovalec že sam stori vse, da bo dogodek ostal zapisan v terenski beležnici oziroma, da bo ptica po možnosti foto-

grafirana. Prepričani smo, da je uporaba puške v takšnih primerih le še neljub spomin na preteklost. Obvestite nas tudi v primeru, da poznate preparat ptičje vrste, pri katerem vrsta ni natančno določena, bi pa morda lahko bila ena izmed redkih vrst ptic. Z veseljem se bo predstavnik Komisije za redkosti oglasil pri vas in skupaj bomo poskusili določiti vrsto.

Ob tej priložnosti bi želeli vzbuditi bralce revije Lovec, da ponovno prično objavljati svoja ornitološka opažanja ne le redkih, temveč vseh zanimivejših vrst v svoji reviji, tako kot je to nekoč že bilo. Zpomniti si velja, da se dogodek, ki ne ostane zapisan in objavljen, pravzaprav sploh ni zgodil!

Andrej Sovinc

Koordinator Komisije za redkosti pri Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Langusova 10, 61000 Ljubljana

Kinološki prireditvi za krvosledce na Kočevskem

- Mednarodna tekma psov krvosledcev treh dežel v sledenju po umetnem krvnem sledu CACIT-FCI
- 2. specialna razstava bavarskih in hanovrskih krvosledcev CAC – SLO

O obširnih in zahtevnih pripravah na tekmovanje psov barvarjev in njihovih vodnikov, ki je potekalo 30. 10. lani v GL LZS Žitna Gora pri Kočevju in o doslej največji specialni razstavi (vzrejnem pregledu) krvosledcev v Sloveniji istega dne, sem poročal že v lanskem septembrskem Lovcu. Tekmovanje po dveh barvarjev (enega hanovrčana in enega bavarca z vodnikom) iz Slovenije, Avstrije in Italije, ki je bilo letos že 18. po vrsti, imenujemo **Tekmo treh dežel**.

Skoraj polletno organizacijsko delo prizadevnega delovnega predsedstva, ki je bilo izvoljeno za to veliko lovsko-kinološko prireditev, se je izteklo 28. oktobra popoldne. Takrat so se v hudem dežju odpeljali trasirat proge na teren, kjer naj bi čez dva dni potekalo tekmovanje predstavnik uprave GL Žitna Gora inž. Blaž Krže, glavni sodnik tekmovanja mag. Marko Mali in vsi trije slovenski sodniki. Lovskima čuvajema in njihovim pomočnikom, ki so strasirali terenske linije za položitev umetnih sledov, so dali natančna navodila.

Naslednji dan, 29. 10., ko so v motel na Jasnici pri Kočevju že prihajali prvi tuji in domači tekmovalci ter gledalci, so se po trije kinološki sodniki iz vsake države (Hans Rader, Herbert Tassoti in Helmut Themessi iz **Avstrije**; Ezio Albertini, Gianbattista Benaso in Fulvio Ponti iz **Italije**; ter Peter Dimic, Vojteh Kikel in Anton Oseli iz **Slovenije**, ob prisotnosti glavnega sodnika M. Malija in vodje tekmovanja Borisom Želetom odpravili polagat (pikljat) umetne krvne sledove jelenjadi. Kot mi je povedal B. Žele, je delo potekalo v mešanih sodniških trojkah (SLO – I – A), tako kot je kasneje potekalo tudi ocenjevanje dela psov. Na srečo se je vreme že nekoliko izboljšalo in sodniki so sledove pikljali na dobro

sprana tla delno travnatega, pretežno pa z listavci poraščenega kraškega kočevskega lovišča, ki je značilno razgiban in bogat z jelenjadjo in divjimi prašiči. Položili so sedem dokaj zahtevnih, približno 1200m dolgih sledov, pikljanih s svežo krvjo jelenjadi. Za pikljanje vsakega sleda so uporabili tudi svež parkelj jelenjadi, da so v sled poleg krvi vtisnili tudi nekaj izločka iz medparkeljnih žlez. Za položitev na konec

V okviru prireditev krvosledcev je bila v cerkvi poleg Jasnice pri Kočevju tudi maša sv. Huberta; maševal je župnik Anton Ferlic iz Stare Cerkve.

vsakega sleda so imeli pripravljen drug kos jelenjadi. To je naslednji dan zelo olajšalo potek prireditve, predvsem pa je, po izjavah glavnega sodnika, zagotovilo objektivno ocenjevanje vodenja psa ob mrtvi divjadi.

Preden so se polagalci sledov vrnili in Jasnico, so se njihove oči zaskrbljeno ozirale v nebo, ki pa je le postajalo nekoliko svetlejše, manj grozeče z novim dežjem. Bali so se najhujšega, kar lahko prizadene vodnike in pse – da bi nalive preprosto odplaknil sled. Prejšnjo noč je podoben naliv dodobra razril makadamsko cesto Polom–

Predsednik VK za krvosledce pri KZS (organizatorice prireditev) Leo Fabiani je v navzočnosti republiškega lovskega inšpektorja Antona Simoniča in predsednika KZS Štefana Šinka pozdravil vse prisotne in poudaril pomen prireditev.

Žvirče, ki pelje do kraja tekmovanja.

Ko so se sodniki že v mraku vračali v motel, so ob cesti na odcepu pred Jasnico opazili ogenj, ki je opozarjal na bližnjo cerkveno, pred katero so prav tako goreli in jo osvetljevali še trije ognji. Najavljali so pričetek maše svetega Huberta. Pred cerkvijo so se že zbirali tekmovalci s psi, njihovi svojci, okoliški lovci, njihovi prijatelji, pa tudi precej domačinov, ki takšne maše še nikoli niso videli. V siju ognjev je bilo na zeleni preprogi iz smrečja po lovsko položeno 6 jelenjadi, ki so jih naslednji dan uporabili pri tekmovanju. V praznje okrašeni cerkvi z jelenjim rogovjem in križem pred oltarjem je maše-

Odhod Cveta Želeta in bavarca Dona na »nastrel«. Po uspešno opravljenem krvnem sledu sta zasedla 2. mesto.

Foto: B. Leskovic

Zmagovalca na tekmi sta bila hanovrčan Cato von Schachmantal in vodnik Franz Daros iz Avstrije.

povedal, da je bila Slovenija pred nedavnim sprejeta kot dopisna članica v mednarodno zvezo za pse krvosledce (ISHV). To je nas, lovske kinologe, spodbudilo, da že ob tradicionalni, 18. po vrsti, mednarodni delovni tekmi barvarjev treh dežel organiziramo tudi specialno razstavo našega pasemskega »gradiva« in pri tem naredimo delno bilanco kakovosti strokovnega dela kinologov na tem področju v zadnjih nekaj letih. Poudaril je, da ima takšno tekmovalstvo praktičen pomen glede na dejstvo, da je barvar delovni pes – specialist, brez katerega si ne moremo več predstavljati etičnega lova ne veliko divjad v sedanjem času. Ta zavest je sicer že opazno prisotna, a žal še ne vedno in povsod. Lovci moramo v naših loviščih brezpogojno doseči, da bomo s preizkušeni krvosledci dosledno iskali sleherno obstreljeno div-

zadržan, je prisotne pozdravil republiški lovski inšpektor inž. Anton Simonič. Rekel je, da Ministrstvo podpira plemenito in etično, pa tudi gospodarsko nujno potrebno dejavnost zasledovanja obstreljene velike divjadi. Zato bo taki obliki lova vedno dajalo velik poudarek, ki se bo med drugim odrazil že v novem lovskem zakonu, ki je v pripravi. Vsem tekmovalcem je zaželel dober rezultat.

V imenu Kinološke zveze Slovenije sta vse pozdravila predsednik KZS Stefan Šinko in delegat KZS Vlado Gerbec, v imenu Skupnosti gojitvenih lovišč Slovenije pa je tekmovalcem zaželel dobro uvrstitev tudi inž. Ciril Štrumbelj. Sledili so tudi pozdravni nagovori avstrijskih in italijanskih kinologov.

V nedeljo, 30. 10. 1994, ob 8. uri sta se v meglenem jutru, ki je napovedovalo sončen dan, pričeli obe ločeni prireditvi psov barvarjev in njihovih vodnikov. Pred motelom na Jasnici so se že sprehajali vodniki plemenitih bavarskih in hanovrskih krvosledcev z lepo odimljenimi maskami in velikimi hlapastimi uhlji. Vodniki so za razstavo najavili več kot 90 psov. Vodja prireditve je bil kinološki sodnik Jože Vester. Hanovrske barvarje sta ocenjevala: pse Štefan Božič, psi-ce Alojz Mlakar, bavarske barvarje pa Zdravko Kosmač (pse) in Stane Hribernik (psice).

Ker se obeh prireditev nisem mogel udeležiti, predvsem pa, ker me je zanimalo delo psov, sem se odpeljal v Polom (GL Žitna Gora), nato pa mimo vasi Seč in naprej v gozdove okrog Žvirč, kjer so bili položeni umetni sledovi. Tam me je, tako kot tekmovalce in sodnike, pričakalo čudovito jutranje sonce, ki je dvigalo meglico in dajalo razgibani poznojesenski

kočevski pokrajini še lepši videz in toplino. Po žrebanju štartnih števil so se tekmovalci in sodniki s terenskimi vozili odpravili na mesta »nastrelov« – na pričetke krvnih sledov, starih 17 ur.

Slovenijo sta zastopala* **Primož Ocvirk** (LD Rakitna) s hanovrčanko **Floro Del Monte Tricorno SLR Hb 00557**, staro 2 leti, in **Cveto Žele** (LD Pivka) z bavarcem **Donom JR Bb 60968**, starim 3 leta. Za **Italijo** sta tekmovala **Fausto Pellizzato** s tri leta staro hanovrčanko **Frido LOISG 126607** in **Stefano Martinoli** z dve leti starim bavarskim barvarjem **Aresom Braniškim LOISG 133040**. **Avstrija** je za tekmovalca izbrala **Franca Dorasa** z le nekaj več kot leto dni starim hanovrskim krvosledcem **Catom von Schachmantalom ZB Nr. 2890/93** in **Gerhard Prodingera** s tri leta staro bavarsko barvarko **Adro ZB Nr. 2737/91**.

Po približno 4 urah, kolikor je trajalo tekmovalstvo, sem zvedel rezultate, ki pa so jih razglasili šele kasneje na Jasnici:

1. **Cato von Schachmantal** (hanovrski barvar) z vodnikom **Franzem Darosom** iz **Avstrije**;
2. **Don** (bavarski barvar) z vodnikom **Cvetom Želetom** iz **Slovenije**;
3. **Frida** (hanovrska barvarka) s **Faustom Pellizzatom** iz **Italije**;
4. **Ares Braniški** (bavarski barvar) z vodnikom **Stefanom Martinolijem** iz **Italije**;
5. **Flora Del Monte Tricorno** (hanovrska barvarka) z vodnikom **Primožem Ocvirkom** iz **Slovenije**.

Hanovrčanka **Adra** in vodnik **Gerhard Prodingera** pa sta bila diskvalificirana.

Podatke o specialni razstavi

* Naša predstavnik sta bila uspešna na državnih tekmah krvosledcev, ki je bila 15. 10. v Cerknem.

Foto: B. Leskovic

Slovenska predstavnika na tekmovalstvu treh dežel sta bila Cveto Žele z bavarskim barvarjem Donom (drugi z desne) in Primož Ocvirk s hanovrčanko Floro Del Monte Tricorno (drugi z leve). Zasedla sta 2. in 5. mesto.

val župnik Anton Ferlic iz Stare Cerkve ob spremljavi Zasavskih rogistov iz Litije in nekoliko okrnjenega okteta Lovskega pevskega zbora Peca iz Mežice. Vsi so svoje vloge odlično opravili. Posebno nepozabne so bile župnikove besede; obudil je legendo o sv. Hubertu ter pridigo približal lovčemu in lovstvu. Po maši je župnik pred cerkvijo blagoslovil položeno divjad in vseh šest tekmovalcev s psi.

V motelu Jasnica je bila večerja s krajšim kulturnim programom, za kar so zopet poskrbeli Zasavski rogisti pod vodstvom Daneta Namestnika in LPZ Peca.

Zbrane za mizami v veliki jedilnici je v imenu prireditelja (Vzrejne komisije za pse barvarje pri Kinološki zvezi Slovenije) in kot predsednik prireditvenega odbora pozdravil Leo Fabiani. V svojem nagovoru je

jad in preiskali vsak nastrel, kjer divjad po strelu ni padla v ognju (kontrolno iskanje). Po drugi strani pa je Fabiani poudaril dolžnost vseh vodstev lovišč, celotne lovske organizacije, da se je dolžna posluževati ponujenih uslug najboljših vodnikov s psi, ki so preizkušeni tudi na naravnih sledovih. Poskrbeti je treba za pogoje dela in materialne osnove za to težko, neahvaležno in tudi telesno zahtevno obliko lova, ki le popravljaja napake strelcev in krajša muke obstreljene divjadi. Na koncu nagovora je izrazil še ogorčenje nad spoznanjem, da se prireditve ni udeležil noben povabljen predstavnik ISHV. Avstrijske sodnike je prosil, naj prenesejo kritiko predstavnikom te organizacije.

V imenu pokrovitelja prireditve, Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije dr. Jožeta Osterca, ki je bil službeno

Foto: J. Rihterišič

Na državni razstavi izbrani najlepši predstavniki obeh pasem (in spolov) krvosledcev.

Foto: J. Rihlteršič

Vodnik najlepšega krvosledca, bavarca Arona, Mirko Confidenti prejema pokal iz rok predstavnika Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije Antona Simoniča.

krvosledcev mi je prijazno posredoval vodja razstave Jože Vester, ki je povedal, da je bilo na razstavo prijavljenih 90 psov (38 hanovrčanov in 52 bavarcev). Naknadno pa so sprejeli še 10 prijav. Od vseh 100 psov se na razstavo ni pripeljalo le nekaj vodnikov

s psi. Od 40 privedenih hanovrčanov jih je kar 32 prejelo sodniško oceno odlično, 8 pa prav dobro. Bavarskih krvosledcev pa je bilo razstavljenih 54 (od tega 37 odlično ocenjenih). Najvišje kinološke nazive so prejeli psi in psice iz razreda *zrelih in delovnih*.

Hanovrski krvosledci:

0 CAC – SLO: **King iz Dobrče** JR Hb 60267 lastnika **Jožeta Sagadina** iz Makol.

0 CAC – SLO: **Paša Hormotrogyi** JR Hb 60469 lastnika **Jožeta Šafariča** iz Radenc.

+ CAC – SLO: **Kana iz Dobrče** JR Hb 60371 lastnika **Martina Žuliča** iz Komende.

+ CAC – SLO: **Aja** JR Hb 60397 lastnika **Jožeta Horostija** iz Škofje Loke.

Bavarski barvarji:

0 CAC – SLO: **Axel Braniški** SL Bb 00991 **Jožeta Malija** iz Preddvora.

0 CAC – SLO – **Aron** JR Bb 60726 lastnika **Mirka Confidentija** iz Ljubljane.

+ CAC – SLO: **Dora** SL Bb 00996 lastnika **Edvarda Ferletiča** iz Doberdoba.

+ CAC – SLO: **Dika** SL Bb... **Srečka Mumela** iz Lovrenca na Pohorju.

»Prvak pasme« med hanovrčani je postal hanovrčan **Paša Hormotrogyi Jožeta Šafariča**, med bavarci pa **Aron Mirka Confidentija**, ki je bil obenem razglašen tudi za *najlepšega psa razstave*. *Najlepšo vzrejno skupino* je predstavil vzreditelj bavarskih krvosledcev **Edvard Ferletič iz Doberdoba**, najlepši par (pes-psica) pa **Ivan Poljanšek** (bav. barvar) iz Ljubnega ob Savinji. Najuspešnejšim vodnikom in

vzrediteljem so pokale izročili delegat KZS Vlado Gerbec, rep. lov. inšpektor Anton Simonič in predsednik VK za krvosledce Leo Fabiani.

V poznih popoldanskih urah je bila pred motelom na Jasnici tudi slavnostna razglasitev tekmovalca v delu po umetnem krvnem sledu. Pokale in praktične nagrade so tekmovalcem podelili predsednik KZS Štefan Šinko, Vlado Gerbec, Marko Mali in Leo Fabiani. Zvedeli smo tudi za ekipno razvrstitev: **1. Italija, 2. Slovenija in 3. Avstrija.**

Po dveh dneh druženja in pogovorov o krvosledcih in skupnih ciljih so se razšli kinologi iz treh sosednjih dežel, ki jih združuje zgolj pripadnost psom krvosledcem, njihova vzreja in njihova vloga v loviščih, kjer postajajo iz dneva v dan pomembnejši pomočniki.

Boris Leskovic

ZAHVALA

VZREJNA KOMISIJA ZA BARVARJE se v svojem imenu ter v imenu vseh slovenskih lastnikov psov krvosledcev zahvaljuje vsem, ki so kakor koli pripomogli pri organizaciji, izvedbi in sponzorstvu teh prireditvev.

Posebno zahvalo smo dolžni ministru dr. Jožetu Ostercu – pokrovitelju prireditvev – in sponzorjem:

Upravi GL LZS – lovišču Žitna gora in njihovemu službenemu osebju, LKD Kočevje in ZLD Kočevje pa tudi vsem lovskim družinam in posameznim simpatizerjem psov barvarjev, ki so prireditvev tudi finančno podprli.

Foto: Donaggar – Kodla

O koloniji alpskih kozorogov na Ljubelju*

Foto: H. Oršanič, Diana

Tako kot v večini alpskih dežel so bili tudi pri nas alpski kozorogi (*Capra ibex* Linnaeus, 1758) iztrebljeni ob koncu 16. stoletja. Divji lov, ki ga je pretirano podpihovalo še vražjeverje, zlasti želja po »srčnem križcu« (hrustančasti tvorbi v srčnih notranjih stenah med predvoroma in prekatoma, v obliki križa, ki naj bi uplenitelja kot amulet varoval pred vsem hudim, je bil edini pomembni vzrok izginevanja te mogočne alpske divjadi iz naših gora. Zato je v Alpah ostalo praktično eno samo avtohtono nahajališče te divjadi, in sicer v Gran Paradisu (Velikem paradižu – raj) na severu Italije, blizu Torina. Ob koncu 19. stoletja so v razmeroma obubožana, z divjadjo skromno zastopana, sicer pa obsežna lovišča raznih zemljiških posestnikov, industrijalcev, plemenitašev in drugih pričeli vnašati (beri izpuščati) živo divjad. V nekaterih alpskih deželah je to postala prava moda in lastniki lovišč so med seboj kar tekmovali, kdo bo naselil bolj ali manj privlačno vrsto divjadi v svoje lovišče. V lovišča niso vnašali avtohtone divjadi, marveč tujerodne, malo znane vrste divjadi, npr. jelena lopatarja, argalija, bezoarske koze, ponekod pa tudi divje prašiče ter jelenjad, v gorska lovišča pa pretežno kozoroge. Take naselitve kozorogov so bile v Švici (Graubünden), v Avstriji (več lokacij v okolici Velikega Kleka – Grossglockner), Nemčiji, pa tudi pri nas na Ljubelju nad Trzičem.

Zgodovina naselitve

Na Ljubelju so pričeli naseljevati kozoroge s prihodom barona Julija von Borna v Trzič. Leta 1891 je baron Born od tedanje Kranjske industrijske družbe (KID) kupil obsežno gozdno posest nad Trzičem. Kraju je nadel ime Puterhof (»masleni dvor«, saj je bilo zaradi intenzivne živinoreje tam vedno dovolj surovega masla); danes se kraj imenuje Jelendol nad Trzičem. K tedanji obsežni posestvi v Puterhofu je sodila tudi gozdna posest v zdajšnjem Podljubelju. Tudi Born je želel popestriti razmeroma prazna lovišča. Tako je v Jelendolu ustanovil prvo jelenjo kolonijo v Karavankah, na Ljubelju pa prvo kolonijo kozorogov na Slovenskem. Ta naseli-

tev je bila prva in najstarejša pri nas in ena prvih v Evropi nasploh. Sprva je sicer nameraval pripeljati na Ljubelj grivasto divjo ovco iz severne Afrike, ki pa je potrebovala toplejše podnebje. Baron Born je dal zgraditi na pobočju Košute pod Macenovcem manjšo oboro in sprva vanjo spustil dva samca in eno samico. Naslednja leta je kolonijo nenehno številčno večal z večkratnim dokupovanjem novih živali. Pri tem pa je dosledno skrbel, da je vnesel res genetsko čiste živali. Najpogosteje so medsebojno izmenjavali živali iz različnih obor in živalskih vrtov. Leta 1897 so v oboro spustili pet križancev z domačo kozo, ki jih je Born pripeljal iz obore nadvojvode Leopolda iz Nižje Avstrije. Tedaj je namreč veljalo biološko povsem zmotno

*Prispevek je bil objavljen v Zborniku s 6. mednarodnega posveta Evropskega odbora za kozoroge, ki je bil od 22. do 24. septembra lani v Triglavskem narodnem parku na Bledu.

prepričanje, češ da je kozoroge mogoče uspešno križati z domačo kozo, nato pa z dodajanjem čistokrvnih kozlov in z odstrelom križancev-samcev najkasneje v treh do petih rodovih vzgojiti spet genetsko čiste živali enake vrste. V takratnih ljubeljskih kozorogih je torej le bil kanček kozje krvi, kar se je odražalo tudi sicer v njihovem vedenju; bili so kaj malo plašni in jih človekova bližina tudi ni motila. Že v prvem snegu so se pomaknili h krmilnici, »čistokrvni kozorogi«, če lahko uporabim ta nebiološki izraz, pa se v snegu niso pomaknili v doline, ampak visoko na gorske vrhove, čim višje, vedoč, da bodo prav na plaziščih in spihanih grebenih dobili zadostno količino hrane.

Razvoj kolonije

Po smrti barona Julija Borna je posest pripadla sinovoma Karlu in Frideriku ter hčerki. Karl je prevzel obsežen del gozdne posesti v Jelendolu, s tem da je od sestre odkupil tudi njen delež in še naprej intenzivno gospodaril z jelenjadjo v obsežni obori pri Puterhofu. Brat Friderik pa je prevzel ljubeljski del posesti in kozoroge. Opustil je dotedanjo oboro pod Macesnovcem in kozoroge izpustil v prosto naravo. Za svoja stanišča so si poiskali skalna pobočja in zelenice nad zgornjo gozdno mejo na Begunjščici in Zelenici. Na severozahodna pobočja »rodne« Košute so se vračali le izjemoma. Tudi Friderik je koloniji nenehno dodajal nove in nove živali. Žal pa so prav novo nabavljene živali odstreljevali divji lovci iz okoliških tržiških krajev pa tudi od drugod, saj so divji lovci prihajali na lov na kozoroge celo iz Savinjske doline, Jezerškega in drugod. Zaradi nebrzdane strasti divjih lovcev je na Begunjščici nemalokrat tekla tudi človeška kri! Kozorogi so bili po tedanjih odredbah in lovskem zakonu popolnoma zaščiteni, lov nanje je bil dovoljen le izjemoma, in to s posebnimi dovoljenji. Od leta 1906 so z odstrelom že posegali v to kolonijo. Sprva so odstreljevali le živali, ki so kazale očitne znake križanja, kasneje pa tu in tam tudi stare, trofejno močne kozle. Koz in mladičev niso nikoli odstreljevali. Odstreljevala sta izključno brata Born in seveda njuni povabljeni lovski gosti. V zimskem času so kozoroge krmili s senom z visogorskih planin, ovsom in ječmenom.

Kolonija se je uspešno razvijala vse do 1. svetovne vojne in je do takrat štela že 60 živali.

Foto: H. Oršanič – Diana

Boji in vojne razmere tistega časa in spet divji lov, ki se je razbohotil med vojno, so kolonijo skoraj uničili, zato je leta 1919 štela vsega 8 živali. Nekateri viri navajajo tudi drugačne podatke o številčnosti kozorogov v tej koloniji, vendar se med seboj bistveno ne razliku-

jejo. V času med obema svetovnima vojnama se je kolonija spet opomogla in številčno okrepila. Kot piše A. Šivic v letih 1926 in 1928 v našem Lovcu je Friderik Born dovoljeval ogled »vzgajališča kozorogov pri Sv. Ani« in dal v ta namen nad Lajbo zgraditi tudi opazo-

valno prežo. Dohodek od tega je bil namenjen blagajni Zelenega križa. To je bil prostovoljen sklad za socialno podporo poklicnim lovcem in njihovim družinam. Ljubitelji divjih živali so tako lahko občudovali do 90kg težke kozoroge, kako spretno se gibljejo v skalah. Do druge svetovne vojne se je kolonija spet povečala na najmanj 50 živali, po nekaterih podatkih celo na 70. Toda druga svetovna vojna koloniji kozorogov ni prizanesla. Nemško vojaštvo, tudi oficirski kader iz bližnjega delovnega taborišča na Ljubelju (gradnja ljubeljskega predora), je kolonijo zdesetkalo, tako da je konec vojne dočakalo le 10 kozorogov.

Po osvoboditvi je lovišče in upravljanje s kozorogi prevzelo Gojitveno lovišče Karavanke v sklopu Uprave gojitvenih lovišč SRS, po ukinitvi te uprave pa Zavod za gojitev divjadi Kozorog iz Kamnika, ki je ime divjadi vzelo celo za svoj naziv. Tudi v Kozorogu so koloniji dodajali nove, predvsem v Švici, Nemčiji in v Italiji kupljene živali. Večji nakupi so bili v letih 1952, 1956, 1962 in 1970, ko je prispel zadnji transport živih kozorogov iz Graubündena (Švica). Leta 1970 so pripeljali dva kozla in tri koze. Od tedaj pa tej koloniji niso več dodajali novih živali.

Vsa poveljna leta se je kolonija številčno kar uspešno krepila, prirastek je bil zadosten, kolonije pa ni bistveno ogrožal niti odstrel, saj so odstreljevali le stare, zrele kozle. Sicer pa so bile živali zdrave, poginov je bilo malo, le tu in tam je bila najdena posamična žival, ki jo je zasul snežni plaz. Leta 1977

Foto: M. Rovšek – Diana

je bila nad Lajbo zgrajena manjša tovorna žičnica, ki je omogočila lažji transport krme do krmišča, vendar je obratovala le eno zimo, pozimi leta 1977/1978. Pozimi leta 1978 so na Begunjščici in Zelenici našli 78 živali.

Garjavost v koloniji kozorogov

Znano je, da so se v Sloveniji leta 1973 med gamsi pojavile gamsje garje (kužna gamsja garjavost). Bolezen se je poja-

manjšo, v kateri so kasneje razkuževali živali. Hkrati so pričeli po navodilih veterinarskih strokovnjakov, pod vodstvom prof. dr. Staneta Valentinčiča, takratnega predstojnika Inštituta za patologijo in zoohigieno divjih živali pri Veterinarski fakulteti v Ljubljani, z odlovom obolelih in tudi zdravih kozorogov. Odlov so sprva opravljali pri krmišču tako, da so živali najprej ujeli oziroma prekrili z ribiško mrežo. Kasneje, ko so postale bolj plašne, pa so jih je odstreljevali z »narkotično puško«. Po odlovu so vse ujete živali nekajkrat okopali

veliko oboro s solidnim krmiščem, skladiščem za krmo in zavetiščem za živali. Sprva so sicer načrtovali velikost obore 11,5 ha. Ker pa je zmanjkovalo finančnih sredstev, saj je gradnjo sprva v celoti financiralo lovišče »Kozorog«, so dogradili le dve tretjini načrtovanega. Z dograditvijo obore pa se je tudi mudilo, saj se je zdravstveno stanje odlovljenih kozorogov poslabševalo. Živali so obolevale za boleznimi pljučnih in črevesnih zajedavcev, pa tudi kondicija živali se je zaradi popasenosti rastja v obeh oborah hitro zmanjše-

vala, saj živali ponujene hrane, razen svežih vejnikov in visokogorskega sena, niso hotele jemati. V veliko oboro so spustili 24 kozorogov, trije mlajši kozli, ki so bili fizično najslabši, pa so ostali v obeh manjših oborah; kasneje so preskočili ograjo in ušli na prostost. Vseh 24 živali (13 samcev in 11 samic) so pred izpustom v veliko oboro tudi do šestkrat okopali v razkužilnih kopelih. Takoj ko so živali prišle v prostranejšo oboro, je bilo opaziti izboljšanje zdravstvenega in kondicijskega stanja živali, ne nazadnje tudi zaradi doslednega zdravljenja živali zoper zaparazitiranost.

Solidarnostna akcija in pomoč

Način zdravljenja in boj za preživetje kozorogov na Begunjščici pa sta terjala vedno večja sredstva, ki pa jih kolektiv GL Kozorog-Kamnik, kot upravljalec lovišča, sam ni zmozel zbrati. Po sklepu tedanjega izvršnega odbora LZ Slovenije je akcija ohranjanja kozorogov postala vseslovenska. Pričela se je ena največjih dobrodelnih akcij tistega časa za rešitev živali z naslovom *Ohranimo kozoroge na Begunjščici*. Pričeli smo s prostovoljnim zbiranjem sredstev, sprva predvsem med lovskimi družinami in posamezniki (tudi nelovci), kasneje pa se je akciji pridružilo tudi nekaj delovnih kolektivov. Imena vseh darovalcev in višino darovanega zneska je redno objavljala Lovec. Februarja 1980 je bila izdana tudi značka *Ohranimo kozoroge*, ki jo je po ceni 20 din kupil vsak

Foto: H. Oršanič - Diana

vila na tromeji med Italijo, Avstrijo in Slovenijo in nato vztrajno napredovala po Karavankah v smeri zahod - vzhod, ob tem pa dobesedno desetkala gamsje trope. Bolezen je hitreje napredovala po avstrijski strani Karavank, tako da so na dostopnih prehodih oboleli gamsi prehajali na našo stran in še hitreje širili bolezen. V decembru leta 1978 je izbruhnili garjavost med gamsi v dolini Drage pri Begunjah, skoraj hkrati pa se je pojavila garjavost na Zelenici in Begunjščici, januarja 1979 pa tudi med kozorogi. Kaj kmalu smo našli prve poginule kozoroge, zato je bilo treba ukrepati hitro in učinkovito.

Tako kot še nikoli je bila ogrožena naša najstarejša kolonija kozorogov pri nas. V nekaj dneh so delavci lovišča Kozorog-Kamnik zgradili dve manjši obori: večjo, karantensko, in

v razkužilnih kopelih v navadni kopalni kadi in nato spustili v večjo, karantensko oboro. Za uničevanje pršic (ali garjavosti) kot prenašalk te bolezni so uporabljali učinkovito razkužilo alugan. Pred uporabo razkužila pa je bilo treba z detergenti razmastiti dlako obolelih kozorogov.

Vseskozi pa je bilo jasno, da obe manjši obori zadoščata le za čas zdravljenja živali v razkužilnih kopelih, nikakor pa ne bi mogli biti trajnejši. Potrebno je bilo zgraditi prostornejšo oboro, v kateri naj bi del kozorogov preživel pojav (val) garjavosti. Šele po prehodu bolezni naj bi kozoroge spustili nazaj v prostost. V dveh tednih so delavci GL Kozorog-Kamnik, ob fizični in materialni pomoči Gozdarstva Tržič, mnogih gorenjskih lovcev in tedanjih vojakov iz planinske enote iz Kranja, zgradili približno 8 ha

Foto: F. Jensterle - Diana

Foto: F. Jensterle - Diana

Foto: M. Rovšek - Diana

slovenski lovec. Tudi dohodek od prodaje značk je bil namenjen tej akciji. Vso dejavnost je koordinirala LZ Slovenija in takratna Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo. Z zbranimi sredstvi je namensko upravljal Odbor Sklada Toneta Prestorja, imenovan po tragično preminulem tržiškem veterinarju in predanemu lovcu Tonetu Prestorju, ki se je 1. aprila 1979 pri odlavljanju kozorogove kože z narkotično puško smrtno ponesrečil v steni Kramarice. Vse svoje nemajhno

veterinarsko znanje je namenil zdravljenju divjih živali, vodil pa je tudi odlov in terenska dela. Žal pa pokojni veterinar ni bil edini, ki je ob tej akciji izgubil življenje. Domačin Albin Valjavec, kmet iz Podljubelja, sicer nelovec, pač pa velik prijatelj divjih živali, je dal del svoje kmetije na voljo za zdravljenje kozorogov. Na Valjavčevem svetu so uredili obe manjši obori, pred hišo pa kopalnico, kjer so v kadi v razkužilni kopeli kopali odlovljene živali. Zanjega februarja 1979 se je Al-

bin, ko je šel urejat sušilnico za živali, smrtno poškodoval pri prehodu lesene brvi (udrla se je preperela deska, mostnica). Umrli je 1. marca 1979, torej že mesec dni pred Tonetom Prestorjem. Kolektiv GL Kozorog-Kamnik je obema ponesrečencema 1. 4. 1980, natanko leto dni po smrti Toneta Prestorja, na krajih, kjer sta se zgodili nesreči, odkril spominski plošči v znak zahvale, spoštovanja in spomina na ponesrečenca.

Konec obore in zdajšnje stanje

Kozorogi v veliki obori so uspešno prestajali prve mesece. Ob menjavi dlake je bilo opaziti normalno rast le-te, dlakavost je bila pravilna, z garjami napadena mesta so se zo pet lepo obrasla. V obori so bile živali vseh starosti, ni pa bilo mladičev, ker so vse breje kože v času odlova splavile, le ena je podela mladiča v obori, ki pa je takoj po skotitvi poginil. Vzrok je bil v tem, da so bile v času odlova kože že visoko breje, večino pa so odlovili s pomočjo narkotika. Zaradi spremenjenega načina življenja in v kriznih stanjih (stresi) živa bitja reagirajo tudi tako, da žrtvujejo mladiče (zato splavi), samo da se zvečajo možnosti preživetja samih sebe, odraslih živali, še posebno samic. V zimskih mesecih 1980-1981 pa se je pričela pri nekaterih živalih v obori ponovno pojav-

ljati garjavost in zaparazitiranost. Nekaj živali je poginilo ali pa so jih odstrelili (sanitarni odstrel). Spomladi leta 1981 je bilo v obori še 16 živali, na prostosti na Zelenici in na Begunjsčici pa sta poklicna lovca GL Kozorog-Kamnik tedaj naštel 13 kozorogov. Leta 1981 je nastal nepričakovan razplet. Snežni plaz in podrtje drevje sta pretrgala ograjo obore in prav vsi kozorogi so ušli na prostost. Ograjo so čez nekaj let podrli. Pobegli kozorogi so ostali na znanih staniščih in so jih kar pogosto videli (tudi s ceste Tržič - Ljubelj). Žal pa se je med njimi garjavost še vedno občasno pojavljala, spet so bile najdene poginule živali, številčnost je še naprej upadala, tako da so jih leta 1982 naštel le še 20. To število se je ohranilo do leta 1984. Leto kasneje je bolezen še zadnjič »udarila«; naštel so samo še 11 živali in še od teh so morali tisto leto sanitarno

Tone Prestor pri terenskem delu

odstreliti 4 živali. V letih 1988 in 1989 so opazili le še 4 živali, kar je bila najnižja številčnost vse od osnovanja kolonije naprej. Res pa je, da so tedaj opazili nekaj posamičnih kozorogov kozlov v sosednjih loviščih (na Košuti, pod Škrbino, na Dolci, na Malem Grintovcu). Od leta 1990 opažamo 7 do 8 živali in takšno je tudi sedanje stanje (jesen 1994), ko vidavamo dva kozla (5- in 6-letnega), 3 koze (15-, 5- in 3-letno) ter 2 kozliča.

PS:
Uporabljeni pisni in ustni viri, ki sem jih uporabil za pripravo tega članka, so številni, zato jih ne navajam, so pa vsakomur na voljo pri meni - avtor. Za podatke o stanju kozorogove kolonije v novjšem obdobju se posebej zahvaljujem inž. Jožetu Šasliju, direktorju lovišča Kozorog-Kamnik ter očetu in sinu Danetoma Kokaljema iz Ljubelja, dolgoletnima skrbnikoma kozorogove črede.

Branko Galjot,
dipl. inž. gozd.

Menina — zdravilo za dušo

Foto: B. Jesenko

Odločil sem se, da se povzpnem na Menino planino. Že več kot pol ure sem jo gledal, čisto in umito, mehko začrtano na modrem nebu. Če pomislimo tudi na vse tisto, česar s ceste v Lazah ni mogoče videti, čeprav je pričujoče v nas, je Menina zdravilo za dušo. Njeno planotasto in kraško površje je pokrito z gozdovi, senožetmi in pašniki, na njej pa so tudi strma, skalna in gola pobočja s travnatimi policami. Vse pogorje je podobno kraškemu terenu; na njenem hrbtu so številne doline kot na Krasu, je pa več vodovja, saj je povsod dovolj mrzlih studencev za pogasitev žeje in osvežitev.

Menino planino je lepo opisal veterinar Janez Pestotnik, dolgoletni ravnatelj Veterinarskega znanstvenega zavoda v Ljubljani. Med obema svetovnima vojnama si je kot domačin na Osekih postavil prijetno lovsko kočjo, ki mu jo je okupator požgal. V zakupu je imel

lovišče na južnem pobočju Menine planine. Ker je bil splošno priljubljen med ljudmi, so mu pravili kar »siric«, njegovi kočji pa »Stričeva koča«.

»Zrak je čist in prozoren, kot nalašč za lovski izlet. Ko bom na vrhu, bom srkal čisti gorski zrak, da bom ves omamljen,« sem se naposled odpravil proti lovski koči pod Velikimi stenami.

Izza brega se je precej strmo nad cesto dvigala hiša, velika in vsa bela. Na pragu se je pokazala gospodinja, ki me je spomnila, da sem pred leti pod njeno hišo, na Štorovem, čakal na gumbarja, pa mi je kar nekaj minut »poziral« osmerak. Hodil sem počasi, da se ne bi preveč spehal. Na večjem ovinku, kjer lovci po lovu opravimo pozdrav lovini, sem se spomnil, da sva z Ivanom Hribarjem neke blizu klicala gozdnega jereba. Prišla sva prezgodaj; jereba, tega bistrovidnega in tenkoslušnega petelina sva zalezla, ko je stopi-

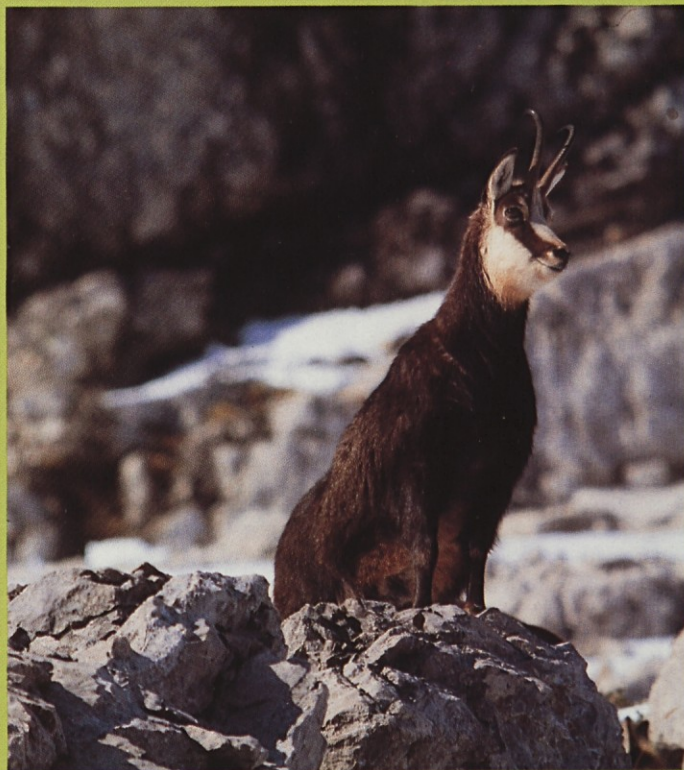

Foto: F. Jensterle — Diana

cal po rosní travi ter si čistil in urejal perje. Šele kasneje je zadonel njegov srebrni glas: »Ciii, ciceri, cicui...« Ptič je prifrftal proti nama in se nama na tleh predstavil z dvignjeno glavo, našopirjeno čopo, s povešenimi perutmi in z razčepirjeno pahljačo. Kar žal nama je bilo, ko je prenehalo cingljati med drevjem.

Moral bi še precej višje, če bi hotel obiskati Kurji vrh, domovanje divjega petelina. Prvo pripoved o lovu na petelina na Menini lahko preberemo v Lovcu iz leta 1947. Kakih pet minut sta lovca občudovala, kako je v vršičku visoke smreke pel, klepal, se šopiril in klanjal na vse strani. V trenutku, ko je počilo in je petelin omahnil v smrt, je v bližini zabokal srnjak. Tudi dandanes se včasih kak lovec jezi: »Vidim ga, kako je star, zdaj zdaj bo padel z veje, pa ga ne smem streljati!« Če bi si hotel izrisati zgodovinski zemljevid, bi sledil krajevnim imenom. Nekatera, na primer Medvedjak, spominjajo na medveda, ki je pred nekaj stoletji poživilj Menino. Profesor Pavle Urankar je v svojem članku (Lovec, 1938) poleg medveda, jelena in volka omenjal kot prebivalca te planine tudi risa, o čemer pričajo listine, ki jih je odkril v ljubljanskem škofijskem arhivu.

Med prvo in drugo svetovno vojno sta na Menini padla dva po dvesto kilogramov težka medveda. Tudi po letu 1945 se je podplatar priklatil v planine nad Tuhinjem in mesaril med ovčami. Dolgoletni lovski funkcionar Jože Hribar, solastnik večje črede ovac, ga je imel že na muhi, pa kljub dovoljenju v žepu zaradi ovc ni mogel streljati.

Zadnji veliki pogon na medveda so zaradi pritožb občin Zg. Tuhinj in Špitalič, da neznana zver trga na planinah drobnico, organizirali 14. avgusta 1929. Zajel je precej veliko območje: lovišča Zg. Tuhinj, Hruševka, Loka, Podhruška, Nevlje, Gozd in Županje njive. V območje pogona so vključili samolastno lovišče barona Leopolda Apfaltrerna iz Špitaliča ter zakupniška lovišča dr. Franceta Trampuža, Antona Burkeljca iz Laz in druga, pa seveda tudi lovišča kamniške Meščanske korporacije (zdajšnjega Kozoroga). Pogon je bil, žal, brez uspeha. Odkrili so sledi medvedjih šap, kosmatinca pa niso videli. Pač pa so prijeli tatu, ki je kradel ovce in jih nato preprodajal v Kamniku.

Volčje jame. Pestotnik se je iz svojih mladih dni spominjal pripovedi starih očancev, da za njihove mladosti ni prišel nihče iz hiše, ne da bi slišal zavijanje

volka v Kostavški rebri. Ponoči so se volkovi pritepli celo v vas Kostanj, strgali pse z verige in jih odvlekli. Volka so lovili tako, da so na prehodih izkopali globoke jame, stene zavarovali, jame pa pokrili s tankimi vejami. Visoko nad jamo so obesili vabo, najrajši živo jagnje v košari. Brž ko je volk začul plakanje jagnjeta, je šel za glasom. Ko je prišel pod jagnje, se je šibko dračje udalo in volk je padel v jamo, kjer so ga potem pobili.

Po motniškem urbarju iz leta 1612 so se kmetje, ki so začeli gozdove krčiti in napravljati njive, pritoževali, da jim divjad, predvsem jeleni, uniči skoraj vse pridelke. Tudi divji prašiči so se takrat zadrževali na Menini.

* * *

Nenadoma sem na desni vzbudil pozornost planinske šoje, ki je sračila v bukovju. Splašila je kozliča, ki se je pasel na majhni jasi, polni štorov in odsekanih vej. S svojim begom je pognal cel trop gamsov iz skrivališča v grmovju. Druga za drugo, lepo po vrsti, so se živali gibko vzpenjale, se zastavljale in se radovedno ozirale nazaj, pa se spet zaganjale po strmini navzgor, dokler jih niso skrila gosta drevesa na vrhu.

Ko sem prisopihal na vrh, sem se vrgel v travo, polno rdečega cvetja, ki je dajalo goličavi videz rdeče preproge. Z razširjenimi nosnicami sem lovil vase vonj grmičevja, trav in mahu, ki je medil. Prejšnji napor se je spremenil v omamno slast za-

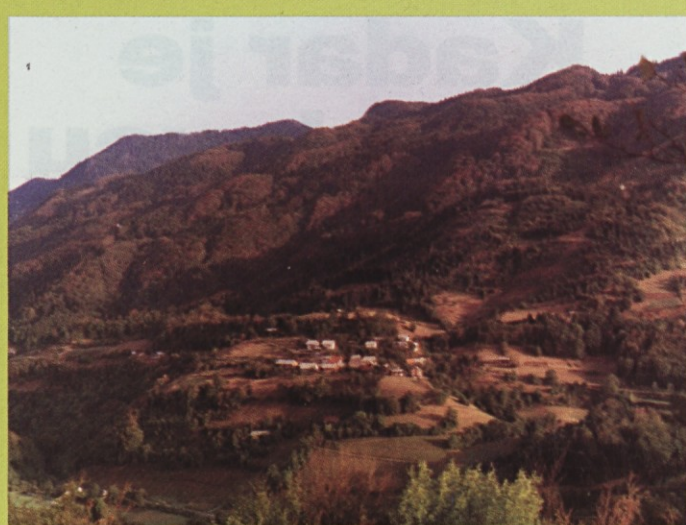

Foto: J. Hribar

Vas Golice pri Tuhinju leži na pobočju Menine.

radi občutka, da me je zajel blažen mir, plavajoč nad gorami.

Veter mi je pomagal, da sem slišal, kako se je po dolini razlivala pesem tuhinjskih opoldanskih zvonov in jo je ugoden odmev prinašal tudi v gore. Ko je zvon utihnil, je nekaj časa škripanje voza spodaj na gozdni cesti rušilo tišino. Desno je otožno beketalo izgubljen jagnje. Pomislil sem na lisico, ki je malo prej bevskala malo niže v bregu.

Sam nisem vedel, kdaj sem zaspal. Ko sem se prebudil, sem naglo skočil pokonci, kakor da sem se šele tedaj zavedel, da sem prespal užitke, zaradi katerih sem se pravzaprav povzpел na goro.

Kakor so se vse te dni glasovi lovili v tesnobi moje, v meglo ujete duše, so sedaj planili iz mene in se lovili v zraku, se

prehitevali in spet dohajali. Vseseli in žalostni akordi mojih vzklikov in klicev so se drug za drugim vrstili, se menjavali, se oddaljevali in se kot odmev spet vračali.

* * *

Ker sem se bal, da bi me prehitela noč, sem se odločil za sestop po grebenu. Z leti sem se naučil, da se je treba prijeti za resje ali travo, če ti spodrsne in je nevarno, da zdrčiš po strmini navzdol. Previden sem, odkar sem v gori nad Sočo zdrčal po strmini navzdol in sem se tik nad prepadom z nogami zakopal v prvi sneg. Ko sem se pobiral, sem zagledal gamsa. »Vidim ga,« sem veselo zaklical, kakor da tisti hip ni bilo pomembnejše stvari na svetu.

Franc Šetinc

Foto: B. Lesjak

Kadar je Diana lovcu naklonjena

Na mojih lovskih poteh sem se opajal z lepoto zelenih prostranstev med Veliko goro in Bloško planoto. Tja me zvablajo tihi gozdovi in z modrino orlic okrašene senožeti, ki obetajo veselje lovčevemu srcu. Razcvet dišečih korčkov naznanja svatbeni potep rogatih ženinov. Mnogokrat sem z varljivo piščaljo posegel v ta svatovanja in si utrgal cvet – srnjakovo krono. Še cicirika-jo črnobradi petelinčki, žal pa njihove srebrne pesmice skoraj ni več slišati. Ob zatonu poletja prihaja čas, poln lovskih čarov. Želja, da prisluhnem mogočnemu ženitovanju kralja naših gozdov, me neubranljivo zvablja v goro.

Jeseni sem lovska pota ubiral po gornjskih delih. Jelenjadi ni bilo slediti. Ponavljal se je ropot traktorja in motornih žag, zato se je previdna divjad umaknila. S koščeno piščalko sem povpraševal o razpoloženju jerebe. Pri tem sem pod Kurjim vrhom zagledal oguljeno jelšo. Veje so bile oblomljene seženj visoko. Jelen je torej tu, verjetno pa domuje nekje višje, v mirnejšem predelu gore, sem pomislil.

Med košnjo trate v Slemenih me je razveselil obisk prijatelja Ivana. Pozno opoldne je že bilo, ko sva se odpravila na lov. Razmišljal sem o jelenu, ki je dobro obdelal jelšo, ko sva z avtom prispela do gozdne poti in po njej vrh gornjskih delov. Povzpela sva se do krišča pod vrhom Kaličja. Nadejala sva se, da bova iz gozdnega prostranstva pred nama zaslišala jelenovo rukanje. Gozdno tišino je kdaj pa kdaj zmotilo vreščanje krekovta. Na kolovozu so bili vidni sledovi jelenjadi in odtis zajetnega trupa jelena, ki se je povaljal v blatu. Upanje se nama je povečalo in previdno sva krenila po strmi vlaki proti Tomažčevemu lazu. Korak nama je zastal, ko se je iz pobočja razlegel jelenov ruk ā-u-ā-uah. Časa za razmišljanje, kako dobiti jelena pred cev, ni bilo. Tišino je ponovno pretrgalo gromko rukanje in to precej bližje. Preskusila sva smer vetra, pospešila korak in se bližala lazu. V bukovem gozdu, brez podraščja, sva imela dober

razgled. Na lazu se je pasla košuta. Po nekaj previdnih korakih sva se ji približala na streljaj. Vrh laza, na gozdnem robu, se je prikazal jelen in se v drncu spustil navzdol do košute. Spogledala sva se. Ivan je poprijel puško, jaz pa dvogled. Videla sva nepozaben prizor: pravi svatbeni ples. Z lepim rogovjem okrašeni jelen je dvoril košuti in ji sledil, ko se mu je v krogih izmikala, medtem pa hrepeneče rentočil. Nepotešen je razkazoval svojo moč, z rogovjem ril po travni ruši in jo metal v zrak. Ko je utrujen legel, sva imela čas za razmislek. Ocenila sva, da je primeren za odstrel in Ivan

Foto Spring MB – Mauritius

se je odločil. Jelen se je kmalu dvignil in krožni ples se je nadaljeval. Opazoval sem jelena pa tudi strelca, ki je dolgo, kar predolgo meril. Motila ga je visoka suha trava, ki je bila napoti krogli. Spomnil se je slabe izkušnje iz pred mnogih let. Tvegaj, ko si je prek suhljadi izbral ugodnejši prostor. Iz visoke trave se je ob košuti prikazalo še tele. Prizor je presekal oster pok iz Ivanove tricev-

ke. Jelen zadetka skoraj ni nakazal. V skok je planilo vse troje in hkrati še tri košute, ki jih nisva videla v bližnji globeli. Trop je zdirjal v breg prek laza in pianil v gozd pod vrhom. Zaman sva čakala na lomast v smrtnem boju padlega jelena. Verjel pa sem v strelčevo mirno roko in dobro puško. Kmalu pa sva si oddahnila, ko sva zaslišala rahlo hropenje. Najbrž ne bo težav z iskanjem;

S psom pri veterinarju...

Ko zboli naš štirinožni prijatelj in pomočnik, je marsikateri lastnik podobno zaskrbljen, kot če bi zbolel kateri izmed ožjih družinskih članov. Pri lastnikih, ki so z bolnim psom prvič pri veterinarju, je pogosto zaznati živčnost, včasih tudi raztresenost, ki lahko negativno vpliva na vedenje psa in potek pregleda. To je do določene mere razumljivo, kajti poleg zaskrbljenosti za zdravje živali niti ne vedo, kaj se bo v ambulanti sploh dogajalo. Zato naj o tem ne bo odveč nekaj napotkov oziroma pojasnil.

Veterinarji obravnavamo svoje paciente podobno kot zdravniki bolnike. Razlika je v tem, da pri slednjih med pregledom in zdravljenjem sodelujeta bolnik – zdravnik, v naših primerih pa pacient (pes) – lastnik – veterinar. Od kakovosti sodelovanja

pa je velikokrat odvisen potek pregleda, določitev pravilne diagnoze in nenazadnje tudi uspešnost zdravljenja.

Na splošno se psi bojijo veterinarjev, kar je samo po sebi razumljivo, saj praviloma v ambulanti nikoli ne doživijo nič dobrega. Praviloma se psi ob vstopu v ambulanto upirajo na vse kriplje, kar pri lastnikih povzroča nejevoljo in živčnost. **Pred vstopom v ambulanto ostanimo kolikor mogoče**

jelen umira, sva z olajšanjem izmenjala misli. Spuščal se je mrak in imela sva malo časa. Nisva smela tvegati, da nama medved ponoči raztrga plen, kar se v teh gozdovih tudi primeri. Na nastreli nisva našla znakov. Pohitela sva čez laz do kraja, kjer je jelen na begu izginil v gozd. Izza skale je visoko štrlela veja jelenovega rogova in že sva bila pri mrtvem orjaku. V sredini trupa za pleči sva našla strelno rano in občudovala močno rogovje dvanajsteraka. Čestitka k lovskemu blagru in prijateljski stisk rok.

Boginja Diana nama je bila naklonjena. Vedno pa ni tako. Tudi Diana je večkrat muhasta. Pred mnogimi leti jo je Ivanu pošteno zagodla. Takrat sva več dni skupaj zalezovala rukajoče jelene. Uspelo nama je zalesti dobrega deseteraka. Ivan je skrbno pomeril, namesto poka pa sem zaslišal kovinski cek; naboj ni vžgal. Ivan je naboj brž zamenjal in jelen je še počakal, da je počilo. Čudila pa sva se, ko je zdrav po-
begnil. Po dolgem iskanju sva našla sledove kroglice tik pred puškino cevjo. Krogla se je razletela na robu debelega štora, ker je bila njena pot znatno nižja kot vizirna črta daljnogleda na puški.

Ob spominu na to smolo je bil uspešen lov v pretekli jeseni obema v posebno zadovoljstvo.

B. J. L.

mirni, s tolažečim prigovarjanjem in pohvalo pa bomo tudi pri psu v veliki meri omilili strah.

Če nam možnost dopušča, občasno obiščimo ambulantno tudi z zdravim psom. Tako se bo pes privadil ambulantnim prostorom in vonjavam ter hkrati spoznal, da v teh prostorih ni vedno doma samo bolečina. Seveda ga za »kulturno vedenje« po taki priložnosti pohvalimo in nagradimo s keksom ali čim podobim.

Ko se bomo z bolnim psom zglasili pri veterinarju, se bo leta na podlagi naših opažanj o bolezenskih znamenjih odločil za obseg in način kliničnega pregleda. Veterinarjeva vprašanja se vselej nanašajo na bolezenska znamenja, ki smo jih kot lastniki opazili, na čas trajanja bolezni in na morebiten sum za vzroke, ki so povzročili bolezen. Pogosto veterinarja zanimajo tudi opravljena zaščitna cepljenja pri psu, zato imejmo obvezno s seboj knjižico o cepljenjih. Morebitno po-

prejšnje zdravljenje (npr. dajanje antibiotikov, zdravil proti bolečinam ipd.) lastniki ponavadi zamolčijo, kar pa veterinarja pri pregledu in določanju diagnoze lahko zavede.

Pri navajanju naših opažanj glede bolezenskih sprememb pri psu bodimo čim bolj natančni in stvarni, kajti izčrpni podatki veterinarju pogosto olajšajo pot do končne diagnoze. Če pes kaže znake splošne prizadetosti (otožnost, neješčnost, poležavanje...), je koristno, da mu že doma izmerimo telesno temperaturo ter podatek posredujemo veterinarju. Višina telesne temperature je eden izmed zelo pomembnih dejavnikov pri oceni bolezenskega stanja. Znano pa je, da se pri nekaterih psih poviša tudi zaradi strahu, ki je prisoten ob kliničnem pregledu; podatek je seveda zavajajoč.

Kot že rečeno, se pes v ambulanti ponavadi počuti ogroženega, zato moramo upoštevati tudi njegovo, sicer neobičajno

vedenje, ki se pogosteje odraža s popadljivostjo, celo do lastnika.

Da se izognemo morebitnemu ugrizu, psu pred pregledom nadenemo nagobčnik ali pa mu po veterinarjevih navodilih zavezemo gobec. Če je pes že po naravi zelo napadalen, na to opozorimo veterinarja, ki bo žival že pred pregledom pomiril z ustreznim zdravilom, seveda če splošno zdravstveno stanje to dopušča.

Glede na opis bolezenskih sprememb, njihovo lokacijo in prizadetost organizma se bo veterinar odločil za način in obseg kliničnega pregleda. Pogosto s kliničnim pregledom ni mogoče ugotoviti vzroka za nastale bolezenske spremembe in določiti diagnoze, zato je potreben tudi laboratorijski pregled krvi in urina ali pa dodatne preiskave (npr. rentgensko slikanje, pregled z ultrazvokom, specialistični laboratorijski pregled delcev telesnih tkiv in tekočin ipd.). Zato moramo biti pripravljeni, da bodo

VETERINARJEV NASVET

preiskave v določenih primerih trajale več ur ali včasih celo več dni. Kljub temu se lahko zgodi, da veterinar ne bo mogel določiti dokončne diagnoze. Ob tem ne bodimo razočarani, pač pa se spomnimo na primere v humani medicini, ko ljudje po tedne in mesece ležijo v bolnišnicah, pa zdravniki ne ugotovijo pravega vzroka za nastanek bolezni. Tudi pri psih namreč obstajajo številni, še nepojasneni vzroki za nastanek bolezni, ki jih z za zdaj znanimi diagnostičnimi metodami še ni mogoče odkriti.

Zato bodimo med kliničnim pregledom umirjeni, veterinarju pomagajmo po njegovih navodilih, predvsem pa ne bodimo neučakani v zahtevah, naj nam veterinar nemudoma pove diagnozo.

**mag. Marko Mali,
dr. vet. med.**

PO LOVSKEM SVETU

Norveška – lovski raj na vrhu Evrope

Avtor članka ob uplenjenem severnem jelenu

Niti sam dobro ne vem, kje in kdaj, toda **že nekje** sem staknil podatek, da je Norveška prava Meka za lovce. Še posebno za nas, ki smo v primerjavi s to severno deželo pravzaprav Mediteranci. Srnjakov in podobnega smo seveda vajeni, toda severni jelen, bober, polarne ptice... to je pa druga pesem. Eksotika, bi rekel.

S to svojo idejo sem začel »moriti« dva prijatelja in po dolgotrajnih pogajanjih, ki so se (po pravici povedano) nemalokrat zavlekla krepko čez polnoč in tudi niso bila prav poceni, mi ju je le nekako uspelo prepričati. Enemu od njiju, ki čez lovsko dostikrat rad natakne tudi ribiško obleko, sem moral zaigrati na struno »atlantski losos« – ja, čudna in včasih trnjeva so pota diplomacije. Ampak, sta rekla fanta, ti si stvar zakuhal, zdaj pa še vse skupaj organiziraj!

V Sloveniji nisem našel prav nikogar, ki bi bil že kdaj lovil na Norveškem, zato sem se obrnil na njihovo konzularno predstavništvo v Ljubljani. Po mesecu dni sem dobil naslov norveške generalne lovske organizacije in jo pisno zaprosil za vse potrebne informacije.

Foto: F. Zakovšek

JANUAR

	SV	SZ	LV	LZ
1. Ne	07.44	16.26	07.18	16.55 ☹
2. Po	07.44	16.27	08.06	18.07
3. To	07.44	16.28	08.46	19.20
4. Sr	07.44	16.29	09.20	20.31
5. Če	07.44	16.30	09.50	21.40
6. Pe	07.44	16.31	10.17	22.45
7. So	07.44	16.32	10.44	23.49
8. Ne	07.44	16.34	11.11	-- ☹
9. Po	07.43	16.35	11.39	00.50
10. To	07.43	16.36	12.08	01.51
11. Sr	07.43	16.37	12.42	02.49
12. Če	07.42	16.38	13.21	03.46
13. Pe	07.42	16.40	14.04	04.39
14. So	07.41	16.41	14.53	05.29
15. Ne	07.41	16.42	15.48	06.14
16. Po	07.40	16.44	16.47	06.55 ☹
17. To	07.39	16.45	17.50	07.32
18. Sr	07.39	16.46	18.55	08.04
19. Če	07.38	16.48	20.01	08.34
20. Pe	07.37	16.49	21.08	09.02
21. So	07.37	16.50	22.17	09.30
22. Ne	07.36	16.52	23.27	09.59
23. Po	07.35	16.53	--	10.29
24. To	07.34	16.55	00.37	11.05 ☹
25. Sr	07.33	16.56	01.49	11.45
26. Če	07.32	16.58	02.58	12.33
27. Pe	07.31	16.59	04.04	13.29
28. So	07.30	17.00	05.03	14.33
29. Ne	07.29	17.02	05.55	15.43
30. Po	07.28	17.03	06.38	16.55 ☹
31. To	07.27	17.05	07.16	18.07

FEBRUAR

	SV	SZ	LV	LZ
1. Sr	07.25	17.06	07.48	19.17
2. Če	07.24	17.08	08.17	20.25
3. Pe	07.23	17.09	08.45	21.32
4. So	07.22	17.11	09.12	22.35
5. Ne	07.20	17.12	09.40	23.37
6. Po	07.19	17.14	10.09	--
7. To	07.18	17.15	10.42	00.37 ☹
8. Sr	07.16	17.17	11.18	01.35
9. Če	07.15	17.18	12.00	02.29
10. Pe	07.13	17.20	12.46	03.21
11. So	07.12	17.21	13.38	04.08
12. Ne	07.10	17.23	14.35	04.51
13. Po	07.09	17.24	15.37	05.29
14. To	07.07	17.26	16.41	06.03
15. Sr	07.06	17.27	17.48	06.35 ☹
16. Če	07.04	17.29	18.56	07.05
17. Pe	07.03	17.30	20.06	07.34
18. So	07.01	17.32	21.17	08.03
19. Ne	06.59	17.33	22.28	08.34
20. Po	06.58	17.35	23.40	09.08
21. To	06.56	17.36	--	09.47
22. Sr	06.54	17.38	00.49	10.31 ☹
23. Če	06.52	17.39	01.55	11.24
24. Pe	06.51	17.41	02.55	12.22
25. So	06.49	17.42	03.48	13.28
26. Ne	06.47	17.43	04.33	14.37
27. Po	06.45	17.45	05.12	15.47
28. To	06.44	17.46	05.46	16.57

Opomba: V koledarju je upoštevan letni čas od 23. marca do 24. septembra.

MAREC

	SV	SZ	LV	LZ
1. Sr	06.42	17.48	06.16	18.06 ☹
2. Če	06.40	17.49	06.45	19.13
3. Pe	06.38	17.50	07.13	20.18
4. So	06.36	17.52	07.41	21.22
5. Ne	06.34	17.53	08.10	22.23
6. Po	06.33	17.55	08.41	23.22
7. To	06.31	17.56	09.16	--
8. Sr	06.29	17.57	09.55	00.18
9. Če	06.27	17.59	10.39	01.11 ☹
10. Pe	06.25	18.00	11.29	02.00
11. So	06.23	18.01	12.23	02.44
12. Ne	06.21	18.03	13.22	03.24
13. Po	06.19	18.04	14.24	04.00
14. To	06.18	18.05	15.30	04.32
15. Sr	06.16	18.07	16.37	05.03
16. Če	06.14	18.08	17.48	05.33
17. Pe	06.12	18.09	18.59	06.03 ☹
18. So	06.10	18.11	20.12	06.34
19. Ne	06.08	18.12	21.26	07.08
20. Po	06.06	18.13	22.38	07.47
21. To	06.04	18.15	23.47	08.30
22. Sr	06.02	18.16	--	09.21
23. Če	06.00	18.17	00.49	10.18 ☹
24. Pe	05.59	18.19	01.44	11.22
25. So	05.57	18.20	02.31	12.28
26. Ne	05.55	18.21	03.12	13.27
27. Po	05.53	19.23	04.46	15.45
28. To	06.51	19.24	05.17	16.53
29. Sr	06.49	19.25	05.46	17.59
30. Če	06.47	19.27	06.14	19.04
31. Pe	06.45	19.28	06.42	20.08 ☹

APRIL

	SV	SZ	LV	LZ
1. So	06.43	19.29	07.10	21.10
2. Ne	06.41	19.31	07.41	22.10
3. Po	06.39	19.32	08.15	23.08
4. To	06.38	19.33	08.52	--
5. Sr	06.36	19.35	09.34	00.02
6. Če	06.34	19.36	10.21	00.52
7. Pe	06.32	19.37	11.13	01.38
8. So	06.30	19.39	12.09	02.19 ☹
9. Ne	06.28	19.40	13.08	02.56
10. Po	06.26	19.41	14.11	03.29
11. To	06.24	19.43	15.17	04.00
12. Sr	06.23	19.44	16.25	04.30
13. Če	06.21	19.45	17.35	05.00
14. Pe	06.19	19.47	18.49	05.30
15. So	06.17	19.48	20.04	06.03 ☹
16. Ne	06.15	19.49	21.19	06.41
17. Po	06.13	19.51	22.32	07.23
18. To	06.12	19.52	23.39	08.13
19. Sr	06.10	19.53	--	09.10
20. Če	06.08	19.55	00.39	10.13
21. Pe	06.06	19.56	01.29	11.20
22. So	06.05	19.57	02.12	12.29 ☹
23. Ne	06.03	19.59	02.49	13.37
24. Po	06.01	20.00	03.20	14.45
25. To	05.59	20.01	03.49	15.50
26. Sr	05.58	20.03	04.17	16.55
27. Če	05.56	20.04	04.44	17.58
28. Pe	05.54	20.05	05.12	19.00
29. So	05.53	20.07	05.41	20.01 ☹
30. Ne	05.51	20.08	06.14	20.59

MAJ

	SV	SZ	LV	LZ
1. Po	05.50	20.09	06.50	21.55
2. To	05.48	20.11	07.30	22.47
3. Sr	05.47	20.12	08.16	23.34
4. Če	05.45	20.13	09.06	--
5. Pe	05.44	20.15	10.00	00.16
6. So	05.42	20.16	10.57	00.54
7. Ne	05.41	20.17	11.57	01.28 ☹
8. Po	05.39	20.18	13.00	02.00
9. To	05.38	20.20	14.05	02.29
10. Sr	05.37	20.21	15.13	02.58
11. Če	05.35	20.22	16.24	03.27
12. Pe	05.34	20.23	17.36	03.58
13. So	05.33	20.25	18.52	04.33
14. Ne	05.31	20.26	20.07	05.12 ☹
15. Po	05.30	20.27	21.19	05.59
16. To	05.29	20.28	22.25	06.54
17. Sr	05.28	20.29	23.21	07.57
18. Če	05.27	20.31	--	09.05
19. Pe	05.26	20.32	00.09	10.16
20. So	05.25	20.33	00.49	11.26
21. Ne	05.24	20.34	01.23	12.36 ☹
22. Po	05.23	20.35	01.54	13.43
23. To	05.22	20.36	02.22	14.48
24. Sr	05.21	20.37	02.49	15.51
25. Če	05.20	20.38	03.16	16.53
26. Pe	05.19	20.39	03.45	17.54
27. So	05.18	20.40	04.16	18.53
28. Ne	05.17	20.41	04.50	19.49
29. Po	05.17	20.42	05.29	20.43 ☹
30. To	05.16	20.43	06.12	21.31
31. Sr	05.15	20.44	07.01	22.16

JUNIJ

	SV	SZ	LV	LZ
1. Če	05.15	20.45	07.53	22.55
2. Pe	05.14	20.46	08.50	23.30
3. So	05.14	20.47	09.48	--
4. Ne	05.13	20.48	10.50	00.02
5. Po	05.13	20.48	11.52	00.31
6. To	05.12	20.49	12.57	00.59 ☹
7. Sr	05.12	20.50	14.04	01.27
8. Če	05.11	20.51	15.14	01.56
9. Pe	05.11	20.51	16.26	02.28
10. So	05.11	20.52	17.40	03.04
11. Ne	05.11	20.52	18.54	03.46
12. Po	05.10	20.53	20.04	04.36
13. To	05.10	20.54	21.06	05.35 ☹
14. Sr	05.10	20.54	22.00	06.42
15. Če	05.10	20.55	22.45	07.54
16. Pe	05.10	20.55	23.22	09.07
17. So	05.10	20.55	23.55	10.20
18. Ne	05.10	20.56	--	11.30
19. Po	05.10	20.56	00.25	12.38
20. To	05.10	20.56	00.53	13.42 ☹
21. Sr	05.11	20.56	01.20	14.46
22. Če	05.11	20.57	01.49	15.47
23. Pe	05.11	20.57	02.19	16.47
24. So	05.11	20.57	02.52	17.43
25. Ne	05.12	20.57	03.29	18.38
26. Po	05.12	20.57	04.11	19.28
27. To	05.12	20.57	04.57	20.15
28. Sr	05.13	20.57	05.48	20.56
29. Če	05.13	20.57	06.44	21.32
30. Pe	05.14	20.57	07.42	22.06

JULIJ				
	SV	SZ	LV	LZ
1. So	05.14	20.57	08.43	22.36
2. Ne	05.15	20.56	09.44	23.04
3. Po	05.15	20.56	10.48	23.31
4. To	05.16	20.56	11.53	23.59
5. Sr	05.17	20.56	13.00	--
6. Če	05.17	20.55	14.09	00.29
7. Pe	05.18	20.55	15.19	01.01
8. So	05.19	20.54	16.31	01.39
9. Ne	05.20	20.54	17.41	02.24
10. Po	05.20	20.53	18.47	03.16
11. To	05.21	20.53	19.45	04.19
12. Sr	05.22	20.52	20.35	05.28
13. Če	05.23	20.52	21.17	06.42
14. Pe	05.24	20.51	21.53	07.56
15. So	05.25	20.50	22.25	09.09
16. Ne	05.26	20.49	22.55	10.20
17. Po	05.27	20.49	23.23	11.28
18. To	05.28	20.48	23.52	12.34
19. Sr	05.29	20.47	--	13.36
20. Če	05.30	20.46	00.22	14.38
21. Pe	05.31	20.45	00.54	15.36
22. So	05.32	20.44	01.29	16.32
23. Ne	05.33	20.43	02.09	17.24
24. Po	05.34	20.42	02.54	18.12
25. To	05.35	20.41	03.43	18.55
26. Sr	05.36	20.40	04.38	19.33
27. Če	05.37	20.39	05.35	20.08
28. Pe	05.39	20.38	06.35	20.40
29. So	05.40	20.36	07.37	21.09
30. Ne	05.41	20.35	08.41	21.37
31. Po	05.42	20.34	09.45	22.05

AVGUST				
	SV	SZ	LV	LZ
1. To	05.43	20.33	10.51	22.34
2. Sr	05.44	20.31	11.59	23.04
3. Če	05.46	20.30	13.07	23.39
4. Pe	05.47	20.29	14.17	--
5. So	05.48	20.27	15.25	00.20
6. Ne	05.49	20.26	16.31	01.07
7. Po	05.50	20.24	17.30	02.03
8. To	05.52	20.23	18.24	03.07
9. Sr	05.53	20.21	19.09	04.17
10. Če	05.54	20.20	19.48	05.30
11. Pe	05.55	20.18	20.23	06.45
12. So	05.57	20.17	20.54	07.57
13. Ne	05.58	20.15	21.23	09.08
14. Po	05.59	20.13	21.53	10.16
15. To	06.00	20.12	22.23	11.21
16. Sr	06.02	20.10	22.54	12.25
17. Če	06.03	20.08	23.29	13.25
18. Pe	06.04	20.07	--	14.23
19. So	06.06	20.05	00.07	15.16
20. Ne	06.07	20.03	00.50	16.06
21. Po	06.08	20.02	01.37	16.51
22. To	06.09	20.00	02.30	17.31
23. Sr	06.11	19.58	03.26	18.08
24. Če	06.12	19.56	04.26	18.41
25. Pe	06.13	19.54	05.27	19.11
26. So	06.14	19.53	06.31	19.40
27. Ne	06.16	19.51	07.36	20.09
28. Po	06.17	19.49	08.43	20.38
29. To	06.18	19.47	09.50	21.08
30. Sr	06.19	19.45	10.59	21.42
31. Če	06.21	19.43	12.08	22.21

SEPTEMBER				
	SV	SZ	LV	LZ
1. Pe	06.22	19.41	13.16	23.05
2. So	06.23	19.39	14.22	23.57
3. Ne	06.24	19.38	15.21	--
4. Po	06.26	19.36	16.15	00.56
5. To	06.27	19.34	17.02	02.02
6. Sr	06.28	19.32	17.43	03.11
7. Če	06.29	19.30	18.19	04.24
8. Pe	06.31	19.28	18.52	05.35
9. So	06.32	19.26	19.22	06.47
10. Ne	06.33	19.24	19.51	07.56
11. Po	06.34	19.22	20.22	09.03
12. To	06.36	19.20	20.53	10.08
13. Sr	06.37	19.18	21.27	11.11
14. Če	06.38	19.16	22.04	12.10
15. Pe	06.39	19.14	22.46	13.06
16. So	06.41	19.12	23.31	13.58
17. Ne	06.42	19.10	--	14.45
18. Po	06.43	19.09	00.22	15.27
19. To	06.44	19.07	01.15	16.05
20. Sr	06.46	19.05	02.13	16.39
21. Če	06.47	19.03	03.13	17.11
22. Pe	06.48	19.01	04.17	17.40
23. So	06.49	18.59	05.21	18.10
24. Ne	06.51	18.57	06.28	18.39
25. Po	05.52	17.55	06.36	18.09
26. To	05.53	17.53	07.47	18.43
27. Sr	05.54	17.51	08.57	19.21
28. Če	05.56	17.49	10.07	20.04
29. Pe	05.57	17.47	11.14	20.54
30. So	05.58	17.45	12.16	21.51

OKTOBER

	SV	SZ	LV	LZ	
1. Ne	05.59	17.43	13.12	22.54	☾
2. Po	06.01	17.42	14.00	--	
3. To	06.02	17.40	14.41	00.01	
4. Sr	06.03	17.38	15.18	01.11	
5. Ce	06.05	17.36	15.51	02.21	
6. Pe	06.06	17.34	16.21	03.31	
7. So	06.07	17.32	16.51	04.39	
8. Ne	06.08	17.30	17.21	05.47	☺
9. Po	06.10	17.28	17.52	06.52	
10. To	06.11	17.26	18.24	07.56	
11. Sr	06.12	17.24	19.01	08.57	
12. Ce	06.14	17.23	19.41	09.55	
13. Pe	06.15	17.21	20.24	10.48	
14. So	06.16	17.19	21.13	11.38	
15. Ne	06.18	17.17	22.05	12.21	
16. Po	06.19	17.15	23.01	13.01	☾
17. To	06.20	17.14	23.59	13.37	
18. Sr	06.22	17.12	--	14.09	
19. Ce	06.23	17.10	01.00	14.39	
20. Pe	06.25	17.08	02.03	15.08	
21. So	06.26	17.06	03.09	15.37	
22. Ne	06.27	17.05	04.16	16.07	
23. Po	06.29	17.03	05.26	16.39	
24. To	06.30	17.01	06.38	17.16	☺
25. Sr	06.32	17.00	07.51	17.58	
26. Ce	06.33	16.58	09.01	18.47	
27. Pe	06.34	16.56	10.07	19.44	
28. So	06.36	16.55	11.07	20.46	
29. Ne	06.37	16.53	11.58	21.54	
30. Po	06.39	16.52	12.42	23.03	☾
31. To	06.40	16.50	13.20	--	

NOVEMBER

	SV	SZ	LV	LZ	
1. Sr	06.41	16.49	13.54	00.12	
2. Ce	06.43	16.47	14.24	01.21	
3. Pe	06.44	16.46	14.53	02.28	
4. So	06.46	16.44	15.22	03.35	
5. Ne	06.47	16.43	15.52	04.40	
6. Po	06.49	16.42	16.23	05.44	
7. To	06.50	16.40	16.58	06.45	☺
8. Sr	06.52	16.39	17.37	07.45	
9. Ce	06.53	16.38	18.19	08.40	
10. Pe	06.54	16.36	19.06	09.32	
11. So	06.56	16.35	19.56	10.17	
12. Ne	06.57	16.34	20.50	10.59	
13. Po	06.59	16.33	21.48	11.36	
14. To	07.00	16.32	22.46	12.08	
15. Sr	07.02	16.31	23.47	12.38	☾
16. Ce	07.03	16.29	--	13.07	
17. Pe	07.04	16.28	00.50	13.35	
18. So	07.06	16.27	01.55	14.04	
19. Ne	07.07	16.27	03.02	14.34	
20. Po	07.09	16.26	04.12	15.09	
21. To	07.10	16.25	05.25	15.48	
22. Sr	07.11	16.24	06.38	16.34	☺
23. Ce	07.13	16.23	07.49	17.28	
24. Pe	07.14	16.22	08.54	18.30	
25. So	07.15	16.22	09.51	19.39	
26. Ne	07.17	16.21	10.40	20.50	
27. Po	07.18	16.20	11.21	22.02	
28. To	07.19	16.20	11.57	23.12	
29. Sr	07.21	16.19	12.28	--	☾
30. Ce	07.22	16.19	12.58	00.21	

DECEMBER

	SV	SZ	LV	LZ	
1. Pe	07.23	16.18	13.27	01.28	
2. So	07.24	16.18	13.55	02.32	
3. Ne	07.25	16.17	14.25	03.36	
4. Po	07.26	16.17	14.58	04.37	
5. To	07.28	16.17	15.35	05.37	
6. Sr	07.29	16.17	16.15	06.33	☺
7. Ce	07.30	16.16	17.00	07.27	
8. Pe	07.31	16.16	17.50	08.14	
9. So	07.32	16.16	18.43	08.58	
10. Ne	07.33	16.16	19.39	09.36	
11. Po	07.34	16.16	20.36	10.10	
12. To	07.35	16.16	21.36	10.41	
13. Sr	07.35	16.16	22.37	11.10	
14. Ce	07.36	16.16	23.39	11.37	
15. Pe	07.37	16.17	--	12.04	☾
16. So	07.38	16.17	00.43	12.33	
17. Ne	07.39	16.17	01.50	13.04	
18. Po	07.39	16.17	02.59	13.39	
19. To	07.40	16.18	04.11	14.20	
20. Sr	07.40	16.18	05.22	15.10	
21. Ce	07.41	16.19	06.31	16.07	
22. Pe	07.42	16.19	07.34	17.14	☺
23. So	07.42	16.20	08.28	18.26	
24. Ne	07.42	16.20	09.16	19.41	
25. Po	07.43	16.21	09.55	20.55	
26. To	07.43	16.21	10.30	22.07	
27. Sr	07.43	16.22	11.01	23.17	
28. Ce	07.44	16.23	11.31	--	☾
29. Pe	07.44	16.24	12.00	00.23	
30. So	07.44	16.24	12.29	01.28	
31. Ne	07.44	16.25	13.02	02.30	

Poslali so mi prospekte o živalskih vrstah, ki žive na Norveškem, ter vse podatke o predpisih oziroma pogojih, ki jih je tujec, ki želi loviti pri njih, dolžan izpolnjevati.

Doma smo morali dobiti potrdilo, da smo člani Lovske zveze Slovenije, da imamo opravljen strokovni lovski izpit ter preizkus orožja in strelca v streljanju na tarčo srnjaka na razdaljo 100 metrov. Taka potrdila

oddahnili, češ, zdaj smo na konju – toda najhujše je šele prihajalo. Treba je bilo namreč najti posestnika, lastnika zemljišča, na katerem bi želeli loviti. Na Norveškem je namreč pravica do lova vezana izključno na zemljiško posest. Če posestnik ni zainteresiran za lovski turizem na svojem zemljišču, lahko to pravico odproda najboljšemu ponudniku. Ker smo bili prvi slovenski lovci, ki

Odločili smo se, da bomo začeli kar pri »ta velikih« – torej pri severnem jelenu. Najprej smo se morali pogovoriti z Guinarjem Bjorkejem, ki gospodari s 23.400 hektari zemljišča v Hanestadu. Ponudil nam je dokaj sprejemljivo ceno odstrela, hkrati pa nam je dal na voljo še terensko vozilo, prenosni telefon, kompase, specialne zemljevide zemljišča ter tri manjše prenosne radijske postaje. Na zemljevid nam je zarisal smer vožnje in že popoldan smo bili v njegovi lovski koči, ki stoji na planoti, kakih 1600 metrov visoko.

Lovska sreča nam je nekaj dni vztrajno obračala hrbet, zato smo se odločili, da »zamenjamo oštarijo«. Vrnili smo se v dolino in prosili lastnika, naj nam dodeli novo lokacijo za lov. Malce si je ogledal koledar in ugotovil, da nas bo počasi začela preganjati časovna stiska, kajti bližala se je zopet lovne dobe na severnega jelena. Zato je poklical prijatelja, ki gospodari z zemljiščem, ki mu ga je za več let odprodalo šest manjših posestnikov.

Po štirih dneh zares napornega lova je vsak od nas uplenil po enega severnega jelena. Omenil bi, da smo nedvomno potolkli vse svetovne rekorde v plazenju po trebuhu.

Potem smo si rekli: zdaj pa bober! Po dveh dneh lomastenja po močvirjih in ob potokih nam je enega uspelo odstreliti. Tako se mi je izpolnila tiha želja, ki sem jo pestoval že vse od doma. Nisem pa vedel, da je meso tega zanimivega glodavca tako zelo okusno. Gosti-

teljeva žena, ki nam ga je pripravila, se je resnično potrudila. Povedala je tudi, da velja bobrovo meso v tistih krajih za pravo poslastico.

Prišel je čas, da na svoj račun pride prijatelj, ki prisega na vse, kar se pričanja z »ihtio-«; za ribolov na atlantskega lososa na reki Gauli smo si vzeli dva dneva. Tudi tam nam je sreča prijazno stala ob strani, prijatelja – ribjega navdušenca – pa so pričele obhajati čudno nevarne misli, da bi najraje kar pustil službo in ostal tam en mesec, eno leto, pet let, deset let...

Nekako sva mu le uspela izbiti iz glave pobožne želje in odpotovali smo na graščino Grageberget, ki leži tik ob meji s Švedsko. To je bil naš zadnji dan na Norveškem; posvetili smo ga divjim petelinom, ruševcem in snežnim jerebom. Te ptice lovijo Norvežani s pomočjo psov ptičarjev. Prijatelj je dobro stojo svojega nemškega kratkodlakega ptičarja (letošnji državni prvak v delu na polju!) okronal z dvema krasnima ruševcima.

Popoldne smo si v Elverumu ogledali lovski in ribiški muzej, največja v severni Evropi. V njem sta slikovito prikazana razvoj in podoba norveškega lovca v zadnjih sto letih. V obliki preparatov so predstavljene vse živalske vrste, ki živijo na Norveškem, prikazana pa je tudi izdelava orožja in drugih pomembnejših lovskih pripomočkov.

Naj omenim še zanimivost – norveški lovci ne lovijo zaradi kulta trofeje, temveč zgolj zaradi mesa, ki na tržišču dosega zelo visoke cene. Med pogovori z domačini dobi človek nehote vtis, da se Norvežani pravzaprav bojijo vstopa svoje dežele v Evropsko gospodarsko skupnost, kajti zanimanje lovcev, predvsem Nemcev in Italijanov, za lov na Norveškem je veliko. Letos so poleg 200.000 registriranih domačih lovcev zabeležili še 6.000 tujcev, ki si lovno pravico rezervirajo že februarja in marca.

Tako. Glava in beležka sta prepolni vtisov, prostora v naši strokovni reji pa ni na pretek. Vsi trije »Škandinavci« smo vedno pripravljeni slovenskim lovcem posredovati vse informacije in izkušnje glede lova na Norveškem, ki smo si jih nabrali sami (resnici na ljubo, administrativni mlini včasih meljejo »salamensko« počasi; ampak domeljejo...). Z veseljem – in z nemalo ponosa – bomo pokazali tudi videoposnetke in fotografije. Prihodnje leto pa zagotovo spet na sever!

Foto: J. Brezovar

Na pravi poti...

izdaja strokovna služba Lovske zveze Slovenije.

Ko tujec-lovec prestopi norveško mejo, si mora na policiji pridobiti začasni orožni list, ki velja za gibanje po vsej državi. Direkcija za lovstvo pa mu izda obrazec za plačilo pristojbine, ki gre v sklad za ohranitev divjadi.

Po vsej papirni vojni smo si že

so uradno prek njihove generalne lovske organizacije lovili na Norveškem, smo jih zaprosili, naj nam pri tem pomagajo. Za pomoč so nam dali vodjo oddelka za lovstvo Vidorja Halterja.

Gospod Halte nam je posredoval naslove treh posestnikov, ki so imeli lovske pravice in še proste možnosti za odstrel divjadi.

Foto: J. Brezovar

Njegovo veličanstvo v gradbeništvu na vodi – bober

inž. J. Brezovar

(Lovec, 1913 8/126-127 in 9/139-142)

Strah dolenskih gozdov.

Napisal R. V.

Nikomur bi ne privoščil takega strahu, kakor ga je doživel rajni Podhostar. Šel je poletno nedeljo zjutraj iz Strug v Ribnico k prvi maši, potem se je namenil k Pirkerju na par kozarčkov »sladkega« in vmes bi se morebiti naredila kaka kupčija, bodisi za vožnjo, bodisi za smrečje. To je imel v mislih, ko je koračil na razriti kolovoz. Nič hudega sluteč, je prišel na ovinek nad Selanom. Tu sta se srečala. Podhostar je vzdignil obe roki, odprl široko oči in usta in sunkoma zavpil: »O-o-o-joj!« Njegov nasprotnik pa je bil tudi hipoma na dveh nogah in se ja odzval trikrat, a močnejše... Podhostar se je srečal z medvedom. Urno je stekel in pogledal nazaj šele v Fortunatovem bukovju, medved si je pa tace oblizal šele na Črnem vrhu.

Tak je strah dolenskih gozdov, ki mu pravijo nekateri »kralj« naših gozdov. Tri leta pozneje, ko je dozorel zgodnji krompir in je mrliški ogleda zapisal na mrtvaški list, da je Podhostar umrl »skuz hudiga leksira«, so pa ženice po vsej Krajini govorile, da ga je umoril medvedji strah. Naj v miru počiva, saj se je 70 let potil po struških bregih! Če ga je pa umoril medvedji strah, je to le maščevanje usode za njegova strica, ki sta leta osemindesetdesetega vsak teden prinesla vsak svoj zvrhani koš jelenovega mesa iz Velike gore.

Glejte, take stvari prihajajo človeku na misel, ko bere o grozni nevarnosti medveda, kakšen je, kako grdo gleda in išče, koga bi požrl. Naj si olajšam svojo težko vest! Lansko leto, ko smo brali o dveh lovcih, ki sta izganjala ob Kolpi s preklo medveda iz brloga, in bi bil ta potem kmalu psička in lovčka pohodil, mi je prišla pregrešna misel: »O medved, medved, zakaj vendar nisi zaznamoval ta dva, da bi jih vsaj vsak poznal! Neroda nerodna! In revež si potem še padel po skalah in se ubil!«

Kako je medved nevaren, to ve povedati vsak ribniški voznik, ki vlačí krlje. Tukajšnji in kočevski gozdovi so sedaj skoro edina lovišča na Kranjskem, kjer konj v sredi gore povoha sled, zahrope in hoče skočiti. Čuti medveda. Toda nikdar se še ni primerilo, bodisi pozimi ali poleti – imam za pričo 84 let starega soseda, ki ga je že čez 20 krat videl –, da bi koga napadel. Vselej beži. Kakor zajec, pravi stari Rus. Seveda, zajčje krvi tudi ne sme biti lovec kakor oni, ki je predlansko leto najprej na medveda streljal, potem pa tako bežal, da je mislil, da ga medved za hlače grabi, ko so mu odletavale trske od peta do zadnje oplati.

Letos 15. januarja so prihiteli danski lovci z novico, da imajo v lovišču obsledenega medveda. Padlo je dobro ped snega. Zbralo se je kakih 15 lovcev. Imeli so dobrega glavarja. Odbornika lovskega društva, g. Rusa. Razstavil je lovce izvrstno. Od jurjeviške strani – prej se je presledilo, da je medved gotovo v lovišču – sta šla dva gonjača. Na nasprotni strani so bili pa lovci razvrščeni v dveh vrstah. V prvi vrsti 150–200 korakov narazen, druga vrsta 200 korakov zadaj, toda tako, da je en lovec druge vrste kril dva prve vrste. Torej trikotniki: spredaj dva, zadaj eden, ki naj prestreže, kar uide prvima. Taka razstavitev se obnese tudi na brakadah na srne izvrstno. Sedaj pa potek lova! Komaj so zaslišali lovci udarjanje gonjačev po drevesih, že zagleda voditelj lova medveda na približno 100 korakov. Ogledoval je in vohal, kam bi bolj varno skočil. Ker le ni hotel naprej, mu je poslal kroglo, ki je pa zadela ob drevo in odletela mimo medveda. Učinek je bil dober: iz goščave je pritekel medved na prosto, naravnost proti strelcu. Ta mu da iz druge cevi zrnja št. 00 na 15 korakov med rebra; 3 so predrla pljuča. Medved odskoči in dobi še strel od zadaj. Minuto pozneje se pokadi 150 korakov višje: medved dobi kroglo skozi pleča, toda vendar se še obrne navzdol. Takoj počí v drugi vrsti, kjer obleži medved z zlomljeno hrbtenico. To je medvedji lov in njegove nevarnosti.

Pred nekaj leti smo brali, da je ustrelila gospa Kosler-Rudesc-heva medvedko. Naj popišem lov, kakor mi je pripovedoval o njem graščinski lovec! Lovec je imel psička, ki ga je smel jemati s seboj tudi na službenih potih. Ta je slučajno izsledil brlog. Kakor je pes zalajal v brlog, je pokazala medvedka iz njega zobe. Ko lovec to vidi, pokliče psa in obvesti doma gospodo. Drugi dan

priredita gospod in gospa. Ko izpuste pse, ni skočil iz brloga en medved, ampak trije: medvedka, leto in dve leti star mladič. Gospa je streljala na medvedko, ki je zbežala z 2 krogla v životu in odbito nogo. Dobil jo je lovec šele po tridnevnem zasledovanju. Gospod je ubil manjšega mladiča, večji je pa odnesel v zmešnjavi zdrave pete. No, to je drugi medvedji lov in njegove nevarnosti.

Sledeče mi je pripovedoval tovariš-lovec, ki je šel pred kratkim v Veliko goro čakati petelina na povabilo g. R. Zjutraj nekako ob peti uri je šel z lovcom kislega obraza in redkih besedi proti domu. Naenkrat se ustavi lovec in vzklikne tiho: »Medved!« Kakih 80 korakov daleč na starem kopišču je bil. Obenem ju je tudi on začutil in zagledal. Skočil je v breg in zdelo se je, da ima turške hlače, tako so mu opletale kocine ob zadnjih nogah, ko je bežal. Moj tovariš-lovec je mnenja, da bi rajši streljal na zajko ob prepovedanem času kakor na medveda, ki je brez prepovedi.

Ker smo že začeli, pogovorimo se o vsem! Da bi bil medved splošno nevaren, to govori le tisti, ki ga je videl v muzeju, ko mori kozla. Toda v dveh slučajih je v resnici, kakor pravijo, nevaren, in sicer: obstreljen in medvedka z mladiči.

Torej obstreljen! Ali kdo za vruga te pa sili streljati! Pa ga pusti! Saj je obstreljen lisjak tudi nevaren in še celo zajec brca in praska ter se brani, kolikor časa more. Ni je živali, ki bi rada pustila življenje. Poznam več lovcev, ki so pustili medveda na 15–20 korakov mimo, ker niso marali imeti z njim opravka. Sina pa ne jemli s seboj v goro, da ne bo vpil, ko bo zagledal medveda: »Ata, ata, medved, medved!« Tudi to se je že dogodilo. Kdor se pa enkrat loti medveda, se mora zavedati, da išče nevarnost sam in da je sam odgovoren za vse posledice. Potem ni treba javkati, če ga medved okrtachi. Stopi na suho vejo ali oglaš se – in medved izgine v goščavi. Sicer pa tudi obstreljen medved navadno beži. Lansko leto ga je streljal stoječega na 15 korakov v danskem lovišču g. P., ko je čakal srnjaka. Krogla ga je oplazila po prsih od spodaj in mu odtrgala precej dlake in kože. Medved je zarjovel in skočil v grmovje.

Kako pa je z nevarnostjo medvedke z mladiči? Pred tremi leti je naletel že omenjeni g. Rus v Veliki gori na lazi, kamor navadno zahaja srnjak, na medvedko z dvema, po par mesecev starima mladičema. Zagledala sta se na 50 korakov. Na svaričen glas medvedke sta bila mladiča kakor mački naenkrat na drobni hoji. Medvedka se je pa obrnila proti lovcu in mu skušala godrnjajoč dopovedati, da naj gre, od koder je prišel. Ker je g. Rus res pravi lovec, je tudi razumel to govorico. Umikal se je nazaj, če tudi je imel v rokah puško, ki je upihnila pred nekaj leti staremu, izredno velikemu kosmatincu na pet korakov luč življenja. Ko se medvedka le bliža, ustrelji v zrak. Takoj se obrne žival, pokliče s čudno zamolklim glasom mladiča z drevesa in zbeži z njima v goščavo. Torej se ubranimo lahko brez krvi tudi skrbne matere-medvedke.

Lepo je slišati to od lovca, ki je res pravi lovec in ne morilec, ki ljubi naravo in vse, kar živi v njenem naročju. Škoda bi bilo, ako bi ne mogli ohraniti medveda, ki ni popolnoma nič nevaren, vsaj v kočevsko-ribniško-notranjskih gozdih, ki so vsi v zvezi. Seveda bi lahko kdo pripomnil, ali ne delajo preveč škode. Odgovor tudi v tej točki ni težak. Videl sem spomladi medvedove odpadke. Kakor konjski, le črni mravljinci so bili vmes. Gobe bere, želod in žir, hruške in lesnike mu gredo v slast, koreninice koplje, mravljišča razgreba, trhle šture razkopava, kakor krava se pase, miši lovi itd. Za poboljšek si privoščí med letom metljave zajce in jeseni se veseli velikih lovov, ker mu ostane vselej par obstreljenih srn. Največji poboljšek so mu torej lovski grehi. Dobil sem pa tudi sled, ko je šla kuna pod par centov težko skalo po miško, pa je prišel medved, odvalil skalo in povečerjal kuno in – miško.

No, jeseni, ko zorita oves in koruza in se zredita korenje in repa, tedaj si tudi kosmatinec privoščí kak boljši grizljaj. Pa kmet že skrbi, da ga prežene z njive s puško ali z ognjem. Če bi sv. Mihael, ki ima edino pravično tehtnico, dal na eno stran vso koruzo in ves oves in k temu, kar še medved požre, navrgel vse kletve in grožnje, za nameček pa prideljal še vse one, ki se čutijo od medveda oškodovane, na drugo stran pa položil obstreljene in v zanke ujete srne, zajce in jerebice, kar jih polove v Zadolju, Založju in na rakitniških njivah oni, ki najbolj vpijejo, – oh, kako bi se začudil! Ni verjeti vselej onemu, ki najglasneje vpije: »Držite tatu!« Sicer bo pa plačal vsak lovski najemnik, ki bo varoval medveda, rad škodo, ki bi jo ta naredil.

Zakaj se lovec ali – recimo – dober človek poteguje za medveda? V šolah prepovedujejo vsako pomlad otrokom razdiranje gnezd in mučenje živali, ker se pametnemu človeku smili vsaka žival, o medvedu smo pa slišali pred dvema letoma, da so pokali lovci na brakadi v Mali gori na Kočevskem na medvedko in mladiča, ki sta bila še pri sescu. Zdi se mi, da so ubili mater in enega mladiča, drugi je pa ušel in potem seveda poginil. Da bi jih »lintvern«!

Lovišča ribniške doline so naravnost idealna, da jih imajo v namenu pravi lovci. Ker so po velikanskih gozdovih v zvezi z ogromnim posestvom kočevskega vojvoda in z notranjskimi veleposestvi Snežnik in Haasberg, bi se srne v par letih silno razmnožile, a jelen bi ne bil le nestalen gost kakor zdaj in medved bi kraljeval v naših gozdovih. Skrbeti, da bi se preveč razmnožil, nam ni treba. Vsak lovec bo ponosen, da se mu enkrat v življenju priklone gozdni kralj do črne zemljice.

Naj dodam še resnično dogodbo, ki sem jo zvedel po neskajenih lovskih virih. Starejši lovci še pomnijo, kako je zahajal v naše kraje na lov postaven gospod z okroglo brado in lepimi peresi za zelenim klobukom. Ni še bil pravdarski dohtar, vendar je že s pravdami služil svojemu gospodu zlate cekine, sebi pa srebrne krone. Tega so tovariši vedno, ko se je napravljal na lov v ribniško dolino, dražili, da ga bo medved požrl. Toda pogumno je odgovarjal: »Naj le pride!« Ko je pa sam stal na stečini, je bil zelo vesel, če je trobil brakir v njegovi bližini, in po navadi je klical kakega zanikarnega kužeta, ki mu je krajšal čas. Skratka, splošno je bilo znano, da je moža samega strah v gozdu. In kaj mu naredi njegov tovariš, ki je

imel rdečkasto, ošpiljeno brado in klobuk brez peres? Sporazumel se je s par lovci in z Janezom, najboljšim brakirjem. Temu pošlje medvedovo kožo s točnimi navodili za prihodnji lovski dan. Ko se je ta približal, so povabljenemu revežu že zvečer zvesti »prijatelji« preparirali vse patrone tako, kakor je bila včasih navada na Kazini pri Loki. Janez je bil zdaj brez skrbi, ker proso tudi v bližini ni preveč nevarno, posebno če je človek oblečen v medvedovo kožo...

Komaj odtrobi drugo jutro brakir prvo koračnico na svojo fanfaro, ko se začuje pod stojiščem gospoda z okroglo brado in z lepimi peresi za zelenim klobukom, nečloveško rjovenje in več prestrašenih glasov: »Medved, medved!« Strašna, črna in kosmata zver na štirih nogah se prikaže iz gošče in jo ubere naravnost proti stopicajočemu lovcu. Tedaj je zbral ta ves pogum in ustrelil, kajpada je Janez pozneje pripovedoval, da je proso šumelo v smrečjih vrhah. Strel je pa medveda grozno razjaril. Pozabil je svoj rod in navade svojih kosmatih očetov in divjal na dveh nogah z odprtim gobcem proti nesrečnemu lovcu. Stekla sta. Toda kako bo uhajal trdnjavski topničarski praporščak razsrjenemu kranjskemu Janezu, desetniku 14. kompanije! Na prvem ovinku zasliši lovec par korakov za seboj poveljujoč glas: »Gewehr herab!« Brez pomisleka vrže svoj pihalnik na tla in zdirja dalje. Toda čudo! Medved se ustavi, pobere puško, jo vrže prav po lovsko nemarno čez ramo in odgodrnja v grmovje.

Onega gospoda pa ni bilo več na spregled in na najbolj zaupno vprašanje bi ne bil vedel povedati, na katerem kolodvoru je stopil na vlak. Da bi mu bili pa lasje takrat osiveli, to ni resnica, ampak so si njegovi trebušasti prijatelji izmislili.

Foto: Labat – Kodia

Koroški lovski pozdrav

V lovskem domu Dobrava je bilo že 31. srečanje med člani LZ Maribor in KPL Celovec. Diana je bila še kar naklonjena, le dober pogled je bil manj oster. Koroški lovci so vselej dobrodošli prijatelji v Sloveniji.

Lovska družina Dobrava iz Sv. Trojice v Slovenskih goricah je gostila člane Kluba prijateljev lova iz Celovca, s katerim mariborska lovska zveza sodeluje že več kot tri desetletja. Pri lovskem domu v Dobravi, tako rekoč v osrčju Slovenskih goric, so jim pripravili lep sprejem, ki so se ga poleg domačih lovcev udeležili tudi predstavniki LZ Maribor s predsednikom LZ Stanetom Krajncem na čelu, tajnik lenarškega LGB Franjo Kožar in predsednik Lovske zveze Slovenije Franc Avberšek. Taklo kot je za takšna srečanja že v navadi, so gostitelji iz Dobrave za rojake iz avstrijske Koroške pripravili krajši skupni jesenski lov na obronkih Dobrave in v dolini Drvanje. Diana je bila gostom naklonjena, le pogled je bil zaradi nekoliko turobnejšega jesenskega vremena manj oster. Kljub temu je bilo dovolj lepih lovskih doživljajev, ki bodo

ostali v spominu. Med lovom je bilo veliko toplih in prijateljskih pogovorov in dovolj priložnosti, da so rojaki s Koroške spoznali nekatere probleme, s katerimi se pri varovanju okolja soočajo slovenski lovci. Lov je bil vzorno organiziran, večkrat se je v dolini Drvanje slišal lovski rog, iz katerega je Franc Šenveter, sicer tudi predsednik NO LZ Maribor, izvajal čudovite lovske melodije.

Po končanem lovu je bil v lovskem domu Dobrava običajni zadnji pogon, na katerem je sodeloval tudi lenarški župan Jože Škrlec. Ta je navzočim izrekel dobrodošlico lenarške občine in predlagal, da bi podobno sodelovanje lahko razširili tudi na kulturnem in gospodarskem področju. Ob tem je povedal, da je včasih Lenart s Pliberkom še tesneje sodeloval. O pomenu sodelovanj z rojaki in lovsko organizacijo v Sloveniji sta spregovorila predsednika LZ Maribor Stane Krajnc in LZS Franc Avberšek. Veliko so govorili tudi o nekaterih skupnih problemih, s katerimi se na področju lovstva soočajo lovci na tej in oni strani meje. Zadovoljstvo nad negovanjem lepe tradicije, ki sta jo pred več kot tremi desetletji predlagala Ivo Škerlovnik in Karel Prušnik-Gašper, je izrazil

tudi predsednik KPL Celovec Mirko Kumer. Zahvalil se je za tople sprejem in dobrodošlico slovenskih lovcev, ki so je rojaki iz zamejstva tudi sicer v Sloveniji vselej deležni. Srečanje v Dobravi so sklenili z dobro voljo in željo, da bi se prihodnje leto spet srečali, tako kot je v navadi med dobrimi lovskimi prijatelji.

Marjan Toš

Predstavitve LD Bučkovci v Gornji Radgoni

Vsa leta prirejanja Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni je bilo na njem prisotno tudi lovstvo. Zadnji dve leti se na sejmu uspešno predstavljajo lovske družine Zveze lovskih družin Prekija. Organizacija lanske lovske razstave ob tej priložnosti je bila zaupana LD Bučkovci. Z lovske razstave na sejmu želimo lovci vzpodbuditi širše zanimanje za ohranitev in varstvo divjadi, ki poleg ustreznih naravnih razmer življenja potrebuje tudi razumevanje ljudi, kratka vseh uporabnikov življenjskega prostora. Predstavitve posamezne lovske družine na sejmu pa je obenem tudi njena ustrežna ponudba za lovski turizem.

lovske razstave so v sedmih dneh vpisali v knjigo obiskov svoja imena in vtise. Med obiskovalci razstave so bili tudi številni gostje iz Avstrije, Madžarske, Nemčije in Italije. Razstavo si je ogledalo tudi veliko šolske mladine, kar je prav, da se mladi seznanjajo z varstvom in gojitvijo divjadi. V knjigi obiskov so vpisane številne pohvale, kakšnega kritičnega zapisa skoraj ni zaslediti. Lepi in vzpodbudni vtisi pa so tudi vzpodbuda za nadaljnje delo lovcem Lovske družine Bučkovci. V času razstave je bilo organizirano tudi strokovno vodstvo po razstavi (po dva člana LD, ki sta odgovarjala na številna vprašanja mladih pa tudi starejših obiskovalcev). Ugotavljamo, da smo odgovorno nalogo opravili v zadovoljstvo in poduk več tisoč obiskovalcev razstave. Ostaja še prijetna dolžnost, da se javno zahvalimo organizacijskemu odboru, članom LD Bučkovci, predvsem pa Ignacu Karbi, ki je gotovo najbolj zaslužen za pripravo lovske razstave. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nas finančno podprli. Smeli bi trditi, da je lovska razstava na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni vedno dobro obiskana in da je to res izredna priložnost za ustrezno predstavitve slovenskega lovstva širšemu krogu ljudi. Menimo pa, da lovska razstava na Kmetijsko-živil-

Pred začetkom lova s koroškimi rojaki v lovišču LD Dobrava

O pomenu sodelovanja je govoril tudi predsednik LZS F. Avberšek. Ob njem na levi sedita M. Kumer (predsednik KPL Celovec) in predsednik LZ Maribor S. Krajnc.

Del razstavljenih srnjačjih rogov na lovske razstavi, ki jo je lani v času Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni pripravila LD Bučkovci.

Precej dni trdega dela pa tudi precej finančnih sredstev je bilo vloženo v pripravo razstave, v kateri smo poleg drugega želeli prikazati tudi delo in dejavnost LD Bučkovci, predvsem pa našo skrb za ohranitev narave. Na primeren način smo prikazali pestrost, lepoto in bogastvo divjadi naših polj in gozdov. Razstavili pa smo tudi precej eksponatov, prevladovala so dermoplastike divjadi, ki je v našem lovišču najštevilnejša. Prikazana je bila tudi skrb lovcev za ohranitev in varstvo divjadi. Estetski in nevsipljiv videz razstave je pritegnil številne obiskovalce sejma. Zanimanje za razstavo je preseglo naša pričakovanja. Številni obiskovalci

skem sejmu v Gornji Radgoni ne bi bila samo zadeva ene LD ali ZLD, ampak tudi LZS. Tako bi v prihodnje morala LZS v svoj program uvrstiti tudi organiziranje širše lovske razstave na sejmu v Gornji Radgoni. Za lovske razstave bo potrebno pripraviti ustrezno gradivo – informativni material v obliki krajših biltenov, prospektov, plakatov in drugega za predstavljanje slovenskega lovstva in za ponudbo lovskega turizma. Zato želimo naslednjemu pripravljalcu lovske razstave na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, da bi še bolj pestro predstavil slovensko lovstvo.

Janko Štuhec

Lov prijateljstva treh lovskih družin

Več kot mesec dni so potekale priprave na veliki lov prijateljstva treh lovskih družin LD Sorica, LD Porezen–Cerkno in LD Podbrdo. Lani, 4. 9., je LD Sorica proslavljala svojo 35-letnico. Na proslavo smo bili povabljeni tudi predstavniki LD Porezen–Cerkno in LD Podbrdo. Izkoristili smo to priložnostno srečanje in sklenili dogovor o prijateljskih skupnih lovih treh lovskih družin.

Predstavniki vseh treh družin smo se dogovorili, da se LD Porezen–Cerkno letos enakopravno pridruži k trajnemu dogovoru o skupnem lovu treh LD enkrat na leto.

Skupni lov bo vsaka LD organizatorica organizirala v svojem lovišču. Lani je to storila LD Sorica, letos organizatorica LD Porezen–Cerkno, v letu 1996 pa bo LD Podbrdo. Organizator lahko vabi na tak lov tudi druge goste (nečlane teh družin).

Gospodari LD, ki tisto leto niso organizatorji, morajo sporočiti teden dni pred lovom število takšnih gostov. Na sestanku smo se tudi domenili, da bo datum prvega prijateljskega skupnega lova treh družin 8. 10. 1994, kar se je tudi zgodilo.

Ob 7. uri zjutraj se je pri Zgagu v Davči, kjer je bila včasih velika kmetija, trgovina z živili, gostilna in žaga za les, zbralo kar 107 lovcev. Narava je poskrbela za zimsko idilo, saj je na nadmorski višini 850 m rahlo naletaval sneg, ki je ponoči pobelil gozd, in tako je bilo še bolj očarljivo. Lovci smo dobesedno napolnili veliki, sedaj že precej zapuščeni kmečki kozolec. Zadolnel je lovski rog. Vodja lova Franc Gollja, je s prijaznimi besedami pozdravil vse prisotne lovce, pojasnil potek lova in dal navodila. Več kot dve tretjini lovcev nas je prvič lovilo na terenu Šlibernika. Vodja je določil tri ekipe po 8 gonjačev. Ti lovci so šli poganjat divjad iz grap in s pobočij hribov proti strelcem, ki so jih postavili na stojišča. Lovce – strelce je lovovodja namreč razporedil v štiri skupine in določil štiri vodje skupin, da so strelce smotno razporedili v štiri smeri. Teren, na katerem je potekal lov, je bil tako obširen, da je vodja lova povedal, da se bo lov pričel ob 8.30 in končal šele ob 11. uri, saj je domneval, da lovskega roga, ki je naznanil začetek in konec lova, ne bodo vsi slišali. Dve uri in pol sta minili zelo hitro. Pol ure po začetku lova je še vladala tišina na območju Davče, nato pa so začeli odmevati strelci po Šliberniku. Največ strelcev je padlo na območju Podhoča, od koder je kasneje prispelo tudi največ plena.

Proti deseti uri je prenehalo snežiti, vendar je v gozdu veter poskrbel, da se je sneg še lep čas otrešal iz krošenj dreves.

Nekaj čez enajsto uro so se strelci z vodji vseh štirih skupin začeli vračati na zborna mesta. Vodja lova je povedal, da bo pozdrav lovini in zadnji pogon pred in v prostorih osnovne šole v Davči. Tam smo šele videli, da nam je bila Diana naklonjena. Uplenili smo 8 glav srnjadi. Lovovodja je povedal, da je

bila v pogonu tudi jelenjad, ki pa je imela večjo srečo kot srnjad. Zadnji pogon je bil organiziran v prostorih osnovne šole in je trajal vse do večernih ur. Okrepčali smo se s pristinim srnjim golažem in ga zalili z domačim vinom iz vipavskih vinogradov.

LD Sorica zasluži vso pohvalo za izvrstno organizacijo in izvedbo prvega tako imenovanega prijateljskega lova treh lovskih družin.

Letos je organizacija takega lova zaupana naši LD Porezen–Cerkno. Menimo, da bomo tudi mi kos nalogi.

Anton Razpet

40 let LD Krekovše

11. 9. 1994 so člani Lovske družine Krekovše proslavili 40-letnico ustanovitve svoje lovske družine. Ob tej priložnosti so na slovesnost pred lovsko kočo na Krekovšah povabili tudi svoje lovske prijatelje iz sosednjih družin in svojce, pa tudi predstavnike Lovske zveze Idrija in Lovske zveze Slovenija.

Dr. Pavla Jerina-Lah izročajo predsedniku LD Krekovše Stanislavu Kopaču svojo knjigo Partizanska bolnišnica Pavla v Trnovskem gozdu.

Veseli so bili, ker sta jih s svojim obiskom počastila predsednik LZS Franc Avberšek in predsednik LD Idrija Jože Rupnik. Med častnimi gosti je bil tudi predsednik skupščine občine Idrija dr. Janez Podobnik. Najbolj navdušeno pa so v svoji sredi pozdravili prim. dr. Pavlo Jerina-Lah, legendarno partizansko zdravnico, ki je v času NOB v njihovem sedanjem lovišču vodila partizansko bolnišnico, dobro skrito v Trnovskem gozdu.

Ob tej priložnosti so tamkajšnji lovci izdali tudi spominski bilten, v katerem so opisali prehojeno pot te, zdaj ne velike, nekdaj pa kar številčne LD. Štiriinštirideset članov je v sosednji gozdarski hiši pripravilo tudi skromno lovsko razstavo, poskrbeli so za kulturni program in pogostili goste. Iz govora sedanjega predsednika LD Krekovše Bruna Stanislava Kopača, ki ima po izjavah lovcev največ zaslug za uspešno prireditve, smo izvedeli, da je bil ustanovni občni zbor 7. 9. 1954 v prostorih Rudnika živega srebra Idrija. Tedaj se je 14 lovcev – ustanoviteljev – domenilo, da bo-

Skupinski posnetek članov LD Krekovše pred lovsko kočo na Krekovšah (11. 9. 1994)

do ustanovili svojo LD (sprva LD Idrija, nato LD Krekovše). Na zboru so izvolili tudi prvo vodstvo. Prvi predsednik je bil Jože Kenda-Pepe, tajnik Marjan Felc, gospodar pa dr. Srečko Novak. Kasneje so navedeni člani prepustili vodstvo mlajšim članom, ki se zdaj prav tako trudijo, da bi smotno gospodarili z divjadjo v lovišču in bili pravični pri lovu. Tudi krekovškim lovcem je prva skrb varstvo divjadi in ohranitev naravnega okolja.

Skoraj 5000 ha veliko lovišče LD Krekovše je gotovo eno izmed najlepših in najbolj ohranjenih sredogorskih lovišč v Sloveniji. To območje je zelo malo poseljeno. S svojimi strmimi stenami, grapami in robovi se razteza od doline Belce do Tisovskih vrhov in ob Idriji do Zelenega roba nad Trebušju. V lovišču sta glavni vrsti divjadi srnjad in gamsi, običeje pa jih tudi jelenjad, medved in ris, ki niso tako redki gostje, kot bi lahko trdili za divje prašiče. Tudi divjega petelina in gozdne jerebe na Poslušanju ter v okolici še vidijo in slišijo, sta pa obe vrsti res zelo redki. Krekovšani pa so najbolj ponosni na svojo močno kolonijo gamsov. LD Krekovše je bila že od nekdaj ena od vodilnih LD v bivši ZLD Idrija (od marca 1994 Lovska zveza Idrija), ki si je prizadevala za smotno gojitev te plemenite divjadi. Da je gams poglavitna divjad v njihovem

lovišču, pokaže tudi bežen pregled odstrela te divjadi v lovišču, ki je v primerjavi z odstrelom srnjadi skoraj enak.

Leto	ODSTREL	
	gamsi	srnjad
1964	24	33
1974	33	17
1984	50	50
1994	36	76 (načrt)

Poudariti je treba, da so se krekovški lovci v štiridesetih letih dokaj uspešno dogovarjali in sodelovali z gozdarji in kmeti. Prav posebno dobro pa je sodelovanje z gozdarji v zadnjih petih letih, saj so oboji spoznali, da svoji poslanstvi uspešneje opravljajo v slogi in strpnem dogovarjanju. Dobro sodelujejo tudi s sosednjimi lovskimi družinami. Vodstvo LD je zaskrbljeno le zaradi upadanja povprečne starosti članstva; podmladka ni več. Od ustanovnih članov so živi le še Jože Kenda, Marjan Felc, Srečko Novak, Emil Eržen in Miha Ferjančič. Njim so hvaležni, da zdaj lahko lovijo po lepih grapah in stenah.

Ob častitljivem jubileju LD Krekovše sta predsednik LZS Franc Avberšek in predsednik LD Idrija Jože Rupnik zaslužnim članom izročila lovska odlikovanja in jim čestitala k jubileju. Poleg drugih čestitk so prejeli tudi čestitke dr. Pavle, ki so ji gozdovi, stene in grape v okolici Krekovš še posebno dragi, saj jo spominjajo na težke čase NOB, ko je tod kot partizanska zdravnica zdravila kar 952 borcev. V krajšem kulturnem programu so nastopili Idrijski rogisti pod vodstvom Ludvika Čibeja, ki je posebej za to priložnost skomponiral melodijo Na Krekovšah. Nato pa so pripravili družabno popoldne ob jedaci in pijači.

B. Lesković

Zelena bratovščina na zasavski Sveti gori

2. oktobra letos je bila Zasavska Sveta gora spet vsa zelena. Rekli boste, da to ni nič posebnega, ampak zelena je bila zaradi številnih lovcev štirih lovskih družin: LD Izlake, LD Mlinše, LD Senožeti in LD Vače. Lovci so se namreč po-

Ustanovni član, prvi predsednik ter najstarejši član LD Krekovše, 84-letni Jože Kenda-Pepe s soprogo

Takole skrušen je na Zasavski Sveti gori pred sodnim zborom stal »zelenec« Franc Škrabanja iz Potoka pri Vačah.

novno zbrali na tradicionalnem skupnem lovu, saj gojijo medsebojno prijateljstvo in trdne vezi že prek 20 let. Že več kot 15 let pa vsako leto po lovu organizirajo lovski krst in tako zvesto ohranjajo lovske šege ter navade. Letos jih je bilo blizu 130. Res so uplenili samo dve lisici, a lovska sreča je pač opoteča.

Letošnji organizator je bila Lovska družina Vače. Po zapeti pesmi Črni kos je zapel lovski rog in poskrbeli so za pozdrav lovini. Zatem je biriti Avgust Verdonik (LD Vače) pred strogi sodni zbor pripeljal vse-

Kako smo se pripravljali na jesenske love

V lovski družini Pišce smo se kar najbolje pripravljali na jesenske love na malo divjad. Za 10. 9. 1994 smo k lovskemu domu sklicali »vesoljno« pišečko lovstvo (54 nas je), pa tudi njihove družine, kajti pripravili smo jim majhno presenečenje.

Na kratkem posvetu smo se seznanili z načeli jesenskega lova na malo divjad, razdelili pa smo tudi

nova pravila, poslovnik in razpored lovov.

Po pozdravnem nagovoru lovцем in predvsem članom njihovih družin je starešina Ivan Šeler predal besedo častnemu gostu Milošu Medvedu, predstavniku Lovske zveze Posavje, ki je našim zaslužnim članom izročil lovska odlikovanja. Tako je bila lani presežena dolgoletna suša z lovskimi odlikovanji v naši LD.

Po zahvali Milošu Medvedu in LZS je starešina napotil vse navzoče na strelišče za glinaste golobe, kjer je bil na vrsti lovsko-strelski preskus v streljanju na glinaste golobe. Odločili smo se namreč, da letos opravimo preskus v streljanju tudi s šibrenicami in ne samo s kroglo. Da pa ne bi bil preskus kar tako, smo ga hitro spremenili kar v tekmo posameznikov in sektorjev. Med posamezniki se je najbolje izkazal Gvido Ogorevc, ki je sestrelil vse spuščene golobe, med petimi sektorji pa so se najbolje izkazali Podgorjani. Posebej velja poudariti, da sta poleg najboljših posameznikov in sektorjev na koncu v slavnostnem vzdušju prešla nagrade tudi najstarejši stelec – 70-letni Franc Vrstovšek st. in najmlajši 14-letni Boštjan Lipar, ki sta pokazala, da tudi nista od muh. Prijetno vzdušje s svojimi najbližjimi smo nadaljevali ob lovskih specialitetah in vincu še pozno v toplo zgodnje jesensko noč in sklenili: Prihodnje leto spet!

Stane Preskar

Jubilej »koče miru in tišine«

Lovska družina Zeleni Vrh – Vuzenica je 25. 9. 1994 praznovala 40-letnico obstoja lovske koče na Grilovci. Proslava tega jubileja je bila zelo slovesna, k dobri volji pa je pripomoglo tudi zelo lepo vreme. Ko so se ob lovski koči zbrali lovci in njihove soproje in ko so prišli tudi gostje iz sosednjih družin ter bližnjih kmetij, je starešina Alojz Karničnik pozdravil vse navzoče, posebno še predstavnika Lovske zveze Maribor. V krajšem nagovoru je povedal, da so kočjo za praznovanje povsem obnovili in kot taka lahko služi lovcem za lovsko-gojitvene namene.

Slavnostni govornik na proslavi je

bil nekdanji graditelj koče in ustanovitelj prve lovske družine v Vuzenici (leta 1946) Jože Luršak, ki je vodil lovsko družino kar 25 let. v daljšem govoru je opisal razvojno in prehojeno pot naše LD.

Na območju zdajšnje LD sta bili leta 1946 ustanovljeni dve lovski družini: Vuzenica, ki je tedaj štela 10 članov, in LD Primož, ki jih je štela 9. Leta 1948 sta se združili še s tretjo v eno veliko pod imenom LD Dravogradska Pohorje, ki pa ni bila učinkovita zaradi prevelikega območja.

Leta 1954 sta bili iz te družine ustanovljeni LD Zeleni Vrh – Vuzenica in LD Orlica-Vuhred, ki še danes uspešno delujeta.

Kraj, kjer stoji naša lovska kočja, se imenuje Grilovca in je sestavni del Požarske planine. Lokacija za kočjo je bila dobro izbrana, saj je po ustreznem izročilu znano, da so na tem kraju in v okolici več kot 150 let peli številni veliki petelini.

Pred vojno pa tudi po njej so morali lovci in gostje, ki so hoteli loviti petelina, prespati na bližnjih kmetijah, kar pa je bilo za obe strani zelo neugodno. Leta 1952 so se odločili, da postavijo svojo lovsko kočjo v bližini glavnega rastišča. V ta namen je starejši kmet Livornik, simpatizer lovcev, družini ponudil zemljišče v trajno in brezplačno last.

Značilnost koče je v tem, da mimo nje ne pelje nobena cesta. V njej tudi ni elektrike, je pa tekoča voda za vse lovske potrebe. V posebnem koritu blizu koče je korito za gamse in srnjad. Še pred 40 leti je v okolici pelo več petelinov, ki smo jih hodili poslušati, vsako pomlad pa tudi dva ali tri uplenili.

Zadnjih 10 let je bil petelin na tem območju povsem varovan, njegova številčnost je iz leta v leto padala. Pred tremi leti je povsem utihnila njegova pesem. Že pred 10 leti se je na to območje naselilo več gamsov in nekaj divjih prašičev, tako da kočjo lovci še vedno potrebujejo za svoje namene. Glede na kraj, kjer stoji, bi ji lahko rekli tudi »koča miru in tišine«.

Govornik je tudi povedal, da so kočjo gradili v času, ko je bilo težko za material in denar, zato so jo v glavnem gradili s prispevki lovcev in s prostovoljnim delom. Delo je bilo težavno, saj do koče ni nobene prave poti. Svojemu namenu so jo predali 11. 7. 1954 in od tedaj so jo množično obiskovali lovci in njihovi prijatelji, se v njej veselili in uživali trud minulega dela. Istega leta je bil v kočji uveden tudi samopostrežni režim, kar je bilo za tiste čase prava senzacija. Govornik je ugotovil, da je kočja za zdajšnji čas res sila preprosta, pred 40 leti pa je bila ena prvih in najlepših na Koroškem.

Zadovoljen je, da mladi lovci sproti in učinkovito obnavljajo kočjo, ki bo lahko še dolgo služila svojemu namenu.

Na koncu je povzel besedo še predstavnik Lovske zveze Maribor in povedal več pohvalnih in vzpodbudnih besed, nakar je zaslužnim lovcem podelil lovska odlikovanja LZS.

Po daljšem času se je ob koči zopet zaslišala pesem, mlajši pa so ob zvokih domačega ansambla tudi zaplesali.

Franc Pirečnik

Predstavnik Lovske zveze Posavje Miloš Medved je spregovoril članom LD Pišce in zaslužnim lovцем podelil odlikovanja.

ga skrušenega in preplašenega »zelenca« Franca Škrabanja iz Potoka pri Vačah, ki je bil na milost in nemilost prepuščen roki pravice – sodnemu senatu, ki ga je vodil dr. Franc Grošelj (LD Izlake), člana senata pa sta bila Sašo Malahovsky (LD Vače) in Janez Vidmar (LD Senožeti). Tožilec je bil Franci Vidregar (LD Mlinše). Ker pa so »zelenca« obdolžili, da je velik tolovaj in grozovitež, je imel kar dva zagovornika: Pavla Hiršla (LD Vače) in Radovana Pačiča (LD Izlake), ki sta ga z velikimi prizadevanji kočno le rešila najhujše kazni. Nesrečni »zelenec« Škrabanja je moral na koncu odgovarjati še na zvita in šaljiva vprašanja. Izmazal se je in bil kaznovan le s palico po najbolj žlahtnem delu telesa. Pa tudi lovski smeh je zdrav...

Radovan Pačič

Lovci LD Zeleni vrh – Vuzenica, zbrani na proslavi 40-letnice lovske koče – bivaka na Grilovci.

Franček Pušnik: Zbornik lovstva in lova

Nekajletno požrtvovalno zbiranje podatkov za Kroniko LD Kamnica pri Mariboru se je avtorju Frančku Pušniku bogato obrestovalo – koristno jih je namreč uporabil tudi za prijetno berljiv **Zbornik lovstva in lova**, ki je pred nedavnim zagledal luč sveta. Na priložnostni slovesnosti v OŠ Kamnica, za katero je tudi sicer značilno bogato sodelovanje z lovsko organizacijo, so Zbornik prvič predstavili javnosti. Vzporedno s predstavitvijo pa je

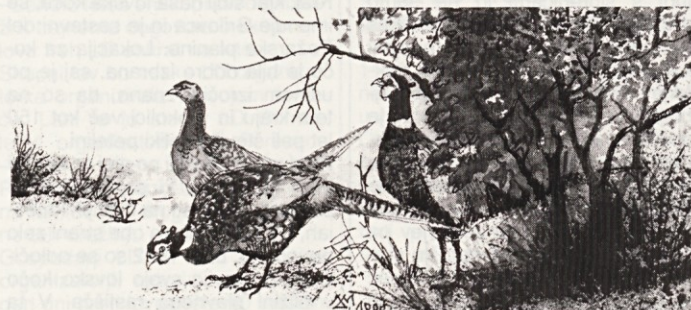
potekala tudi radijska oddaja *Petkovi akvareli*, v kateri so prav tako obširneje predstavili vsebino Zbornika, poleg tega pa tudi lovstvo na Kozjaku v preteklosti in danes. Tako se je uredništvo dokumentarnofeljtonskega programa Radia Maribor vnovič prijetno izkazalo, za kar ima veliko zaslug urednik Anton Petelinšek. Takšno sodelovanje z mediji bi bilo nasplošno dobrodošlo. Zbornik je torej na svetlem, avtorju Frančku Pušniku pa iskrene čestitke za trud in požrtvovalnost, predvsem pa za prispevek k promociji lovstva in lovske organizacije na teritorialno zaokroženem območju. Zbornik je dobrodo-

šla publikacija prijetnega branja in dokaj bogate vsebine. Morda mu manjka nekaj sistematičnosti in večje preglednosti, vendar tega avtorju ne smemo zameriti. Zbornik je v bistvu posvečen 50-letnici delovanja LD Kamnica, na katero se lovski kolektiv pripravlja že dalj časa. In ob jubileju je Zbornik povsem na mestu, za lovce in nelovce. Tiskan je na ekološkem papirju, morda bi ga lahko vzela v roke še odločnejša uredniškova roka. Pa nič zato, delo je solidno opravljeno in bo zagotovo obogatilo marsikatero zasebno knjižnico.

Avtor se je zelo potrudil pri zbiranju zgodovinskega gradiva in virov. V prvem delu je pregledno spisal splošno zgodovino lova, nato je nadaljeval s pregledom zgodovine slovenskega lovstva in izluščil nekaj pomembnejših zgodovinskih trenutkov, širši uvodni del pa sklenil z razvojem lovske organizacije na Slovenskem po drugi svetovni vojni. To poglavje bi lahko bilo tudi nekoliko krajše in bolj strnjeno. Je pa avtor to upošteval pri naslednjih poglavjih, zlasti še pri razvoju lovske organizacije na mariborskem območju. Zelo strnjeno in vsebinsko zanimivo je predstavil tudi zgo-

dovino lovstva ter lova na Kobanskem. Besedila bogatijo stare fotografije in pregledni statistični podatki, ki jih je v Zborniku nasplošno veliko. Največ prostora je avtor namenil ustanovitvi in razvoju LD Kamnica. Poglavje je obsežno, polno fotografij in statističnih podatkov, vse do zadnjih dni. Našteti so številni sponzorji in pokrovitelji Zbornika, v katerem je precej posrečeno izbranih zapisov iz stare šolske kronike, pesmi in znana Finžgarjeva povest Na petelina. Skratka, vsega je dovolj, morda celo nekoliko preveč za tako kratek pregled zgodovine lovske organizacije v bližini Maribora, ki se očitno lahko pohvali z bogato preteklostjo. Avtorju ni kaj zameriti, resnično se je potrudil in po najboljši volji in vesti predstavil kolektiv, katerega član je tudi sam. Bralci bodo najboljši ocenjevalci njegovega dela, ki naj mu veljajo tudi dobre želje za lepo popotnico v javnost. Njej so namreč takšna in podobna dela prvenstveno namenjena. In prav v tem je velik ustvarjalni pripevek Frančka Pušnika, dolgoletnega sodelavca Lovske zveze Maribor.

M. Toš

MLADI PIŠEJO

Drobna misel na veliki cesti skozi gozd

Veliko je potk, poti, cest in avtocest.

Hitre avtoceste skozi nekdanji gozd so pogosto zadnja pot mnogih divjih živali. Ob cesti so oznake. »Se vi, odrasli, nanje ozirate?« Ponekod so ograje – a hrup še vedno ostane...

Darja Dobnikar in Brigita Bozovičar, 8.a,
OŠ Matije Čopa, Kranj

Narava

Že več milijard let je živila, človeku je življenje podarila. Ni vedela, da ji človek zavladal bo in uničil vse, kar nekdanje je bilo. Požiga gozdove – pobija živalske rodove. Zmanjšuje ozon – je mar to bon-ton?

Ali človek ve, da sam sebi dela gorje?

Toda narava ima svoje vojske, visoke gore, globoke vode, oceane, vulkane.

Ko bo v njej prekipelo, bo vse na plan pridrvelo. Če žal mu bo, upam, da prepozno ne bo.

Ana Mizerit, 8.a,
OŠ Matije Čopa, Kranj

Foto: S. Lenardič

Razmišljanje ob kupu smeti

Rad zahajam v gozd. Preveč pogosto naletim na kup zarjavelega železa, razbitih steklenic in mnogih drugih odpadkov. Mnogo takega odložimo mi, ko doma ne rabimo več, ko zapuščamo prostor po pikniku. Čez čas tak kup preraste zelenje in naše »delo« je skrito. To je le drobec nesnage, ki jo pustimo na zemlji, spustimo v zrak, v vodo.

Vedemo se, kot da se mislimo preseliti na drug planet in verjetno tam začeti na enak način.

Ni potrebno veliko, da odpeljemo nerabne stvari tja, kamor sodijo; potrebno je le malo časa in veliko

dobro volje ter zavesti, da tako pripomoremo k čistejšemu okolju. Čeprav so tudi kupi na smetiščih velik problem. Narava jih vsrka, verjetno nam tudi vrača – podtalnica je onesnažena, zrak strupen... Poskušajmo posegati v naravo čim manj in pogostejše takrat, ko ji poskušamo pomagati. Tudi pravi lovci odstrelijo le bolne živali ali če jih je preveč v nekem življenjskem okolju.

Ljudje smo ujeti sredi smeti in ne počutimo se dobro. Tudi živali v ujetništvu se ne počutijo dobro. Pomagajmo njim in lepše bo nam. Za nekatere živali je, žal, že prepozno...

Grega Pavec, 8.a,
OŠ Matije Čopa, Kranj

Lisica in kuna. Narisala Urša Rustja, 4.b, OŠ Deskle.

Lepote mojega rojstnega kraja

Večkrat premišljuje o svojem rojstnem kraju, o njegovih znamenitostih, zanimivostih, o njegovem videzu, urejenosti pa tudi pomankljivostih. V Frankolovem je veliko znamenitosti. Med najlepšimi je cerkev svete Trojice na Gojki, po kateri je dobila ime vas v njeni okolici Dol pod Gojko, v kateri živim tudi jaz. Cerkev ima dva zvonika, na kateri smo vaščani še posebno ponosni. Z visoke pečine se razgledujejo razvaline gradu Lindek, v katerih so našli dva milnika iz rimskih časov. Ena izmed poti, ki vodijo k razvalinam, je tudi pot, ki pelje mimo slapa Visoka voda. Sredi parka v Verpetah stoji stara graščina, v kateri stanujejo prebivalci naše vasi. V središču Frankolovega je gostišče Turist, ki je znano po pripravi postvri. Črešnjiška župnijska cerkev leži na pobočju Konjiške gore. Zgrajena je bila že v 14. stoletju, v 15. stoletju, v času turških vpadov, pa so cerkev obdali z visokim obzidjem. Ko tako sedim, razmišljam in poskušam podrobneje opisati še katero izmed zanimivosti, mi misli uhajajo drugam, k naravi. Narava se mi kljub vsemu zdi lepša, bogatejša, zanimivejša in prijaznejša od vsega. Najraje hodim na sprehode v gozdove in opazujem tamkajšnje idilo. Nekega zgodnjega, prelepega spomladanskega dne sem se z družino odpravila na obisk k teti v Črešnjice. Ko smo na cilju izstopili, mi je pogled najprej obstal na visokih skalah na vrhu gozda in srce mi je zopet zdrhtelo kot že stotič poprej zaradi istega razloga: prevzela me je lepota divje narave. Že od malih nog sem si želela, da bi si tisti del Konjiške gore lahko od blizu pogledala, a ko sem vprašala starše za dovoljenje, mi niso dovo-

lili, da se mi ne bi kaj zgodilo. A prepovedano mi ni dalo miru. Tisti dan sem se odločila, da ne bom več odlašala in tako sem se brez kakršnegakoli vprašanja izmuznila v gozd. Najprej sem se morala malo izogibati blatnemu kolovozu, ki so ga oblikovala traktorska kolesa pri vlačanju drv iz gozda v dolino, saj je nekaj dni prej deževalo. Videla sem samo visokovzpenjajoča se drevesa in slišala ptičje petje ter pokanje drobnih vejic pod nogami. Tudi sama sem pričela žvižgati in prepevati. A kar naenkrat sem utihnila in prisluhnila. Nekje pred sabo sem zaslišala rahlo šumenje, ki je bilo podobno šelestenju listja ali valovanju žita, ki se ziblje v vetru, ali pa šumenju sena, ki se poleti lomi pod grablji. Čisto potihlo sem se bližala ne navadnim glasovom. Obstala sem; zagledala sem prekrasen izvireček, ki je tekel izpod skal. Zelo glasno in čisto je žuborel in pri tem ustvarjal naravno glasbo. Okoli njega je bilo polno zlato rumenih trobentic in snežnobelih zvončkov, ki so šele prikukali iz zemlje. Bila sem žejna, saj sem prehodila že veliko poti, zato sem se odžejala. Medtem, ko mi je voda stekla skozi prste, sem uživala ob pitju, saj je bila kristalno čista. Ker mi je bilo vroče, sem si mimogrede zmočila še obraz. Nabrali sem mislila tudi šopek, toda zaradi lepote gozda sem si premislila. Odšla sem naprej. Malo sem se ustavila ob telohih, ki so s široko razprtimi cvetovi gledali v sonce. Hojo sem upočasnila, ker je pot postala bolj strma in slutila sem, da bo vznोजe skal kmalu pred mano. Kar naenkrat mi je nekaj priletelo v glavo. Zavpila sem in se prijala za boleče mesto. Prestrašeno sem se ozirala okoli, ko sem na tleh opazila smrekov storž. Pogledala sem navzgor in videla le košček košatega veveričnega repa, ki je že izginil med vejami. Nepremično sem stala, a o ve-

verici ni bilo več ne duha ne sluha. Takrat sem se že pričela vzpenjati po skalah. Enkrat mi je celo spodrsnilo, a sem se pravočasno ujela za neko grmičevje, sicer bi se lahko zelo poškodovala. Bila sem na vrhu. Pred mano se je odprl prekrasen razgled. Sonce je s svojimi žarki objemalo ves gozd in vasico pod njim, kot da je noče več izpustiti. Kamor sončni žarki niso dosegli, je bilo videti, kot da so se v rahli sapici zibale sence. Ljudje so bili na njivah in si brisali pot s čela. Glasno so se pogovarjali. Spet je nekaj priletelo mimo mene. Tokrat me ni zadelo. Na tleh sem zagledala borov storž. Ko sem se ozrla kvišku, sem zopet zagledala veverico, ki pa tokrat ni zbežala. Mirno me je opazovala in glodala oreh. Postala sem dobre volje. Rekla sem ji, da je prava navihanka, takrat pa je spustila oreh, ki mi je padel na glavo; zaslišala sem nekakšne čudne glasove, kot bi se kregala zaradi moje pripombe. Na-

smejala sem se ji in se še enkrat ozrla v dolino. Opazila sem, da so se na tetinem dvorišču začeli zbirati moji domači. Hitro sem se začela spuščati. Med potjo sem utrčala telohov cvet, da bi vsaj malce ublažila mamino jezo, ker ima telohove cvetove zelo rada. Ko sem se vrnila, so me že vsi iskali. Preden so mi hoteli narediti pridigo, sem mami pomolila cvet in pomirila se je. Okregali so me, ker jim nisem povedala, da sem šla na sprehod, a so bili veseli, da se je vse srečno izteklo.

Vesela in razburjena sem sedla v avto, še enkrat sem s pogledom objela Konjiško goro s Čerinom in Črešnjicami ter se zadovoljna naslonila nazaj. Ustnice so mi kar same lezele v nasmeh, ko sem razmišljala, kdaj bom zopet imela takšno možnost za ogled narave.

Veronika Šlaus,
8. r.,
OŠ Frankolovo

7. b razred Osnovne šole Stopiče pri Novem mestu je nagradni enodnevni izlet, katerega je dobil v okviru razpisa LZS, v začetku oktobra izkoristil za obisk Gojtvnega lovišča LZS Žitna gora na Kočevskem.

JUBILANTI

Jože Golob je 24. 7. 1994 dopolnil 70 let plodnega življenja, zapisanega kmetijstvu in lovstvu. Jubilar je še poln življenjske moči, načrtov ter lov-

ske in delovne vneme, ki jo izkazuje v lovišču in na svojem malem posestvu na Vrhlogi.

Kot ljubitelj narave se je že prva leta po vojni vključil v lovsko družino Pragersko. Nato se je, po odsluženju vojaške obveznosti in krajšem presledku, ponovno vključil v lovsko vrsto leta 1959, in sicer v lovsko družino Črešnjevec, kjer je več let opravljal pomembne funkcije, ki so mu jih zaupali člani družine. Tako je bil lovski čuvaj neprekinjeno v letih od 1959 do 1978 ter gospodar družine od leta

1965 do 1967. Več let je bil član nadzornega odbora, član upravnega odbora ter član raznih komisij. V letih od 1988 do 1994 je aktivno delal v komisiji za ocenjevanje škod od divjadi. Nemalo zaslug velja Jožetu tudi za prva leta delovanja naše lovске družine pri takratnem zatiranju plenilcev, za kar je takrat prejel tudi priznanje LZS.

Kot dober lovski tovariš je vzgojno vplival na mlajše lovce, zato smo mu iskreno hvaležni za poduk v lovskih veščinah in za nasvete, pa tudi za nepozabne skupne love, ki smo jih preživeli v njegovi družbi.

Lovskemu prijatelju iskreno čestitamo za njegov jubilej in se mu zahvaljujemo za plodno delo v naših vrstah. Želimo mu še vrsto zdravih let v naši zeleni bratovščini, mirno roko in dober pogled.

LD Črešnjevec

Vili Leskovšek, član LD Vojnik, je praznoval svojo 80-letnico rojstva. Rodil se je 8. 7. 1914 v delavski četrti Gaberje v Celju, izhaja iz lovске družine. Že kot

kratkoahlačnik je z očetom zahajal na lov in se navdušil zanj. Ljubil je naravo, tihe gozdove in bistre potoke.

V lovске vrste je vstopil že leta 1946 v takratno LD Škofja vas, kasneje pa v LD Vojnik. Torej je več kot 48 let aktivno delal in bil član v lovski organizaciji. Poleg udejstvovanja v lovski družini Vojni, v kateri je od leta 1957 do 1965 vzorno, vestno in požrtvovalno opravljal funkcijo blagajnika, je bil dalj časa tudi član nadzornega odbora LD in član disciplinskega razsodišča. Je tudi aktivni in častni

član Ribiške družine Celje. Za njegovo vestno in požrtvovalno delo je prejel več priznanj in odlikovanj. Tudi Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovске zasluge, LD Vojnik pa mu je podelila zlato družinsko medaljo. Vili je še zelo čil in zdrav, le noge mu pešajo, zato se žal ne more več stalno udeleževati lovskih pohodov. Zelo rad pa prihaja k lovskemu domu med prijatelje lovce. Ljubka, mala dolinica z ribnikom ob domu, obdana z zelenimi klanci in prijaznimi gozdovi, ga vedno znova privablja v svojo odmaknjenost. Tam je zanj najlepše.

Zelo rad se družijo z mladimi lovci, jim daje dobre nasvete iz bogate zakladnice svojih lovskih izkušenj, vzpodbuja lovsko etiko itd. Pogosto pravi: »Če se družiš z mladimi, ostaneš sam mlad.« Zato mu želimo še mnogo zdravih let v naši zeleni bratovščini.

LD Vojnik – P. M.

25. 11. 1994 je praznoval svoj visoki življenjski jubilej, 90-letnico, član LD Železniki **Franc Kemperle** iz Škofje Loke. Rodil se je v veleposestniški družini Kemperle na Češnjici pri Železnikih.

Njegova življenjska pot je bila zelo pestra. Po ljudski in meščanski šoli je končal tudi trgovsko šolo. Za nekaj let je po očetu prevzel veleposestvo, kasneje pa si je ustvaril dom zase in za družino v Škofji Loki, kjer še sedaj živi.

Bil je lesni trgovec, imel je tudi žago ter lastno elektrarno, tako je z električno energijo oskrboval del Selške doline, in sicer od Selc do Železnikov. Leta 1942, po končani Dražgoški bitki, se je pridružil partizanom Prešernove brigade in v njej ostal do osvoboditve.

V vrste naše LD je stopil leta 1959. Vendar je lovec postal že dosti prej. Trinajstletnemu fantiču je oče za rojstni dan podaril prvo lovsko puško. Tako je začel z očetom, ki je imel lastno lovišče, zahajati na lov že kot otrok. Prav gotovo je eden redkih lovcev, ki mu je bilo dano loviti več kot tristoletja. V času članstva v naši LD je več let deloval kot član IO (1955–1965). Zelo rad se je udeleževal predvsem nedeljskih skupnih lovov, česar pa mu zdravje že nekaj let ne dopušča. Še vedno pa ga zanima delo v LD in poročila ter zapisniki s seji IO, ki jih dobi in redno prebira. Lovski tovariši mu ob visokem jubileju iskreno čestitamo in želimo zdravja.

LD Železniki – Z. K.

»Še na mnoga leta in dober pogled,« smo ondan lovci LD Hoče s kozarci v levici nazdravili našemu vrlemu osemdesetletniku **Robertu Koreru**.

Ljubezen do narave mu je izoblikovala doslej prehojeno življenjsko pot in zagotovila v veliki meri pripomožla, da si kljub častitljivim letom še vedno z bistrimi mislimi in s preudarno besedo prizadeva za tiste oblike lovstva, ki varujejo in plemenitijo naravo. Tako nadaljuje poslanstvo, ki ga je kot gozdar poklicno in kot lovec ljubiteljsko nesebično opravljal vse od mladosti.

Rodil se je 27. 5. 1914 v Slovenskih Konjicah. Z lovstvom se je srečal že v mladosti kot gonjač, pa tudi v prvi službi, saj je po končani gozdarski šoli služboval kot nadlovec v gojitvenem lovišču na Fruški gori.

Jubilant je bil po vojni ustanovni član LD Oplotnica, nato član in v času od 1948 do 1952 starešina LD Radlje-Muta. Po premestitvi v gozdarsko upravno službo v Mariboru se je včlanil v LD Hoče, ki ji je predsedoval od 1954 do 1963. Nato je bil do poznih let član NO, dva mandata predsednik in predsednik komisije za priznanja. Vse funkcije je opravljal zavzeto, z neizprosno skrbjo za pravično in stro-

kovno gojitev divjadi. Pri tem je zadel tudi ob mnoga nasprotovanja, ko je v povojnem času skupaj s sodobno mislečimi lovci postavljajl osnove sodobnemu, na znanju temelječemu lovstvu in novim razmeram prilagojeni lovski organizaciji. Takšna usmeritev ga je pripeljala tudi do dela pri ZLD Maribor, kjer je bil več let član gojitvene komisije, en mandat tudi predsednik, ob tem od leta 1954 do 1976 član in večletni predsednik izpitne komisije, več let je bil član lovskogospodarske komisije pri SO Maribor. Svoje bogato znanje je nesebično prenašal na mlajše lovce v svoji LD, pa tudi na pripravljajlnih tečajih za lovske pripravnike. Vse do danes je predaval za šolsko mladino po šolah in na gozdnih učnih poteh, kjer je mladim prikazal pomen skrbi za naravo in pozitivno vlogo lovcev v prizadevanjih za ohranitev vsak dan bolj ogroženega okolja. Za zavzeto delo je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge in z redom za lovske zasluge I. in II. stopnje. Ob vsem tem je Robert vseskozi z lovsko žilico prežet lovec in zavzet poznavalec in gojitelj divjadi, lovske etike in lovskih običajev. Lovski prijatelji ga poznajo kot vedrega in šegavega pripovedovalca z lovsko latinščino dobro zabeljenih zgodb. Našemu lovskemu tovarišu želimo še obilo zdravih in uspešnih let.

LD Hoče – P. K.

Lojze Šlajpah iz Velike Loke je 20. 6. 1994 praznoval svoj 90. rojstni dan. Lojze se s svojimi leti in lovskim stažem uvršča med najstarejše lovce na Slo-

venskem, saj je postal lovec že leta 1928. Je pravi lovski veteran. Že pred drugo svetovno vojno (od leta 1939) je bil zapriseženi lovski čuvaj pri tedanjih lovozakupnikih Šporarju in Sajatju, in sicer v loviščih v okolici Velike Loke. Nalogo je vestno opravljal do leta 1941.

Leta 1947 je bil soustanovitelj Lovske družine Velika Loka, v kateri je zdaj častni član, pred tem pa je opravljal razne pomembne funkcije (član UO LD od 1954 do 1960, član NO pa od 1960 do 1969). Lojze je pošten, pravičen in vedno vesel, zato uživa med lovci veliko spoštovanje. K njegovemu častitljivemu jubileju mu želimo obilo zdravja in lahek korak na lovskih stezah.

LD Velika Loka – P. S.

Franc Roj je 20. junija 1994 praznoval svoj 80. rojstni dan. Rodil se je v manjši kmečki družini in je ostal zvest kmetijstvu. Že v zgodnji mladosti je moral od

doma. Poročil se je na kmetijo in ob vsestranski prizadevnosti postal napreden kmet.

Franc je bil leta 1946 soustanovitelj in je danes še edini živeči član prve Lovske družine Marija Snežna. Bil je prvi starešina do leta 1954, ko se je LD Marija Snežna razdelila na dva dela in nastali sta dve novi LD: LD Velka in LD Zg. Ščavnica.

Tudi v novi LD Velka je bil Franc več mandatov starešina, pozneje pa namestnik starešine. Rojeva kmetija je bila dolga leta zatočišče lovcev. Tam smo se zbirali ob članskih posvetih, letnih konferencah in drugih priložnostih. Vedno je bilo veselo, saj so Franc in njegova družina poskrbeli za prijetno razpoloženje.

Za dolgoletno uspešno delo v LD je Franc prejel od LZS znak za lovske zasluge in red III. in II. stopnje. Lovska družina pa ga je razglasila za častnega člana.

Po 2. svetovni vojni je bil prvi predsednik krajevne ljudske oblasti in je v najtežjih časih pomagal graditi temelje taktatne porušene domovine.

Jubilant Franc Roj kljub bolezni in starosti rad prihaja med lovske tovariše. Dokler se je čutil sposobnega, je prihajal na lovske pogone. Ponosen je na mlajše prizadevne člane, ki so s prizadevnim delom in odstopanjem odstrela srnjakov za lovski turizem zgradili lep lovski dom, ki je v ponos LD in kraju. Posebno je ponosen na sina Franca, ki je sedaj starešina lovske družine.

Na jubilejantovo pobudo so lovci na zadnjem zboru sklenili, da bodo leta 1996 pripravili proslavo ob 50-letnici ustanovitve prve skupne Lovske družine Marija Snežna. Dragi Franc, ob tvojem visokem življenjskem jubileju ti iskreno čestitamo, želimo dobrega zdravja ter se ti zahvaljujemo za vse, kar si storil za našo LD Velka in za naš kraj.

LD Velka – F.F.

Nino Dretnik, častni član naše LD, je lani septembra praznoval svoj 70. rojstni dan. Rodil se je 7. 9. 1924 v Črni na Koroškem. Že v zgodnji mladosti je spremljal

svojega očeta na lovske pohode, spoznal je naravo in divjad. Tako je gozd in divjad zljubil že v zgodnjih mladostnih dneh, zato se je odločil za poklic gozdarja. Vse do upokojitve je delal v gozdarskem poklicu. Naš jubilejant je član Lovske družine Peca-Mežica od leta 1949, pred tem pa je bil dve leti član LD Koprivna Topla. Že leta 1949 je opravljal lovsko-čuvajski izpit. Tri leta potem je postal tajnik LD in to funkcijo opravljal do leta 1957. Od leta 1957 do leta 1980 pa je bil z enoletno prekinitvijo starešina LD Peca-Mežica.

Preveč strani bi moral popisati, da bi opisal vsa Ninova dela in vse njegove zasluge, zaradi katerih je naša Lovska družina na dobrem glasu, najsi bo to v dobrem sodelovanju z uporabniki prostora, pri vzgoji mladih lovcev, varstvu nara-

ve in gojitvi divjadi, kakor tudi pri dobrem gospodarjenju z loviščem. Zdaj, ko sam ne more več, njegovo delo nadaljuje vrsta lovcev, ki so šli skozi njegovo šolo. Vsi, ki smo prišli za njim v LD, pa tudi starejši lovci, vemo, da je bilo v času njegovega vodenja LD ogromno narejenega: od lovskih koč do lovskega doma, številne lovske naprave, nekaj deset kilometrov lovskih stez. Naša skrb je, da to vzdržujemo in ohranjamo.

Naš jubilejant je skrbel, da je bila družina vedno odprta; tako smo navezali tesne stike z LD Boštanj in se z njo pobratili – ta vez je trdna še danes. Na žalost to ne velja za pobrateno Lovačko društvo Zec iz Vratšincev v sosednji republiki Hrvaški. Že zelo zgodaj smo se odprli na področju lovskega turizma. Tako že več let prihajajo k nam stalni tuji gostje na lov na gamse in srnjake. In še bi lahko našteval...

Dragi Nino, ob tvojem jubileju še enkrat hvala za veliko dobrega, kar si storil za lovstvo. Želimo ti, da bi še dolgo prihajal med nas.

LD Peca – R. V.

12. julija 1994 je praznoval 70-letni jubilej **Ferdo Molari**, član lovske družine Pogorevc-Žerjav.

Rojen je bil leta 1924 pod planino Ljubno ob Savinji. V družini

petih otrok je preživel mlada leta, dokler ni odrasel in si šel iskat svoj kos kruha. Pot ga je privedla v topilnico v Žerjavu, kjer je začel delati kot topilec in tam tudi dočkal 2. svetovno vojno. Leta 1943 je bil mobiliziran v nemško vojsko. Ko je prišel na dopust, je odšel k partizanom. Pridružil se je Šlandrovi brigadi, postal komandir čete, pozneje je komandant bataljona. Po končani vojni se je vrnil v Žerjav in se ponovno zaposlil v topilnici, kjer je delal do upokojitve.

Z lovstvom se je prvič srečal leta 1946, ko so začeli ustanavljati lovsko družino. Bil je med prvimi pobudniki za ustanovitev družine, katere član je še danes.

V tistem začetnem obdobju si je prizadeval za ureditev lovišča, kajti bilo je prazno, izropano. Pod njegovim vodstvom so postavljali krmišča, delali solnice, kasneje tudi visoke preže. V času njegovega gospodarstva so popravili lovsko kočjo na Pogorevcu.

V LD Pogorevc je opravljal več funkcij: od leta 1947 do 1951 je bil blagajnik, od 1951 do 1961 gospodar, od 1961 do 1972 in od 1989 do 1992 predsednik disciplinskega razsodišča, od 1972 do 1974 član nadzornega odbora ter starešina od 1974 do 1981. V tem času je bil tudi predsednik gradbenega odbora za izgradnjo kočje Krivec (1974 do 1978). Za zaslužno dela v lovstvu je prejel red III. stopnje LZ Slovenije in je od letos častni član LD Pogorevc.

Ob Tvojem jubileju Ti, Dragi Ferdo, vsi solovci želimo mnogo zdravja, mnogo prijetnih trenutkov v naravi in ti kličemo še na mnoga leta.

LD Pogorevc-Žerjav – A. M.

Dvojni plen na poti v šolo

Bilo je enkrat v letu 1949, ko sem kot mlad lovec učiteljeval na osnovni šoli Pristava pri Mestinju. Naneslo je, da je na sosednji šoli na hribu Sv. Eme zbolel učitelj in otroci so ostali brez pouka. Iz okraja v Poljčanah je prišlo naročilo, naj eden izmed učiteljev iz Pristave nadomesti obolelega učitelja. V Pristavi smo bili trije učitelji: moja žena, učiteljica Jožica in jaz. Razumljivo, da sem moral na nadomeščanje jaz, saj žene s tremi otroki nisem mogel pošiljati na strmi hrib Sv. Eme, učiteljica Jožica pa je bila noseča.

Bil je februar, snega je bilo bolj malo, pa sem vsako jutro vzel pot pod noge pa hajd' na breg v šolo. Po nekaj dneh sem ugotovil, da je boljše, če sedem na kolo in se po cesti peljem proti Podčetrtku. V Marčji vasi, kjer sem imel dobroga, a bolnega lovskega prijatelja Ignaca, sem pustil kolo in krenil proti Sv. Emi po jugovzhodni strani, ki je bila nekoliko manj strma, pa ves čas gozdната. Ko sem tako nekaj časa hodil, mi je Ignac dejal: »Veš, prej idi od doma, pa vzami pri meni mojo puško in psa Pubija in še spotoma kaj pojagaš!« Ker sem bil takrat še res »en frišen jager«, sem takoj ugriznil v Ignacov predlog. Pripomočke za pouk sem lepo spravil v nahrbtnik, v roke sem vzel Ignacevo puško, brak-jazbečar Pubi pa je bil takoj pripravljen iti z menoj v dnino. Tako sva hodila nekaj dni, a se v gozdu ni nič premaknilo. Pubi je v dometu puške šaril pred menoj; no, potem se je zgodilo. Pubi je začel nervozno otepati z repom, spuščal je nekakšne cvileče glasove; prišel je na sveži sled. Pozoren sem postal, ko je pes v strmi rebri pod malo smrečico izginil v sveži lisičini. Pospešil sem korak in ko sem prišel do lisičine, je Pubi že opravljal svoj posel. To je bilo rvanja, renčanja in cviljenja – prava muzika iz podzemne lisičine, ki po moji presoji ni mogla biti globoka. V ustrezni strelni daljavi od lisičine sem se ustavil in potrpežljivo čakal na izid dvoboja. Vedel sem, da je Pubi izredno oster pes, ki bo lisico spravil na svetlo. Ko je bil ravs v jami največji, je iz luknje kot raketa šinil lisjak, ki sem ga umiril kar s prvim strelom. Takrat, v tistih prvih povojnih letih, smo večinoma streljali še z dimnim smodnikom. Tako se je po strelu iz cevi potegnila kar prava črna megla, da sem komaj zagledal še drugo lisico, ki je skočila iz jame in trdo za njo Pubija. Ko je lisica izkrmarila lepo zanko, sem imel šele prost izstrel na lisico, ki je tudi kar v ognju padla. Nanjo pa je kmalu skočil še Pubi, ki jo je krepko pograbil.

Padla sta lisica in lisjak, bil je pač čas ženitve lisic. Pubija sem za njegovo junaštvo pohvalil, oprtal puško čez rame ter vzel v vsako roko po eno lisico. Ko sem prišel na vrh hriba, kjer je stala šola, je iz cerkve, ki stoji trdo zraven šole,

Foto: B. Krže

Alpina iz Žirov izdeluje tudi nekatere, za lov izredno uporabne modele terenskih čevljev.

Foto: B. Krže

Najmočnejši jelen, uplenjen v roku leta 1994 v GL Ljubljanski vrh. Nepravilen šestnajsterak, po oceni komisije v 11. življenjskem letu, katerega rogovje je bilo ocenjeno s 196,30 točke, je med najmočnejšimi v lanskem letu uplenjenimi jeleni v Sloveniji.

prišel gospod župnik Čepin. Tudi v tistih problematičnih časih sva se dobro razumela, ker se je brigal samo za cerkev in nič drugega. Ni se mogel načuditi dvojnemu plenu. Iz župnišča je poklical kuharico Mico, ki me je od veselja kar objela, saj je iz farovške kurje jate vsak dan izginila po ena kokoš in tedaj sta bila tatova tam, na tleh. V župnišču je Mica naju z gospodom župnikom lepo pogostila. S poukom sem pričel dobre pol ure pozneje; z urnika sta izginila slovenščina in računstvo, ki sem ju nadomestil s prirodoopisom. Lisici sem pustil pred katedrom na tleh, stražil ju je junaški Pubi, ki je takoj zarohnel, če se je kak otrok preveč približal lisicam. Pubi je bil deležen vse pohvale in je dobil tudi dobro malico. V očeh otrok sem pridobil tudi jaz, saj sem z dvema streloma pokončal »škodljivi« lisici.

Ernest Rečnik

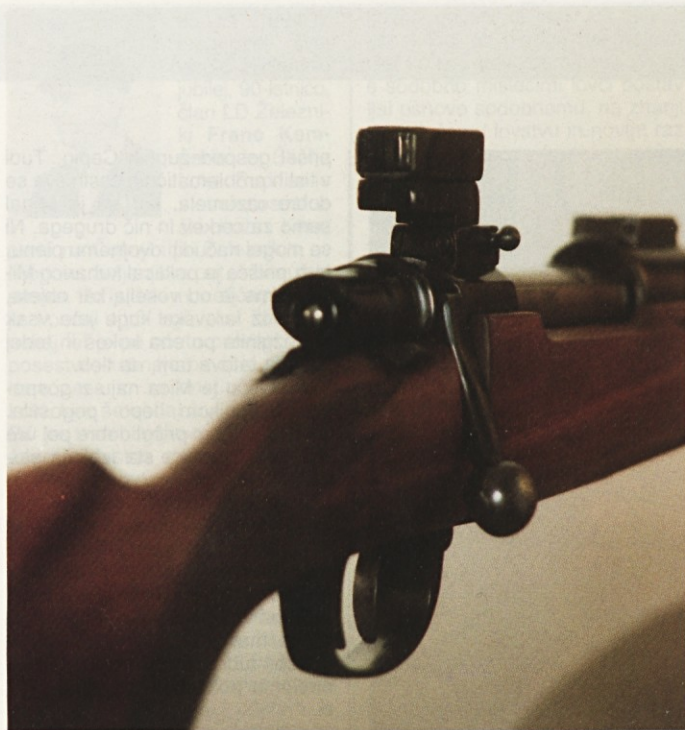

Natančen strel s pomočjo HUNTER rdeče svetlobne pike

HUNTER – rdeča svetlobna pika je uporabna na vseh vrstah strelnega orožja: puškah, samokresih, pištolah. HUNTER je najnovejši iz EPC generacije miniaturnih svetlečih se signalov. Dobite ga z veliko izbiro različnih podstavkov, ki so prilagojeni standardnim montažam tipa suhl in zasučne montaže (schwenk). Najpomembnejše je, da HUNTER pri streljanju omogoči natančen zadetek. Velikost signala ne ovira pri usmerjanju puškine cevi v cilj. Položaj svetle točke pri merjenju na premikajočo tarčo ostane kot vidna podoba v trenutku, ko počasi strel.

Pri lovu s šibrami je puška, opremljena s HUNTER merilno napravo, lahka, hitra in natančna, izredno učinkovita pri streljanju na glinaste golobe ali ptice. Svetleča pika je konstantna in vedno kaže pravo mesto, zato lovec ne izgublja časa pri merjenju. Posebno je namenjena za natančen zadetek pri hitrem streljanju. Pri lovu s karabinko ali bokaico na veliko divjad (npr. divje prašiče) se lahko dogodi, da pride divjad na majhno razdaljo (10 metrov ali manj). Na taki oddaljenosti je natančen strel s strelnim daljnogledom težaven ali močno vprašljiv. S HUNTER merilno napravo takih težav ni, kajti strel je natančen tudi na tako razdaljo. Za prehod merjenja z daljnogledom na HUNTER merilno napravo med lovom ni potrebno nobeno rizično

HUNTER, montiran na lovsko karabinko.

posredovanje. Ker je HUNTER majhen, ima strellec praktično neomejen takojšen pogled tudi na ovire, ki se postavijo v strelno linijo. Zdi se, da majhna rdeča pika lebdi v zraku kot ekran in dopušča, da se lovec nemoteno osredotoči na divjad, pri tem pa mu omogoča natančen strel. Lovec, ki zalezuje ali strelja na premikajočo divjad, lahko v nekaj sekundah preide z merjenja z daljnogledom na merjenje s HUNTERJEM. To pa pomeni precejšnjo prilagodljivost ene same puške. Strel bo vsakič zadel v polno.

Kakovostna izdelava omogoča, da HUNTER lahko uporabljate v vseh vremenskih razmerah.

Našteto še nekaj prednosti: nizek profil, neomejen pogled, avtomatična nastavitve temno/svetlo, hitra in preprosta montaža in demontaža, kakovostna optika, preprosto čiščenje na terenu, odporen proti udarcem, vodotesen in kakovostna elektronika.

HUNTER merilne naprave z rdečo svetlobno piko uvaža podjetje **East line, Vodnikova 133, iz Ljubljane**, prodaja in montira pa **PUŠKARSTVO PODKRIŽNIK, Ljubno ob Savinji**; telefon: (063) 841-320. Seveda vam bo gospod Podkrižnik lahko dal tudi vse dodatne informacije.

Niko Rebek

V Snežniškem kraljestvu

Snežnik (1797m) je kraški prvak, kralj najbolj divjih slovenskih gozdov. To je dežela medvedov in po pripovedi poklicnega lovca Borisa Želeta tudi stalno domovanje volkov, ki vztrajno redčijo jelenjad. Na prostranem območju notranjskega kralja so neizmerni visokokraški gozdovi od Ilirske Bistrice, Knežaka, Leskove doline do gradu Snežnik, Loža in naprej na Kočevsko, v Gorski Kotar, Veliko Kapelo... Širno prostranstvo, poslednje domovanje velike divjadi, kjer se

Ga rdeča barva res vznemirja?

kljub mnogim gozdnim cestam divjine nevajeni obiskovalec hitro izgubi.

Nekaj kilometrov pod vrhom Snežnika je planota Sviščaki. Domačini še niso enotni glede izvora imena, pojavljajo se različna mnenja – od svizcev ali od svinj. Sviščaki so pozidani s kakimi sto vikendi različnih gradenj in slogov. Ilirskobistriški urbanistom je pač marsikaj ušlo iz rok. Tod živi in ustvarja mojster kipar Metod Janko, bolj znan kot Sivi medved. Njegovo samotarsko življenje, predvsem v zimskih mesecih, mu včasih s svojim obiskom popestri medved, ki mu zadiši kak priboljšek iz zabojnika za smeti in odpadke.

Snežnik mi je pri srcu, ker njegov vrh kljub izstopajoči legi ni civilizacijsko onesnažen, je brez TV anten in celo bivša armada ga je pustila pri miru. Kar spoštljivo brezno počenega vrha na vzhodni strani z večnim ledom je brez odpadkov. Ilirskobistriški planinci vzorno skrbijo za dobro počutje planincev in ob tem se hribolazcu zvedri obraz. Razgled s Snežnika je, kot se za samotnega velikana spodobi: Triglav, skoraj vsa Slove-

SRNA d.o.o.

Helena
Žnidaršič Milan

Bloška Polica 21
61384 Grahovo
tel.: (061) 798-002

LOVSKA TRGOVINA – LOVSKI TURIZEM

V trgovini vam za lov nudimo:

- lovsko strelivo in orožje,
- optične pripomočke,
- lovška oblačila in druge potrebščine za lov,
- lestence in stojala iz jelenjih rogov.

Ukvarjamo se s posredovanjem v lovskem turizmu.

Se priporočamo!

nija kot na dlani, ob ugodnem vremenu seže pogled po delu Hrvaške vse tja do morja, Kvarnerja in otokov. Po taki sprostitev telesa in duha te znova in znova vleče v ta pragozdni raj.

V spominu so mi ostala mnoga naključna srečanja z divjadjo v teh gozdnih ali z rušjem poraščenih višjih pobočjih. Nepozabni nastopi

z mojimi Zasavskimi rogisti ob raznih priložnostih so zabeleženi v naši bogati kroniki. Zanimivi pogovori z gozdarji, lovci ali brhkima oskrbnicama v planinskem domu bi zaslužili zapis. Mene pa je kisanju spodbudil predvsem članek o nenavadnem obnašanju divjega petelina.

Spomladi sva se morala z ženo ustaviti z avtomobilom v Grdi Dragi, da je veliki trubadur blagovolil počasi in okorno odkoracati s sredine ceste in tečežema odstopiti izsiljeno prosto pot. Kar ni se hotel umakniti, a se mi je takrat zdelo nekako normalno, da se težak ptič pač težko dvigne s tal brez vzletne »rampe«. Težje pa je najti razlago za nenavadno vedenje divjega petelina, ki je preteklo zimo kar nekaj dni mojega božičnega obiska pri Sivem medvedu koracal po vikendaškem naselju. Ob slabo zasneženih zimah na Sviščakih res ni kaj prida obiskovalcev in hišice v zadovoljstvo varuhov narave vse bolj samevajo. A lep, črn ptič se je kar nastavljal mojemu fotoaparatu in počasi iskal smrekove vršičke v hladni snežni odeji. Pod večer se je redno speljal na kako bukovo gred. Naslednji dan sem ga zopet našel kje na tleh. Kljub vsemu pa

Foto: D. Namestnik

Foto: D. Namestnik

Črni trubadur na obisku pri Sivem medvedu

me čisto do sebe le ni pustil in se je previdno umikal. Imel sem občutek, da bi ga s skokom lahko ujel. Neko jutro sva ga opazila pri najinem Brlogu (Metod je svoje domovanje krstil za Brlog pri Sivem medvedu). Obkoracal je hiško, počasi kdaj pa kdaj odtrgal bukov popek ali smrekovo vejico in se nazadnje spravil na rdeč trak na mali vejici, ki jo je pred vhodnimi stopnicami božično okrasila Metodova hči Claudia. Zvečer se je spreletel na bukev nad Planinskim domom, potem pa ga nisem več videl.

Mnogi obiskovalci pripeljejo s seboj svoje štirinože prijatelje. In utemeljene se zde govorice o nesrečnem koncu črnega lepota v pasjih zobeh. Kakšna bolezen mu je prodrla v možgane ali pa so mu res pogosti in močni preddenaacionalizacijski posegi gozdarjev tako zelo prizadeli njegov mir? Je bil to petelin, ki se že spomladi ni hotel umakniti grdi, ropotajoči škatali v njegovem domovanju? Civilizaciji in njenim posledicam v naravi se ljudje prav gotovo ne bomo odrekli. Živali pa bodo zato plačale prvi in največji davek in končno tudi človek sam.

Dane Namestnik

Šele njegov tretji srnjak

Ko postaneš najstarejši v svoji LD, si največkrat naložiš že osmi, če ne že deveti »križ«. Tako je po smrti Janeza Smukavca »Štiharja«, ki je umrl lani aprila v 91. letu starosti, postal najstarejši član LD Bohinjska Bistrica naš »Lojz«. To je Alojz Iskra, star 82 let in z 48 leti lovskega udejstvovanja.

Lojz ni bil nikoli preveč navdušen za streljanje. Bolj je bil ljubitelj narave in divjadi. Prvega srnjaka je uplenil pred štirimi leti in še to na prigovarjanje solovca Jožeta Hodnika, našega uspešnega kinologa. Od leta 1947, ko je postal lovec, je Lojz hodil na lov le na divjega petelina, ruševca in na gamse, srnjake pa je le »pasel« nasproti svojega Kobra sem večkrat videl srnjad, zato sem tam postavil novo prežo. Iz nje sem opazoval izstopanje divjadi in ugotovil, da izstopata tam tudi dva srnjaka. Zaradi možnosti dostopa z avtomobilom v bližino preže sem Lojzu predlagal, naj mi, če se bo odločil za odstrel srnjaka, svojo odločitev sporoči.

28. junija sem bil pri Lojzu, kot sva se dogovorila. Z nama je šel še zet Dušan kot fotograf; za vsak primer, če bi kaj uplenil. Ob 19. uri smo že sedeli na preži. Pojasnil sem mu, kje ponavadi izstopa srnjak in mu uredil sedež za dober strel. Ko je bil Lojz zadovoljen z naslonom za prilonitev puške in s svojim »sedalom«, je zamrlo naše šepetanje. Le občasni piš vetra je motil pričakovanje. Čas je tekel. Želel sem si, da bi srnjak prišel na primerno strelno daljavo tako kot ponavadi.

Lojz je sedel mirno, še premaknil se ni, le od časa do časa je prijel puško.

Ura je bila 20.15, ko sem naposled opazil srnjaka, kako izstopa iz gozda na čistino. »Iz desne izstopa, pripravi se«, sem zašepetal Lojzu. Puško je dobro usmeril in pogledal skozi strelni daljnogled. Opazil ga je. Skozi dvogled sem spremljal srnjakovo izstopanje. Ustavil se je v idealnem položaju za strel. Z levim očesom sem poškilil in videl, da Lojz meri. Zakaj ne strelja?! Srnjak se je začel pomikati naprej v pobočje; še deset metrov in zopet bo v gozdu. Ustavil se je, še vedno v ugodnem položaju za strel, čeprav že bolj pod poševnim kotom.

Alojz Iskra, štirinosemdesetletni lovec LD Bohinjska Bistrica ob svojem tretjem srnjaku

Strel je pretrgal tišino. Srnjak se je zasakal, naredil dolg skok in že ga je visoko rastlinje skril očem. »Padel je, zadet je«, sem govoril sam sebi in Lojzu stiskal roko. Lojz pa je bil tih, kot bi ga nekaj stiskalo v grlu. Le tihi: »A res?« sem slišal ali pa se mi je le zazdelo.

Ko sva z Dušanom prišla do srnjaka, sem ugotovil, da je bil strel tak, kot nam ga priporočajo balistični strokovnjaki, da divjad pade po nekaj korakih. Ne samo mirno roko, tudi oko ima še naš Lojz odlično, sem si rekel. Odlomil sem smrekovi vejici: za srnjakov »zadnji grizljaj«, drugo pa orosil na strelni rani in Lojzu z levico ponudil vejico plena in klobuku: »Lovski blagor!« »Lovska hvala«, je Lojz izrekel z mešanimi občutki ponosa in krivde.

Dušan je ovekovečil njegovega šele tretjega srnjaka. Srečen in vesel sem bil bolj, kot če bi ga sam uplenil.

Lojze! Če bo Tvoje zdravje tudi letos tako kot lani, se ti bom ponovno ponudil za stažista ob »lovskem blagru«.

Srečko Benigar

Zlomljena ruševčeva perut

Pod severnimi ostenji Grintovcev ali natančneje pod Severno steno Dolgega Hrbta na robah, kjer je

Gospodar LD Jezersko Štefan Zupan si je z najditeljem ruševca, lovecem Danetom Jagodicem, ogledal zlomljeno perut ptice.

vklesana kranjska planinska koča na 1700m visokih Ledinah, je v nedeljskem dopoldnevu 30. oktobra letos lovec LD Jezersko Dane Jagodic pod rušjem zagledal poškodovanega ruševca. Takoj je spoznal, da je mali petelin, kot mu pravi, neozdravljivo poškodovan. Zato ga je po krajših »manevrih« ujel in rešil nadaljnjih muk. Seveda si je najprej postavil vprašanje, kako je poškodba nastala. Ruševac je bil namreč v najbolj krepkih »mladih« letih. Se je mogoče zaletel v jeklenico tovarne žičnice, ob kateri se petelini zaustavljajo? Menil je, da je to še najbolj verjetno, lahko pa je bila kriva tudi veja viharika ali kaj drugega.

Odkar je lov prepovedan, se je populacija ruševcev zelo povečala, kar po mnenju nekaterih pomeni tudi večjo možnost za bolezn, neodpornost in poškodbe.

Na kraju, kjer je našel ruševca, so izjemno bogata in številna rastišča pa tudi t.i. »OS« preletavanja na »relaciji« Češka Koča – Ledine – Koroška Baba (že avstrijsko območje).

Želimo si, da takih »najdenj« ne bi bilo oz. čim manj.

Franz Ekar

Svibno

Zasavsko hribovje, ki se dviga nekaj sto metrov visoko ob levem bregu Save, med Litijo in gradom Ponoviče, se imenuje Svibno.

To je del Zasavskega sredogorja, ki je na gosto poraščeno z mešanim gozdom. Med bukev, ki prevladuje, so vmešani hrast, smreka in rdeči bor, v južnih legah pa je tudi dosti kostanja.

Zato lahko zlasti v jeseni sledimo posameznim tropom divjih prašičev, ki imajo tudi svoja skrivališča in bogato »pognjeno mizo«. Znano je, da se divji prašiči radi tudi od daleč preseljujejo v območje, kjer je velik gozdni obrod, zlasti pa imajo radi kostanj, ki ga je v Zasavju zaenkrat še dovolj. Ker imajo divji prašiči na desnem bregu reke Save nekoliko boljše možnosti za prehrano, to je dovolj bukovega žira, hrastovega želoda in zlasti kostanja, opažam, da zaradi tega večkrat preplavajo reko Savo, če-

prav je na tem delu precej široka. Tako smo se lovci naše LD neko pozno jesensko nedeljo zbrali pred gradom Ponoviče, da bi se udeležili pogona na divje prašiče.

Gustli, kot smo klicali našega starejšega lovca, nas je obvestil, da so divji prašiči zagotovo v Svibnu. Stanoval je namreč ob robu gozda, ki se je spuščal po obronkih Svibna in je bil zato vedno dobro obveščen o prihodu ščetinarjev v naš revir. Prepričani smo bili, da nam tudi tokrat divji prašiči ne bodo ušli. Dan je bil čudovit, sonce me je s svojimi zadnjimi toplimi žarki prijetno grel, ko sem stal na svojem stojišču. Čudovite jesenske barve gozda so se prelivale od zlato rume do ognjeno rdeče. Počutil sem se, kot bi bil v nekem drugem svetu, daleč od civilizacije in hrupa, ki kraljuje v naših mestih. V mislih in občutkih sem se zliil z gozdom. Čutil sem, da resnično postajam del te lepe narave.

Idilično tišino so tu in tam zmotile le šoje s svojim značilnim vresčanjem. Zagotovo so opazile lovce, ki so se postavljali na stojišča; lahko pa jih je vznemirilo tudi premikanje divjadi! Šoj ne imenujemo zastoj gozdnih policajev, saj vse vidi jo in sliši. Med razmišljanjem se je oglašil lovski rog in naznanil začetek pogona. Zaslišal se je tudi že prvi lajež lovske psov.

Stal sem na gozdni poti, ki je bila speljana po južnih obronkih Svibna. Za mojim hrbtom se je v breg dvigalo gosto, mlado smrečje (goščava), pod menoj pa je bil radek bukov gozd, ki se je po sto metrih končal z gosto smrečino. Desno, kakšnih 50 metrov vstran, je stal »dohtar«, naš najstarejši lovec. V napetem pričakovanju sem zaslišal, da se mi nekaj hitro približuje skozi spodnjo smrekovo goščavo. Kmalu sem zagledal, kako se majoje smrekove vejice in iz smrečja je skočila lepa srna s precej velikima mladičema. Ker sem imel ugoden veter, so tekli naravnost proti mojemu stojišču. Šele dobrih deset korakov od kraja, kjer sem stal, so ugotovili, da nekaj ni v redu, in so hitro odskočili levo od mene, v goščavo za mojim hrbtom. Potem dolgo ni bilo nič slišati. Ko sem že mislil, da bo vsak čas konec pogona, se je globoko v spodnjem smrečju zaslišalo lomljenje vej. »Aha«, sem pomislil,

»to pa bo nekaj«. In res! V spodnjem desnem robu smrekove goščave so se kmalu zatem prikazali prašiči. Bil je cel trop, ki ga je vodila svinja vodnica. Drugi so bili lanščaki, na koncu vrste pa je tekel večji merjasec. Njegovi čekani so bili lepo vidni, zlasti ko se je pomikal po gozdnih presledkih, obsijanih s soncem. 30 korakov levo od mene so počasi tekli proti goščavi za mojim hrbtom. Medtem je že počilo; streljal je »dohtar« in četrti lanščak v vrsti se je začel prevračati. Na koncu je obležal tik pred spodnjo smrečino. Odločil sem se, da bom počakal na merjasca, ko bo prečkal gozdno pot, na kateri sem stal. V rokah sem držal kombinirano puško – bokarico, ki sem si jo za ta lov izposodil pri mojem lovskem kolegu, ker sem imel prav tedaj svojo pri puškarju zaradi zamenjave daljnogleda. Ko je merjasec prispel do gozdne poti, se je za kratek čas ustavil. V tistem trenutku se je križ mojega daljnogleda že ustavil na plečetu velikega ščetinarja. »Bum!« je počilo in ... merjasec me je začudeno pogledal ter počasi odkorakal za drugimi prašiči. »Ta ne bo šel več daleč,« sem pomislil prvi trenutek, potem pa odprl puško, da bi zamenjal naboj. »O groza!« skoraj bi me kap, ko sem ugotovil, da sem streljal s šibrami, debelimi 3 mm, namesto s kroglo. Kaj se je pravzaprav zgodilo? V lovski mrzlici sem pozabil, da streljam z drugo puško, ki je imela sprožilec za kroglo v drugem položaju kot moja puška. Zato sem namesto tistega za kroglo, pritisnil na tistega za šibre. Ni čudno, da me je merjasec tako začudeno pogledal, preden je odhlačal za svojim tropom.

Medtem je prispel tudi »dohtar« do mojega stojišča. »No, ali je bilo kaj?« me je smeje vprašal. »Lovski blagor,« dohtar«. Vaš leži ob smrečini, moj pa me je prosil, da ga malo popraskam po hrbtu, pa mu nisem mogel odreči želje. Zato sem ga na daleč samo malo pobožal s šibrami. Tako sem v šali dejal »dohtarju«, preden sem mu žalostno razložil resnico. Nauk te zgodbe je kratek. *Ne hodi na lov s puško, ki je ne poznaš dobro, če hočeš, da ti bo Diana naklonjena...*

Luperkus

Nočno spuščanje psov v lovišče

Ko je šel naš lovec Jože Kociper 27. 7. 1994 na obhod lovišča, je v gozdu našel raztrgano brejo srno, ki so jo ponoči ugonobili klateški psi. Nič ne pomagajo pisna opozorila lastnikom psov, pa tudi občinski odlok, ki določa, da morajo biti psi zaradi stekline privezani, saj se lastniki psov dokaj neodgovorno obnašajo do opozoril lovske družine. Mogoče je slišati tudi kaj takega: »Saj moj pes goni v mojem gozdu.« To je seveda res, lovci pa so kljub temu dolžni varovati divjad v gozdu, ki je lastnina države. Če lovci v nekaterih primerih ostreje ukrepajo proti nevestnim lastnikom psov, si nakopljejo na glavo še večje sovraštvo, kar pa seveda ni

Breja srna, žrtev klateških psov.

dobro za nobeno stran. Pred štiri-desetimi leti so bili med kmeti in lovci precej drugačni odnosi. Lastniki psov so upoštevali želje in navodila članov lovske družine in le redko se je zgodilo, da bi psi pokončali srno v lovišču. Razkorak med eno in drugo stranjo je vedno večji in se še poslabšuje. Svoje pa je prispevala tudi »demokracija na dušek«, saj se nekateri lastniki gozdov obnašajo dokaj čudno in samopašno. Lovci ne bi smeli hoditi po njihovem gozdu, v njem pa tudi ne dovolijo postaviti potrebnih lovskih naprav (prež).

Nekateri lastniki psov so šli tako daleč, da puščajo svoje pse v lovišče samo ponoči, podnevni pa jih imajo privezane. Zato lovci lahko le poslušajo, kako nekaj psov skupaj ponoči preganja in utruja divjad. Rezultat enega takih dogodkov je viden na sliki.

Franc Pirečnik
(LD Zeleni Vrh-Vuzenica)

Prepoved lova tudi na goloba grivarja!?

Z novo odredbo ministrstva je slovenska vlada poleg drugega uvedla prepoved lova na ruševca, gozdnega jereba in goloba grivarja. Z isto odredbo so zavarovane tudi številne vrste divjadi. Tako na

primer odredba dovoljuje samo še lov na raco mlakarico, druge vrste pa so zavarovane.

Lovska zveza Slovenije šteje 23000 članov, ki odredbe niso sprejeli prav navdušeno. Z razumevanjem so sprejeli varstvo za ruševca in gozdnega jereba, sprašujejo pa se, kaj je oblasti privedlo, da so enako storili tudi z golobom grivarjem.

Stalež grivarja v Sloveniji naj bi sicer rahlo upadal, drugod v Evropi pa narašča. Nikjer – tudi v Sloveniji ne – pa ni ogrožen! Nasprotno, v nekaterih deželah se kmetje pritožujejo nad škodami, ki jih povzroča na poljih.

Iz revije JÄGER, marec 1994,
prevedel Dragan Zemljčič

Zdravko in njegova Ajka – nerazdružljivi par

Kako nepogrešljiv je dober lovski pes, dokazuje tudi droben primer iz Šmartnega na Pohorju, kjer domujeta psička bavarska barvarka Ajka s svojim lastnikom in vodnikom Zdravkom Brezovškom, sicer starešino LD Šmartno na Pohorju. Ob našem obisku nam je Zdravko posebej za Lovca povedal, da se niti ne spomni vseh primerov naporenega iskanja obstreljene divjadi. Neštetokrat ju pokličejo iz bližnjih in daljnjih LD in tudi iz GL Pohorje, da pomagata poiskati obstreljeno, ranjeno divjad. Psička je stara deset let in je še v dobri kondiciji. Doslej je uspešno poiskala 170 glav divjadi, največ srnjadi, divjih prašičev in jelenjadi, pa tudi gamsov in muflonov. Lani je bil par Ajka-Zdravko uspešen kar 18-krat. Zdravko rad postreže za resnimi in šaljivimi zgodami in nezdodami, ki jih doživlja pri iskanju. Tudi s tisto, kako je Ajka nedolgo tega našla obstreljenega gamsa v GL Pohorje in ga lep čas zadrževala nikjer drugje kot pod mostom, ob deročem pohorskem potoku.

Takšnih in podobnih primerov je na mariborskem območju še nekaj. Zagotovo pa sodi Zdravko Brezovšek med tiste lastnike in vodnike »krvosledcev«, ki so se pri delu najbolj izkazali, kar pa ni nak-

ljučje. Z nepogrešljivo Ajko sta namreč opravila trdo šolo in še kaj. Zdaj se jima bogato obrestuje, pa ne samo njima, predvsem »uporabnikom njenih storitev«, ki so jima za trud in požrtvovalnost zelo hvaležni.

M. Toš

Solovec mi je ustrelil lovskega psa!

To, kar bom z veliko bolečino v srcu v tem prispevku opisal širni lovski javnosti, ni le moj osebni in osamljen problem, saj se kaj takega v moji LD Borovnica ni zgodilo prvič. Kadar pa prično v neki LD (zaenkrat neznani) lovci solovcem streljati pse, kaže na bolezenska znamenja te LD, ki bi jih moral znati nekdo odpraviti, sicer bolezen lahko postane kronična in neozdravljiva za vse njene člane.

14. 11. 1994 mi je nekdo od članov LD Borovnica na najbolj nizkoten, nečloveški način, z dvema streloma v gozdu usmrtil mojega 4 leta starega brak-jazbečarja Murija. Osemkrat je kot vrhunski plemenjak zastopal Slovenijo (in tudi LD Borovnico) na najvišjih stopničkih mednarodnih razstav, bil je slovenski, avstrijski in hrvaški prvak v lepoti – šampion v svoji pasmi. Z Murijem sva mnogim lovcem priškočila na pomoč in jim poiskala obstreljeno divjad. Bal sem se zanj in ga čuval; nisem ga puščal, da bi se sam potepal po lovišču.

Omenjenega dne pa sem z njim odšel krmit divjad. Kot je brak-jazbečarjem v navadi in za kar so konec koncev tudi vzrejeni nizkonogi goniči, je za nekim gozdnim robom pognal tropič jelenjadi. Navadno se je hitro vrnil, vendar tokrat ne več. Dva dni in dve noči sem ga klical in iskal po lovišču LD Borovnica, a vse zaman. 16. 11. pa sem, ob šoku, ki ga ne privoščim nobenemu pravičnemu lovcu, naposled je spoznal resnico. Murija sem našel na sipini ob predoru železniške proge. Psa pa ni povozil ali udaril vlak, kot sem pričakoval. Kot sem izvedel kasneje, je bil ustreljen. To se ni zgodilo na tistem kraju, pač pa nekje v gozdu. Storilec, ki se je očitno zavedal, kaj počne, je želel zabrisati za seboj sledove zločina. Zato je mrtvega psa odnesel v 100 m dolg železniški prodor in ga položil čez tračnice, da bi vlak opravil posmrtni masaker in tako zabrisal sledove nizkotnega dejanja. Očitno si je pasji morilec tudi mislil, da ga lastnik ne bo nikoli našel v železniškem predoru. Stvari pa so se obrnile drugače: pri redni kontroli železniških tirov je mojega mrtvega psa 15. 11. ob 9. uri zjutraj našel kontrolor, ležečega ob tračnicah (očito je še mehko, mrtvo telo zdrsnilo z njih). Odnese ga je iz predora in ga položil na sipino ob progo, kjer sem ga naposled našel. Po hudem psihičnem pretresu, ki si ga lahko predstavlja le tisti lovec, ki mu pes pomeni več kot le pripomoček za lažji lov, sem se odpeljal v Ljubljano na Inštitut za patološko morfološko, sodno in upravno veterinarstvo, kjer so psa obducirali. V uradnem zapisniku piše, da je bil pes najprej ustreljen z večjim kalibrom (lovski naboj) v zadnji del

Predlani je Ajka poiskala divjega prašiča (na sliki) v lovišču LD Šmartno na Pohorju. Ob uspešni bavarski barvarki je tudi njen vodnik Zdravko Brezovšek, ki mu veljajo tudi vse zasluge.

Foto: M. Toš

telesa, ki je žival ohromil, usmrtilni strel pa je bil oddan iz neposredne bližine v zatilje z manjšim kalibrom. Orožje je bilo torej kombinirano (lovsko): po vsej verjetnosti bokarica krogla – šibre, ki je imela domnevno v šibreni cevi montiran MK vložno cev (magnum ali hornet).

Ne vem pa, zakaj mi je to nekdo storil in da odgovorni v LD Borovnica takim pojavom, ki niso osamljeni, niso sposobni narediti konca. Koliko časa bodo še igrali skoraj zavestno vlogo žrtve lovskih primitivcev in sadistov, ki ne sodijo v lovske vrste in se še nadalje sprenevedali? Kdo bo zaradi takšnih pasjih morilcev in streljačev, ki ne upoštevajo niti vloge lovskih psov, vlekel kratko? Upam, da mi ne bo kdo rekel, da je v lovišču LD Borovnica mojega lovskega psa ustrelil divji lovec!? Nikogar tudi ne želim vnaprej obsojati, čeprav osumljenec obstaja. Želim le, da se v preiskovalnem postopku, ki naj ga sproži vodstvo lovske družine, ugotovi, kdo je bil 14. 11. na lovu in kje. Prav tako je treba ugotoviti, kdo od lovcev nosi takšno orožje, kakršnega sem opisal. Če bi imeli, tako kot v drugih urejenih

LD, obvezno vpisno knjigo lovov, ne bi bilo težko odkriti krivca in ne bi bilo toliko strelav brez »pokritja«. Ugotavljati krivca gotovo ni moja naloga, pač pa moralna dolžnost vodstva LD, sicer nehote daje posamezniku tudi vnaprej zeleno luč za takšno početje. To bi se tudi ujemalo z leporečno vsebino 4. člana Poslovnika LD Borovnica, ki ga citiram: »Vsak član družine mora biti vedno in v vseh razmerjih, pri delu in pri izjavah, dosleden in pošten, odkritosrčen, nepristranski, in to vedno, brez bojzani za zamero, še posebno, kadar gre za odkritje resnice. Resnica je ponos vsakega člana LD. Članu je tuje kakršnokoli maščevanje. Nihče ne more biti član lovske družine, če prikriva resnico, ki je pomembna za lovsko družino«. Lepo je slišati, kajne, bojim pa se, da je moje pisanje le klic »vpijočega v puščavi«, kajti nekaj dni kasneje je v istem lovišču, brez sledu, izginila tudi 6-letna hanovrska krvosledka, last vodnika iz druge LD, ki je prišel s psico na pomoč – iskat obstreljenle j lenje te. Upravičeno se sprašujem, če je morilec mojega psa potreboval močnejši alibi.

Razumem, da ima človek sovražnike, ne razumem pa, da jih je imel med lovci tudi moj brak-jazbečar Muri, saj bi moral vsak pravi lovec vedeti, kakšna je vloga lovskega psa in tudi koliko pomeni pes njegovemu lastniku. Morda pa je morilec namensko dregnil prav v to!? Bralcem se opravičujem za izliv moje osebne bolečine v upanju, da me bo kdo le razumel in da bodo vodstva lovskih družin znala takšne zadeve učinkoviteje reševati. Posebno pa bi rad opozoril na sicer leporečne člene iz naših poslovnikov, katerih vsebino so že skoraj pozabili tudi tisti, ki so jo snovali in bi jo morali znati tudi zagovarjati...

Jože Zakrajšek,
Dol pri Borovnici

P. S.: Na pritožbo lastnika ustreljenega brak-jazbečarja je Komisija za lovsko kinologijo pri LZS (18. 11. 1994) ugotavljala, da so vse pogostejši primeri namernega odstrela lovskih psov s strani lovcev, kar je nizkotno in neetično dejanje. Za primer, ki se je zgodil v lovišču LD Borovnica, člani komisije menijo, da vse materialne in moralne posledice nosi članstvo LD Borovnica. – Ur.

Toneta skrbi usoda male divjadi

Srečanje ob konferenčni mizi

Vsakdanja, tudi povsem slučajna srečanja s starejšimi člani zelene bratovščine so lepa priložnost za izmenjavo pogledov na gospodarjenje z divjadjo nekoč in danes. Med tistimi člani zelene bratovščine na mariborskem območju, ki zavzeto spremljajo dogajanja v lovišču in stanje divjadi, je tudi Tone Božič, član LS Radvanje in dolgoletni sodelavec lovske zveze Maribor.

»Kot lovec sem začel v Framu, tam sem bil član od leta 1954 do 1964. V družini je bilo prijetno; opravljal sem naloge kinološkega referenta, nekaj časa pa sem bil tudi referent za strelstvo. Iz Framu me je pot vodila v zelene Slovenske gorice, v LD Lenart, kjer sem bil član vse do leta 1981. Lenarska lovišča so bila včasih bogata z malo divjadjo, razmere za njeno gojitev so bile ugodne, zlasti še v predelu Črete. Zdaj so žal pogoji bistveno spremenjeni in zato je potrebna tudi večja skrb nad usodo male divjadi, zlasti zajca in fazana. Naravne razmere so to divjad najbolj ogrozile, nekaj sta storila tudi puška in pretiran lovni turizem

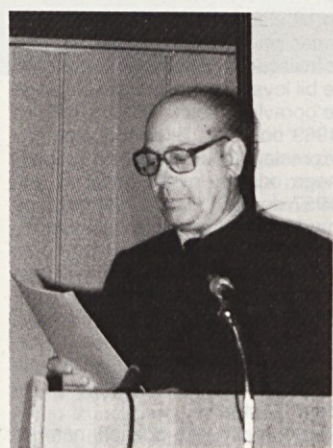

Foto: M. Toš

v preteklosti,« meni Tone Božič, ki rad pokaže vzorno vodeno statistiko o gibanju številčnosti in odstrela male divjadi, ko je bil v Lenartu še predsednik gojitvene komisije. Njegova pripoved je zanimiva in čeprav sva kramljala za zeleno mizo, sem imel občutek, da sva nekje na polju, pod Pohorjem, tam v Radvanju, kjer je Tone zdaj član LD. Od leta 1983 je tudi predsednik gojitvene komisije. Je torej mož, ki dolga desetletja spremlja problematiko gospodarjenja z divjadjo, lovec, ki rad poseže po strokovni literaturi in ki rad obišče strokovno predavanje. Tone je pripomnil, da je bil včasih tudi član gojitvene komisije in Upravnega odbora lovske zveze Maribor, delal je v prosvetni komisiji, končal je dopisno šolo za lovske tehnike, zdaj pa je član komisije za fazanerijo Vurberk pri LZ Maribor. Torej se znova ubada s problemi male divjadi.

Trden Primorec, rojen leta 1922, sicer pa naturaliziran Štajerec in lovec z dušo in telesom. Klepet z njim je bil prijeten, odkrit in koristen.

M. Toš

V SPOMIN

29. septembra 1994 je umrl član LD Selca **Urban Bernik-Bane** iz Bukovščice nad Škofjo Loko. Zgodilo se je tisto najhujše, česar smo se že nekaj mesecev

bali lovski prijatelji in njegovi domači.

Bil je vedrega in veselega značaja, vedno pripravljen na šalo in smeh, zato nas je še toliko bolj prizadela kruta resnica, ko smo pred meseci zvedeli, da Bane nezaustavljivo podlega smrtonosni bolezni. Na dan pogreba so se zbrali lovci, prijatelji, znanci in sorodniki v tolikšnem številu, da je bilo pokopališče v Bukovščici veliko pretesno za vse, ki smo mu prišli izkazat zadnje spoštovanje in lovsko čast. Prišli so tudi zamejski lovci iz pobrašene LD Sovodnje ob Soči v Italiji.

Pokojnega Baneta smo sprejeli v lovske vrste leta 1975. Prav kmalu smo z zadovoljstvom ugotovili, da smo dobili sposobnega člana, ki nam bo lahko veliko pomagal pri vodenju LD. Tako je začel svoje lovske funkcije že po treh letih članstva kot knjigovodja in kot pomožni lovski čuvaj, to je od leta 1978, ko je postal tudi član izvršnega odbora LD Selca.

Polnih 8 let (od 1982 do 1990) je bil tajnik naše LD. Vsa leta, do lani, še nekaj mesecev pred smrtjo, je urejal in sestavljal zaključne račune naše LD. Zvestobo lovskega tovarištvu je še zadnjič izkazal lanskega aprila, ko se je skupaj s svojo ženo Zofko – tudi našo članico – udeležil občnega zbora. Takrat je po težki operaciji še upal – skupaj z nami in njegovimi domačimi – da je najhujše za njim, da bo zmagal v boju za svoje življenje. Žal je bila bolezen močnejša. Umrl je še mlad, v letih, ko nam je lastna

smrt še zelo zelo oddaljena misel! Lovci LD Selca bomo Baneta ohranili v lepem spominu.

LD Selca – B. M.

in gojitelja divjadi, **Jožeta Čegovnika**.

Luč sveta je zagledal 13. 3. 1933 v znani kmečki in lovski družini na Zelenbregu–Ravne na Koroškem, v osrčju lovišča zdajšnje LD in bil njen član polnih 39 let. Otroška leta mu niso bila naklonjena, saj je družina med okupacijo

izgubila streho nad glavo, očeta pa so pokosili okupatorjevi strelci. Kot 10-letni fantič je Jože postal partizanski kurirček. Po osvoboditvi je prevzel skrb za kmetijo in kmetoval vse do prerane smrti.

V lovske vrste je bil sprejet leta 1955 in čez dve leti opravil lovski izpit. Lovsko znanje ga je pritegnilo in že leta 1958 je v Ponovičih pri Litiji opravil lovsko-čuvajski izpit in obenem postal tudi član gorske straže.

Zelo rad je prebiral pisano besedo; pri srcu mu je bila revija Lovec in druga lovska strokovna literatura iz zbirke Zlatorogove knjižnice. Preskusil se je tudi z objavo raznih anekdot v Lovcu in v rubriki Lovski oprtnik.

Dokler je bil še pri močeh, je bil revirni vodja in mentor mnogim pripravnikom, ki jih je učil lovskih veščin in bil pravi gojitelj ter varuh divjadi.

V LD je opravljal številne funkcije

in bil član odborov in pravi svetovalec pri odločitvah gospodarjenja z loviščem. Od leta 1957 do 1960 je bil lovski čuvaj, funkcijo kinologa je opravljal v letih 1961 do 1967 in 1969 do 1972. Bil je tudi član NO v presledkih 13 let in član gradbenega odbora lovske kočice od leta 1957 do 1961. Lovski štirinožci so mu bili stalni spremljevalci v lovišču.

Za vneto delo, lovsko tovarištvo in vedno pristno lovsko latinščino je od LD prejel več plaket in priznanj, LZS pa ga je za dolgoletno delo v lovski organizaciji odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Vsem, ki smo ga poznali, nam bo ostal v trajnem spominu.

LD Strojna

Konec junija lani se je velikanska množica ljudi zbrala na zagraškem pokopališču, da se še zadnjič poslovili in počastili spomin na mnogo prezgodaj umrlega prijatelja in lovca, ustanovnega člana LD Suha krajina **Lojzeta Orla – Matjaža**.

Lojze je po kratki, a hudi boleznimi umrl 24. 6. 1994. Zibelka mu je stekla 20. 3. 1925 v Zagradcu ob Krki na Dolenjskem, kjer je preživel otroška leta. Tudi sicer je ostal svojemu kraju zvest vse življenje.

Po poklicu je bil mesar, sicer pa po vsej Dolenjski znan gostilničar. Vse življenje je bil navajen dela in boja za boljše človekove pravice. V času okupacije naše domovine je bil preganjan in zasledovan, občutil je največje ponižanje človeštva in koncentracijske taborišče Dachau. Ko se je po končani vojni vrnil v svoj domači kraj, se je takoj vključil v tok družbenih dogajanj in obnove porušene domovine. Leta 1946 ga najdemo med ustanovitelji LD Suha krajina. Lojze pa je bil lovec že pred vojno, saj je svojega očeta lovca pogosto spremljal na lovskih pohodih. Lovstvu je namenil več kot 50 let. Ves čas njegovega lovskega je opravljal odgovorne funkcije. Ob ustanovitvi LD Suha krajina je bil izvoljen za tajnika in to funkcijo je opravljal polnih 16 let (1946–1962). Nato je bil 8 let predsednik (1962–1970), od 1970 do njegove prerane smrti pa predsednik NO LD. V času obstoja dolenjskega lovskega bazena je bil član UO tega bazena. Vedno aktiven in naprednih idej je pomagal oblikovati podoba našega lovskega. S svojim delom in zgledom je krepil zavest, da mora lovstvo krepiti prijateljstvo med lovci ter dvigniti kulturo lovskega v Suhi krajini na višjo raven.

Učil nas je, da lov ni le streljanje divjadi, ampak predvsem varstvo narave in divjadi. Za vse smo mu člani LD izjemno hvaležni. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge ter redoma III. in II. stopnje, LD pa z zlato plaketo LD Suha krajina. Na pogrebu je lovski oktet LD Suha krajina odpel žalostinke, akordi Zasavskih registrov pa so ga še poslednjič vabili na lov. Jeknili so strelji iz lovskih pušk in odmevali po

dolini Krke. Nad žaro so se sklonili številni lovski in drugi prapori. Naposled smo morali dojeti, da naš dragi Lojze odhaja za vedno. Ostaja le spomin nanj, ki je ves svoj prosti čas posvetil lovstvu.

Dragi Lojze, naj ti bo miren počitek plačilo za vse, kar si storil dobrega za lovstvo v Suhi krajini.

LD Suha krajina – J. Z.

V četrtek, 2. 6. 1994, je v večernih urah prenehalo biti srce člana LD Čemšenik **Lojzeta Brvarja st.** Rojen je bil v rudarskem Zagorju 26. 9. 1910. Za

ključavničarja se je izučil v Domžalah, njegova prva zaposlitev pa je bila v rudniku v Laškem, kjer mu je leta 1928 lovozakupnik dr. Roš omogočil vključitev v zeleno bratovščino. Leta 1938 se je vrnil v rodno Zagorje in nadaljeval z lovom vse do razsula stare Jugoslavije, leta 1941, ko mu je nemška vojska orožje odvzela. Lojze se je kmalu vključil v NOB in lovsko puško zamenjal s partizansko. Na Moravškem in Tuhinjskem je organiziral delavnice za popravilo partizanskega orožja. Demobiliziran je bil leta 1945. Po osvoboditvi je bil veliko let zaposlen v Rudniku Zagorje, nato pa do upokojitve v tovarni Varnost.

Bil je soustanovitelj LD Zagorje, v kateri je dolga leta prizadevno deloval. Gospodar te LD je bil 6 let (1947–1954), starešina 10 let (1954–57 in 1959–1967) in tajnik 2 leti (1957–1959). V upravnem odboru trboveljske oziroma zasavske lovske zveze pa je deloval skupaj kar 28 let (1948–1976), od tega kot kinološki referent zveze 23 let. Po vsej Sloveniji je bil znan kot kinološki sodnik in rejec posavskih gonicev s svojo psarno Podvinska.

Za delo v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje, za delo v kinologiji pa KZS s srebrnim in z zlatim znakom za kinol. zasluge. Bivša Jugoslovanska kinološka zveza ga je odlikovala s posebnim zlatim znakom.

Zadnjih 20 let je bil Lojze član LD Čemšenik, kjer je vedno rad ponudil svoje moči in sposobnosti za napredek lovskega ter kinološkega. Bil je poln lovskega humorja in ljubitelj lepe slovenske pesmi. Bil je častni član LD Čemšenik.

Dragi Lojze, za teboj je zazevala praznina, ki je ni mogoče zapolniti. Iz tvojih ust ne bo več slišati tvoje priljubljene pesmi Lepo mi poje črni kos.

Hvala ti, Lojze, za vse, kar si storil za lov in kinologijo. Ohranili te bomo v najlepšem spominu in lahka naj ti bo zemlja, v kateri počivaš.

Zasavski lovci – B. L.

V ponedeljek, 4. julija 1994, je za vedno zatisnil svoje od boleznimi utrjene oči naš dolgoletni in požrtvovalni član **Ivo Božičnik**.

Ivo je zagledal luč sveta na Velikem Kamnu 18. 4. 1930. Bil je kmečki sin in hkrati sin lovca, ki je bil po ustanovitvi LD Veliki Kamen naš dolgoletni starešina. V našo LD se je včlanil spomladi leta 1956. Uspešno je opravil lovski izpit. Bil je prizadeven, požrtvovalen in vsestransko pravičen lovec. Več kot 20 let je bil član UO naše LD. V času od leta 1958 do 1974 je opravljal dolžnosti družinskega gospodarja. Od 1975 do 1980 je kot starešina uspešno vodil našo LD, vseskozi je pa bil tudi lovovodja.

Za njegovo lovsko prizadevanje ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in ga nagradila z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Od matične LD je pokojni Ivo prejel tudi več častnih diplom in priznanj. Ivo si je v osrčju našega lovišča na Velikem Kamnu našel tudi svojo življenjsko sopotnico, si ustvaril družino in prijeten, tople dom. V svojem življenju je služil samo enemu delodajalcu, in sicer rudniku na Senovem. Ko je stopil v zasluženi pokoj, se je želel še bolj posvetiti lovstvu in več časa nameniti lovskim revirjem ter prijateljski zeleni bratovščini. Žal to ni trajalo dolgo. Napadla ga je zahrbtna bolezen, ki pa je pri njem le občasno in za kratek čas nekoliko popustila. Njegova bolezen je dolgo trajala, 4. julija pa ji je Ivo podlegel. Za vedno je prenehalo utripati njegovo plemenito srce. Žaro s posmrtnimi ostanki našega prijatelja Iva smo pospremili na kopriviško pokopališče in se od njega poslovili z vsemi lovskimi častmi. Dragi Ivo, hvala ti za napredek našega lovskega. Ti sicer odhajaš v večna lovišča, toda prijeten spomin na te med nami ne bo ugasnil.

LD Veliki Kamen – M. J.

Kristijana Verdineka, našega dolgoletnega lovskega tovariša in dobrega prijatelja, srčnega in poštenega lovca ter večletnega blagajnika in revirnega vodje ni več med nami. Po hudi in težki boleznimi je prenehalo biti njegovo srce 25. 9. 1994. Od Kristijana smo se poslovili in ga položili k zadnjemu počitku na pokopališču Muta-Vuzenica z vsemi lovskimi častmi in običaji: lovski rog je naznanil zadnji pogon, v zadnji pozdrav so se oglasile lovske puške, domači registri so zatrobili, lovski prapori so se globoko priklonili. Lovci pa smo sneli smrekove vejice in jih spustili v njegov prerani grob.

Kristijan se je rodil 14. 12. 1931 v Muti. Končal je osnovno šolo in triletno strokovno šolo trgovske smeri. Po končanem šolanju se je zaposlil in bil dolga leta trgovski poslovodja. Zaradi veselja do narave in divjadi se je leta 1957 vključil v lovske vrste v takratno LD Bistrica-Muta. Lovski izpit je opravil leta 1960 in tedaj že prevzel funkcijo v UO ter delo v revirju Branik, ki ga je opravljal vse do leta 1988. Leta 1974 je prevzel delo blagajnika, ki ga je opravljal vestno in vzorno do leta 1984. Leta 1975 je opravil tudi izpit za lovskega čuvaja.

V LD Muta je bil član polnih 37 let. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge in z redom III. stopnje. Vsa priznanja in odlikovanja povedo, da je bil pokojni Kristijan vesten lovec in dober tovariš, da se je izkazal na vseh področjih dela v LD, predvsem pa je bil aktiven tudi pri gradnji lovske kočice na Pernicah in lovskega bivalja na Jerneju.

Kristijan! Še enkrat – hvala ti za vse, kar si dosegel storil za lovstvo in Lovsko družino Muta, hvala za tvoje nesebično prijateljstvo in družabnost. Ohranili te bomo v najlepšem trajnem spominu.

LD Muta – J. P.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Karel Paulus, LD Dovje, * 8. 2. 1922, † 12. 1. 1994.

Anton Aljančič, LD Dobrča, * 2. 1. 1908, † 27. 9. 1994.

Nikolaj Kos, LD Podbrdo, * 26. 11. 1919, † 18. 6. 1994.

Slavko Krivec, LD Podbrdo, * 8. 1. 1926, † 6. 7. 1994.

Vladimir Zigmund, LD Grahovo, * 24. 2. 1950, † 29. 10. 1994.

Edvard Bandelj, LD Komen, * 24. 1. 1948, † 29. 9. 1994.

Kristjan Milost, LD Grgar, * 13. 11. 1974, † 8. 10. 1994.

Janez Tehovnik, LD Medvode, * 17. 4. 1916, † 25. 7. 1994.

Egon Karič, LD Rakitna, * 11. 3. 1933, † 13. 6. 1994.

Ivan Simonič, LD Desternik, * 18. 4. 1940, † 4. 7. 1994.

Dušan Pečovnik, LD Gornji Grad, * 1. 1. 1965, † 25. 8. 1994.

Avugust Pečnik, LD Žalec, * 20. 8. 1917, † 2. 6. 1994.

Jože Piletič, LD Bistra, * 21. 9. 1928, † 12. 10. 1994.

Zvonko Gregorič, LD Istra, * 7. 8. 1923, † 13. 9. 1994.

Alojz Ham, LD Škofljica, * 6. 7. 1928, † 15. 9. 1994.

Anton Bukovinski, LD Mokrice, * 1. 11. 1935, † 31. 5. 1994.

Jože Heimbring, LD Mokrice, * 15. 2. 1932, † 15. 7. 1994.

Ernest Janežič, LD Rakek, * 12. 6. 1926, † 8. 9. 1994.

Vili Grobelnik, LD Prežihovo, * 21. 10. 1930, † 19. 9. 1994.

Ivan Mozgan, LD Prežihovo, * 29. 5. 1920, † 2. 10. 1994.

Jože Zupan, LD Stol, * 27. 3. 1930, † 1. 11. 1994.

Leopold Čeh, LD Trnovska vas, * 9. 9. 1942, † 27. 2. 1994.

Jakob Oblak, LD Gorenja vas, * 9. 6. 1923, † 11. 3. 1994.

Jože Čepin, LD Gorenja vas, * 16. 10. 1912, † 21. 11. 1994.

Umrlim časten spomin!

Pokal svetega Huberta na Ptujem polju

Sveti Hubert je lovski svetnik in zavetnik. Izročilo pravi, da je bil Hubert nemški plemič, ki je strastno rad lovil in uplenil veliko divjadi. Potem se mu je v spanju začel prikazovati bel jelen in takrat se je zamislil nad svojim početjem. Ugotovil je, da preveč posega s puško v naravo in to spoznanje je v njem povzročilo spremembo. Iz morilca se je prelevil v zaščitnika divjadi, odšel v svetniški meniški red in bil izbran za svetnika – zaščitnika divjadi. Postal je pravičen lovec in vzornik vseh lovcev.

Člani Lovsko-kinološkega društva Ptuj, ki ga vodi **Jože Štebih**, so po njem imenovali prireditve: Lovsko-kinološki pokal svetega Huberta, ki so jo v loviščih LD Spodnje Ptujsko polje – Sobotinci prvič pripravili že lani jeseni. Usoda je hotela, da je bil takrat vodja sodniškega zbora Rudi Roter, kinološki sodnik, ki je tragično preminil nekaj dni pred letošnjim tekmovanjem in katerega pogreb je bil prav na dan prireditve, 5. novembra.

Lovišče LD Spodnje Ptujsko polje – Sobotinci se razprostira jugovzhodno od Ptuja ob Dravi in ga kanal dravskih elektrarn deli na dve polovici. Družina vzorno skrbi za svoje lovišče, v katerem je največ male divjadi (predvsem faza-

Foto: S. Novak

Pozdrav lovini po končanem tekmovanju

nov, jerebic in zajcev), morda celo največ v Sloveniji. Zato so po besedah **Mileta Budiča**, ki je bil na letošnjem pokalu vodja sodniškega zbora (sodil je še **Vojko Pirher**), na tem terenu priredili tekmo.

Na drugih terenih so take tekme težavnejše zaradi manjšega števila divjadi, pa tudi lovci so nekoliko ljubosumni na malo divjad in ne dovolijo odstrela. **Tone Jurič**, ki je bil vodja prireditve, je povedal, da na leto v tem lovišču odstrelijo približno 850 kosov male divjadi. Vendar pa 80 članov lovske družine skrbi tudi za obnavljanje številč-

kolikor je narava lahko pogreši, ne da bi se porušilo naravno ravno-

vesje. Prireditve se je začela z zborom in predstavitvijo lovcev ter vodstva tekme pred lovskim domom v Sobotincih in z nastopom registrov, ki so pospremili tekmovalce v lovišče s Hubertovim maršem. Za tekmovalce se je prijavilo 18 tekmovalcev, v zgodnjih jutranjih urah pa se jih je pred lovskim domom zbralo 15. Tekmovalo jih je 12 (trije so odstopili) in vsi so uspešno končali preizkušnjo. Večina tekmovalcev je tekmovala z nemškimi kratkodlakimi in ostrodlakimi ptičarji-žimavci.

Na takem tekmovanju sodniki ocenjujejo tudi lovčevvo vedenje in ne le njegovega pomočnika, psa. Od celotnega seštevka točk jih je 60 odstotkov namenjenih ocenitvi lovčevega dela in 40 odstotkov delu psa. Vsak lovec je imel na voljo 15 minut za delo s psom na določenem območju v revirju, pri čemer je lahko uporabil štiri naboje za odstrel in smel upleniti dva kosa pernate divjadi. Tekmovalec začne tekmovali s predstavitvijo sodniškemu zboru; predstavi sebe, svoje orožje in strelivo ter psa. Nato se postavi na začetek terena in ukaže psu, naj ga začne preiskovati. Pes preiskuje teren, lovec pa ga pri tem lahko tudi usmerja. Iskati mora s primernim tempom, z vztrajnostjo, veseljem in v čimkrajšem času naj bi našel divjad ter dal lovcu tudi možnost, da jo upleni. Ko zavoha divjad, se ustavi in jo nakaže s stoji. Nato se lovec približa takemu kraju in mora, ko na primer fazan zleti, ptico pravilno upleniti v zraku. Streljati mora izključno v zraku in v smeri, ki je absolutno varna za okolico. Ko fazan pade na tla, mora pes na vodnikov ukaz po ptico in jo brezpogojno prinesiti ter predati lovcu takšno, da je kulinarično uporabna.

Lovec, ki upleni dva kosa divjadi s prvima dvema nabojema, dobi za vsako divjad dvajset pozitivnih točk. Če naredi »dubleto«, to je, če v zraku ustrelji z dvema zaporednima streloma dve pernati divjadi, dobi največ 50 točk. Sodniki ocenjujejo, kako lovec izkorišča teren,

kako se giblje, kako ravna z orožjem, in še posebno, kako je povezan s psom. Za skupno oceno je pomembno tudi, kako je lovec opremljen, kako je obut in oblečen glede na okolico in vreme. Vsi dejavniki morajo biti v celoti usklajeni. Sodniki odbijejo točke, če lovec zgreši, če divjad obstreli in če je pes ne najde. Diskvalificiran pa je, kadar naredi veliko napako pri ravnanju z orožjem, če strelja proti ljudem, objektom ali če je na kakršen koli način ogrožena okolica. Pri psu ocenjujejo njegovo delo, iskanje, stoji, hitrost, vzdržljivost pri iskanju in način prinašanja odstreljene divjadi. Pes mora na vsako odletelo divjad, tudi na mrtvo padlo ostati miren. Šele na vodnikov ukaz sme pes iti po divjad in jo prinesiti. Na tekmi je nekaj vodnikov imelo pse, ki so na pogojni refleks skočili in prinesli divjad brez ukaza. Takim so sodniki točke odbili in so bili slabše uvrščeni. Po besedah vodje sodniškega zbora so tekmovalci zelo večje ravnali z orožjem in uspešno vodili pse. »Prireditve je bila zelo kakovostna in bi bila lahko za vzor kot uspešen lov pripravnikom, kinologom in tudi ljubiteljem divjadi.« Skoda, da si tekmovalja ni ogledalo več gledalcev.

Foto: S. Novak

Zmagovalec na lanskoletnem tekmovanju za pokal sv. Huberta je bil Mirko Korošec z nem. kdl. ptičarjem Cerijem.

Po končani tekmi so se vodniki in psi zbrali pred lovskim domom, kjer so položili divjad in opravili pozdrav lovini ter razglasili rezultate. Prepričljivo najboljši je bil tandem ptujskih lovcev in znani kinol. sodnik **Mirko Korošec** in njegov nemški kratkodlak ptičar Ceri s 155 točkami, ekipno pa je zmagala ekipa **LD Spodnje Ptujsko polje** (Viktor Cvetko in Mirko Horvat) z 250 točkami. Najboljši so prejeli pokale in priznanja, prav vsi sodelujoči pa lepe praktične nagrade, ki so jih prispevali sponzorji.

Saša Novak

Foto: S. Novak

Med tekmovanjem za pokal sv. Huberta na Ptujem polju

Rezultati

Ekipno

- LD Spodnje Ptujsko polje, 250 točk (Viktor Cvetko 125, Mirko Horvat 125)
- LD Ptuj, 230 točk (Rudi Rakuša 150, Franc Muzek 80)
- LD Jože Lacko, Ptuj, 195 točk (Jože Štebih 115, Janez Horvat 80)

nosti. V lovišče vsako leto izpustijo 250 kosov mlade divjadi. Večina članov ima tudi uporabne lovske pse, saj se zavedajo njihovega pomena pri lovu. Tekmovanje je bilo pravzaprav lov v pravem pomenu besede. Lovec naj bi jeseni na najbolj pravičen način obiral sadove svojega celoletnega dela in uplenil določeno količino divjadi. Toliko,

Posamezno mesto tekmovalca	točke	pasma	pes/psica	LD
1. Mirko Korošec	155	nem. krat. ptičar	Ceri	Boris Kidrič
2. Rudi Rakuša	150	nem. krat. ptičar	Eni Obreška	Ptuj
3. Viktor Cvetko	125	nem. krat. ptičar	Erk Obreški	Sp. Ptujsko polje

Oživitveni občni zbor Kluba ljubiteljev goničev Slovenije in Društva brak- jazbečarjev ter krvosledcev

Zbor je potekal 17. 9. 1994 v lovski koči LD Vič v Ljubljani, udeležilo pa se ga je 25 zainteresiranih kinolo-
gov, ljubiteljev lova s psi goniči. Vodil ga je kinološki sodnik in do-
sedanji predsednik KLGS Ivan Udovič z Rakeka. Prisotni so naj-
prej z enominutnim molkom poča-
stili spomin na vse, v zadnjih dese-
tih letih umrle kinologe, ki so bili
povezani z delom v teh dveh dru-
štvih. Nato so prebrali pozdravno
pismo komisije za lovsko kinologijo
pri LZS, v katerem vodstvu oživi-
tvenega dela želijo kar največ
uspehov, obenem pa obljublajo
tudi svojo pomoč. Zbor je po po-
sredniku pozdravil tudi sekretar
KZS Miroslav Zidar.

Ivan Udovič je navzoče seznanil

vič je pojasnil, da so krvosledce
pred časom v društvu prevzeli pod
svoje okrilje zato, da so ohranili
obe pasmi v lovskih rokah, ni pa
nobene ovire, da ne bi ljubitelji kr-
vosledcev delovali v svoji pasem-
ski organizaciji. Tudi Sašo Vovk je
povedal, da ni namen oživitve pa-
semskih organizacij, da bi uniče-
vale delo sedanjih vzrejnih komisij
in LKD-jev pri KZS. Meni namreč,
da lahko vsi zainteresirani za določe-
ne pasme kljub vsemu plodno so-
delujejo in si prizadevajo za boljše
strokovno delo, ki je v zadnjih letih
kar nekam opešalo. Prednostna
naloga novo obujenih društev je
vsekakor v ureditvi formalnosti za
nadaljevanje dela, predvsem pa za
ureditev finančnega poslovanja, ki
je obenem tudi porok za uspešno
delo.

Sledila je razrešnica starim orga-
nom obeh pasemskih organizacij,
nakar so z javnim glasovanjem iz-
volili novi vodstvi. Za predsednika
Društva ljubiteljev goničev Slo-
venije so izvolili inž. Antona Simo-
niča, za tajnika Saša Vovka, bla-

bosta pasemski organizaciji v pri-
hodnje sami razporejali kinološke
sodnike na kinološke prireditve.
V čim krajšem času pa bi bilo treba
zbrati iz arhivov tudi zgodovinske
zapiske in fotografsko dokumenta-
cijo ter izdati katalog, ki bo lahko
ustrezno predstavil pomen in zgo-
dovino obeh organizacij tudi zunaj
delokroga obeh društev. Težišče
dela pri KLGS bo na negovanju in
vzreji avtohtonih pasem goničev.
Zato se bodo že v kratkem času
pridružili prizadevanjem KZS za
priznanje slovenskih pasem goni-
čev. Tudi pasmo slovenskega pla-
ninskega goniča je treba rešiti pred
popolno degradacijo. Ker je v letu
1994 minilo 70 let od ustanovitve
Kluba ljubiteljev goničev Slovenije,
so prisotni predlagali, naj bi ta jubilej
obeležili ob prvi večji tekmi goničev
s kratko in skromno proslavo.

Boris Leskovic

Preizkus naravnih zasnov lovskih psov v Zasavju

Prvo soboto v oktobru je Lovsko-
kinološko društvo Zasavje organi-
ziralo dve kinološki prireditvi. Pre-
izkus naravnih zasnov za lovske
pse jamarje je bil v Lovski družini
Zagorje ob Savi. Lovska družina
Šmartno pri Litiji pa je gostila PNZ
goničev, brak-jazbečarjev in šariv-
cev.

Umeten rov za preizkus psov ja-
marjev so letos zgradili v LD Za-
gorje, v LD Šmartno pri Litiji pa ga
imajo že nekaj let. Zato se je LKD
Zasavje odločilo, da bodo organi-
zirali tekme izmenično v obeh lov-
skih družinah. Lani so lovske pse
jamarje preizkusili v Zagorju, letos
pa bodo tekmo organizirali lovci
LD Šmartno pri Litiji.

PNZ psov jamarjev

V LD Zagorje ob Savi so preizkusili
deset psov jamarjev. Delo psov je
ocenjeval Bojan Deberšek, ki je
menil, da so psi premalo ostrji za
delo v rovu. Štiri resaste jazbečar-
je, štiri lovske terierje in dva velška
terierja so najprej preizkusili v stre-

Stane Herle z resasto lovsko
terierko Dašo, ki je zelo
uspešna v delu pod zemljo.

lomernosti, v umetno izdelanem
rovu pa so morali izslediti lisico.
Pes jamar pa mora biti sposoben
tudi za delo na planem in v vodi.
Trije psi so preizkus zasnov v celo-
ti opravili, nekaj psov pa je preiz-
kušnjo opravilo le delno.

Rov za pse jamarje so lani uredili
člani Lovske družine Zagorje ob
Savi. Za izdelavo rova so opravili
več kot 300 ur prostovoljnega dela.
Predsednik LD Zagorje Stane Her-
le je dejal, da je rov za pse jamarje
izdelan po mednarodnih FCI in slo-
venskih pravilih in je zato primeren
tudi za izvedbo mednarodnih tek-
kem. Rov je pohvalil tudi predstavn-
ik LKD Zasavje Mirko Leiler in
pohvalil prizadevnost mladih lov-
cev, ki si prizadevajo za šolanje
psov jamarjev.

PNZ goničev, brak-jazbečarjev in šarivcev

V Lovski družini Šmartno pri Litiji
so opravili preizkus goničev, brak-
jazbečarjev in šarivcev. Delo gonič-
ev so ocenjevali Mirko Leiler in
Darko Grošelj (goničev in brak-jaz-
bečarjev), šarivcev pa Štefan Han-
žek. Sodniki so prireditve ocenili
kot uspešno, pohvalili pa so tudi
lovce LD Šmartno, ki so se izkazali
kot zelo dobri organizatorji. Preiz-
kus je uspešno opravilo 25 psov.

Barbara Renčof

Državna tekma lovskih psov v delu po krvnem sledu (CACT)

Lovsko kinološko društvo Idrija
(LKD) vsako leto pripravi načrt ki-
noloških prireditev, ki jih po uskla-
ditvi s KZS tudi izvede. Lani, 15.
oktobra, smo tako priredili državno
tekmo v delu po krvnem sledu
v Gornjih Novakih.

Komaj 14 let delujoče LKD Idrija, ki
je bilo ustanovljeno 23. 1. 1980 in
ki deluje na območju Lovske zveze
Idrija ter združuje sedem LD (Dole,
Idrija, Javornik, Jelenk, Krekoveš,
Otavnik in Porezen-Cerkno), se je
dolgo časa pripravljalo na tekmo-
vanje. Sedež LKD Idrija je že od
leta 1989 v Cerknem, zato ni slu-
čaj, da je tudi tekmovaljevo potekalo
v lovišču LD Porezen-Cerkno. Pre-
dalski hrib Porezen kraljuje na
severni strani cerkljanske kotline in
se dviga 1632 m visoko. Najvišji
hrib v idrijski, pa tudi na novo na-
stali cerkljanski občini je simbol
planinstva, mlekarstva, pa tudi lov-
ci v Cerknem smo poimenovali na-
šo LD Porezen-Cerkno. Pogled
z vrha Porezna nam v naravi poka-
že celotno mejo naše lovske druž-
ine, ki na grobo povedano sega do
Hoča, Črnege vrha, Cerkljanskega
vrha, reke Idrijce in se po Orehov-
ski grapi zopet dvigne proti Porez-
nu.

Lovišče LD Porezen-Cerkno, kjer
je potekala tekma lovskih psov po
krvnem sledu, meri 7234 ha celot-
ne in 6972 ha lovne površine. Čla-
nov lovske družine ni malo, saj sta
v tej LD včlanjena trenutno 102
člana. Lovišče je bogato z divjadjo;
najštevilčnejša je srnjad, sledijo
gamsi, poljski zajec (tudi planin-
ski), ruševac, divji petelin, gozdni
jereb, ujeje in sove ter zveri. Jele-

LOVSKA OBLAČILA

Cenjeni lovci! Iz lastne proizvodnje vam nudimo vse vrste
lovskih oblačil. Na voljo so izdelki v vseh konfekcijskih števil-
kah iz različnih materialov. Nekaj iz našega programa:

- več vrst jaken, telovnikov in hlač, pumparice, pelerine, kape...
- nepremočljive zaščitne vetrovke, pelerine, gamaše, hlače, ki jih oblečemo čez navadne hlače (»oberhoze«)
- **NOVO!** telovniki za strelce na glinaste globe.

Izdelujemo tudi oblačila za ribiče, lokostrelce, paintball, po-
hodništvo...

Se priporočamo.

CONCORDE D.O.O.

Dobja vas 121, 62390 Ravne na Koroškem
tel./fax: 0602/20-795

z vzroki za ukinitve obeh društev,
kar se je zgodilo leta 1979, ko je
bila opravljena reorganizacija KZS
in so bila ustanovljena območna
lovsko-kinološka društva. Vzrejna
komisija za goniče, ki naj bi bila
enakovreden nadomestek za delo
prejšnjih dveh pasemskih organi-
zacij, to ni bila. Zato so bile vse
glasnejše pobude, naj bi ponovno
oživili pasemske organizacije. Na-
nizal je tudi številne očitke na rač-
čun dela pisarne KZS in strokov-
nosti dela VK za goniče. Ugotovil
je, da je bila lovsko kinologija pred
časom le preveč solidarna s šport-
no vejo kinologije. To se ji zdaj
maščuje, saj so dajatve KZS za
obe veje enake, kljub temu da
vsakdo ve, da mladiči športnih pa-
sem psov dosegajo tudi nekajkrat
višjo prodajno ceno.

V razpravi se je oglasil predsednik
VK za pse krvosledce Leo Fabiani
in navzoče seznanil, da želi VK za
krvosledce pri KZS, da bi te pse
izločili iz obravnave v okviru oživ-
ljenega društva brak-jazbečarjev
(in krvosledcev). Želijo namreč de-
lovati posebej oziroma ustanoviti
posebno pasemsko organizacijo
za obe pasmi krvosledcev. Želijo
tudi povedati, da je delo te vzrejne
komisije pri KZS dobro utečeno in
ga zato ne želijo spreminjati. Udo-

gajnika Darka Grošlja, gospodarja
Lojzeta Kreka, predsednik svetov-
nega sveta pa bo Stane Hribenik.
Predsednik NO je Jože Pangerc,
predsednik disciplinskega razso-
dišča pa Borut Jesenko.

V upravni odbor **Kluba brak-jaz-
bečarjev** pa so izvolili: za pred-
sednika Henrika Vadnova, tajnika
Danila Vesela, blagajnika Tomaža
Gedererja, gospodar je Franc Zu-
pan, predsednik strokovnega sveta
pa Lojze Mlakar. Predsednik NO
je Peter Dimic, predsednik DR pa
Borut Jesenko.

Na koncu so prisotni sprejeli tudi
nekaj pomembnejših sklepov, za
katere naj poskrbita nova upravna
odborna. V najkrajšem času naj bi
imenovali strokovno komisijo, ki bo
nadzorovala že pričeta poskusna
križanja med goniči in začetke
vzrejanja nove pasme karavan-
škega goniča, kar je po mnenju
večine preuranjeno odobrila VK za
goniče KZS oziroma njen predse-
dnik. Pripraviti je treba tudi Pravilnik
o PNZ goničev in o tekmah visoko-
nogih goničev ter brak-jazbečar-
jev. Sprejet je bil tudi predlog L.
Fabianija, da bi iz Društva ljubite-
ljev brak-jazbečarjev (in krvosled-
cev) izločili obe pasmi krvosledcev
ter ju prepustili dobro utečenemu
delu VK za te pse. Sklenili so, da

njad in divji prašiči so le prehodni. Člani so s prostovoljnim delom zgradili kar štiri lovskogojitvene objekte, ki jih uporabljamo izključno v lovske namene: lovsko kočo na Sašu, tik pod Poreznom (1354 m), lovsko kočo na Črnem vrhu nad Cerknem (1288 m), hladilnico in pisarno v gasilskem domu v Cerknem ter strelišče v Gornjih Novakih.

V neposredni bližini strelišča v Gornjih Novakih se je začela tudi tekma krvosledcev. Območje je vhodni del lovišča Porezen-Cerkno, ki je zelo bogato z vso lovno divjadjo. Za tekmo je bilo potrebno ogromno pripravljalnega dela, za kar smo zadolžili pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali: Ivan Uršič (vodja tekme), starešina LD Porezen-Cerkno in predsednik LKD Idrija Anton Razpet, Jože Kenda, inž. Gvido Razpet in Zdravko Čemažar. Za strokovni del tekmovanja pa so poskrbeli znani kinološki sodniki Vzrejne komisije za krvosledce pri KZS: mag. Marko Mali (vodja sodniškega zbora), Ludvik Brence, Vojteh Kikl, Jože Vester in Franc Zagoričnik. Delegat KZS je bil Vlado Grbec, ki je z zanimanjem spremljal celotno tekmovanje. Že dan prej, 14. oktobra, so

Foto: A. Razpet

Na zbornem mestu v Gornjih Novakih

omenjeni sodniki položili krvne sledove (uporabljena kri srnjadi). Od štirinajstih prijavljenih vodnikov s psi se jih je tekmovanja udeležilo dvanajst: 4 hanovrski barvarji (HB), 4 bavarski barvarji (BB), 2 brak-jazbečarja (Bj), brandel brak (BrB) in lovski terier (LT). Ob 8. uri se je tekma začela s pozdravnim govorom vodje prireditve, starešine LD Porezen-Cerkno in vodje sodniškega zbora M. Malija. Nato smo izžrebali številke krvnih sledov in tekmovalci so odšli na nastrele. Že ob 12. uri so idrijski lovski rogisti naznanili pozdrav lovin in razglasili rezultate tekmovanja.

Najuspešnejši:

1. HB Huszonyahegy Albert z vodnikom Leom Fabianijem (LD Rakitna)
2. HB Flora Monte Tricorno z vodnikom Primožem Ocvirkom (LD Rakitna)
3. BB Don z vodnikom Cvetom Želetom (LD Pivka).

Sledili pa so jim drugi tekmovalci s psi, ki so zbrali manj ocenjevalnih točk. Prvi trije uvrščeni so prejeli pokale in spominske nagrade, vsi nastopajoči pa priznanje za udeležbo in priložnostna darila pokrovitelja Pedigree Pala. Zmagovalec je od VK za krvosledce prejel tudi prehodni pokal. Prvo- in drugouvrščenemu je pripadel tudi naslov CACT oziroma r. CACT. Prav vsi udeleženci, lovci, lovski pri-

pravniki, kinologi in drugi gledalci, ki se jih je zbralo okrog 80, so si z zanimanjem ogledali tudi prikaz dela psa krvosledca na sledu ranjene divjadi. Prikaz so organizirali po tekmovanju in ob strokovnem komentarju kinol. sodnika Jožeta Vestra. Psa in vodnika so gledalci navdušeno nagradili z zasluženim aplavzom.

Z enourno zamudo so se vsi navzoči udeležili še zadnjega pogona, kjer se je po zakuski razvila živahna kinološka razprava, ki je trajala pozno v noč. Redke so namreč priložnosti, ko se kinološki strokovnjaki zberejo v državnem merilu, ko si lahko izmenjajo svoje izkušnje in mnenja.

LKD Idrija je vesela, ker je tekma uspela, zato menimo, da smo sposobni organizirati tudi tovrstna tekmovanja višje stopnje. Z veseljem bomo prevzeli organizacijo.

Anton Razpet

Lokalna tekma v delu po krvnem sledu in PNZ psov barvarjev na Turjaku

Lovsko-kinološko društvo Kočevje je 8. 10. 1994 v organizaciji LD Turjak priredilo omenjeno tekmovanje lovskih psov v delu po strelu na veliko divjad. Vodja prireditve, ki je potekala v lovišču LD Turjak, je bil Stane Hren, delo psov pa so

Foto: B. Feher

Najboljši trije psi s svojimi vodniki na lokalni tekmi v delu po krvnem sledu na Turjaku (8. 10. 1994)

ocenjevali kinološki sodniki Mirko Stražišar, Andrej Rupar, Vojteh Kikl in Ludvik Brence. Tekmovanje se je udeležilo 10 vodnikov s psi (3 hanovrski krvosledci, bav. barvar, brak-jazbečar, dolgodlaki, resasti in kratkodlaki jazbečar, brandel-brak in nemški prepeličar).

Prvo mesto je osvojila kratkodlaka jazbečarka Tesa z vodnikom Mirkom Stražišarjem (177/I), drugo mesto je prav tako zasedla kratkodlaka jazbečarka Beba z vodnikom Jožetom Štincem (132/I), tretje mesto pa hanovrski krvosledec Astor z vodnikom Antonom Križem (124/I). Tekmo je uspešno opravilo vseh deset psov. PNZ je opravila tudi bavarska barvarka Deni (132/I).

Po razglasitvi rezultatov so domači lovci poskrbeli za pogostitev in prijetno počutje vseh udeležencev tekme, za kar se je njihovu predsedniku Ivanu Klavsu lepo zahvaljuje tudi ves sodniški zbor.

Bruno Feher

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji (SLRLT):

o:5/I, m:5/I, leglo 13. 1. '95., Ljubomir Bohak, Hotinjska c. 107, 62312 Orehova vas.

o:5/I, m:5/II, leglo 23. 10. '94., Jaka Logar, Gozdna pot 16, 62380 Slovenj Gradec.

o:5/I, m:4/II, leglo 4. 10. '94., Janez Čarmali, Bučka 35a, 68275 Škocjan.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):

o:5/I, m:6/III, leglo 15. 1., Olga Rekar, Praše 54, 64211 Mavčiče.

o:5/II, m:4/I, leglo 12. 10.

Jure Draksler, Šmarjeta 3, 63212 Rimske Toplice.

Kdl. istr. goniči (SLRGik):

o:5/I, m:4/II, leglo 18. 9. '94., Jože Figeč, Zg. Grušovje 9, Oplotnica.

Slovaški gonič (SLRSK):

o:5/I, m:4/II, leglo 12. 10., Franc Hribar, Suhor 21/a, 68331 Suhor.

Irski setri (SLRIS):

o:1/JZP, m:1/PZP, leglo 29. 11. '94., Iztok Nekrep, Vranji vrh 22/b, 62214 Sladki Vrh

Labrador retrieverji (SLRLR):

o:5/I, m:4/III, leglo 18. 12. '94., Stane Pintar, Zabukovica 24/a, 63310 Zalec.

o:5/II, m:5/II, leglo 13. 12. '94., Mateja Kleva, Partizanska 5/F, 66000 Koper.

Koker španjeli (SLRKš):

o:4/I, m:4/II, leglo 21. 11. '94., Silvo Gulič, 66222 Štanjel 3.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

o:4/I, m:4/I, leglo 10. 1. '95., Aldo Vižintin, Bilje 35/B, 65292 Renče.

o:5/I, m:4/II, leglo 7. 1. '95., Vinko Perko, Pod gozdom c. V/21, 61290 Grosuplje.

o:5/I, m:4/II, leglo 28. 12. '94., Josip Šincek, Paradiž 10/a, 62282 Cirkulane.

o:5/I, m:4/I, leglo 21. 12., Robert Tomazin, Cesta na Trato 12, 61330 Kočevje.

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

Lovski in foto safari v Namibiji

– najcenejša priložnost za lov v Afriki!

Predstavnštvo za Slovenijo

ADUS-SAVANA

6. januarja 1995 ob 18. uri v Galeriji Avenik, Begunje na Gorenjskem:

odprtje razstave trofej iz Afrike, informacije iz prve roke o možnostih lova ali fotolova v Namibiji, predstavitev kataloga! Vabljeni!

Sporočanje prijavi novih članov LD in sprememb naslovov med letom

Prijave, prestopi in odjave članov lovskih družin naj tajnik sporoča le pisno. Prav tako tudi spremembe naslovov. Nastale spremembe mora posredovati obvezno najprej področni zvezi, kjer jih zabeleži na seznamu, ki ga tudi vodi, in nam jih nato (področna zveza) posredujejo v uredništvo. Le tako so lahko zabeležene na vseh potrebnih evidenčnih nivojih (LD, področna zveza, uredništvo oz. LZS). Na to vas opozarjamo, da ne bi nastajali nesporazumi in negotovanja. Za pojasnila smo vam na voljo tudi po telefonu (061) 214-948 vsak delavnik od 7. do 14. ure.

Uredništvo glasila Lovec

MALI OGLASI

Prodam karabinko Mauser, kal. 7×64, s str. daljnogledom 4×32 Niko Stirling. Informacije po telefonu (064) 681-435, Oblak.

Prodam karabinko, kal. 7×65 (ročno delo). Cev Böhler rasant, cev 65 cm, str. daljnogled 4×32 (po-tisna montaža). Kopito je za levičarja. Cena 2.000 DEM. Tel.: (0608) 62-714, Mandžuka.

Prodam ameriško karabin-ko, kal. .30-30 Winchester, s strelnim daljnogledom. Tel.: (068) 49-541, Strupeh.

Prodam karabinko CZ, kal. .233 rem., z obdelanim kopitom in naprožilom. Tel.: (068) 87-089, Bukovec.

Prodam karabinko CZ, kal. .243 winch., s strelnim daljnogledom Silver 3,5-9×. Tel.: (065) 73-822, Dolinar.

Prodam karabinko Erma, kal. .22 mag., z vzvodnim repetiranjem in s strelnim daljnogledom. Tel.: (061) 611-521.

Prodam karabinko CZ, kal. 7×64, s strl. daljnogledom Zeiss 4×32, cena 1.500 DEM; **suhlovo šibrenico**, kal. 16-16, cena 500 DEM. Oboje **zamenjam tudi za tricevko**. Puške so dobro ohranjene in ozaljšane z rezbarijami v lesu. Avgust Gerdej; tel.: (0602) 35-285.

Prodam karabinko, kal. .233 remington. Informacije po telefonu (061) 211-849 popoldne ali (061) 185-3160 dopoldne.

Prodam tekmovalno kara-binko, kal. .308 winch. s str. daljnogledom Kahles 10×40 (raztros 1 cm na 100 m). Tel.: (064) 312-026, Plestenjak.

Prodam karabinko Sava-Kranj, kal. .30-06, s str. daljnogledom 6×42 Swarovski (suhlska montaža) in **rusko bokarico** 16/16. Obe puški sta odlično ohranjeni. Informacije na uradništvu Lovca. Tel.: (061) 214-948.

Prodam dobro ohranjeno češko bokarico, kal. 7×57 R/12, s str. daljnogledom Zeiss (suhlska montaža). Tel.: (067) 73-147, popoldan.

Prodam češko bokarico s str. daljnogledom, kal. 12/7×65 R. Tel.: (063) 832-408, zvečer – Vrtačnik.

Ugodno prodam rusko bokarico, kal. 12/12. Tel.: (061) 132-00-29, po 20. uri.

Prodam češko bokarico, kal. 16/16. Cena po dogovoru. Tel.: (061) 51-265, Pratinikar.

Prodam suhlovo bokarico, kal. 12/7×65 R, s str. daljnogledom Swarovski 4×32 in **vložno cevjo** .22 w.m. Puška ima v kopitu rezbarijo in je odlično ohranjena. Cena 4.000 DEM. Tel.: (065) 809-035, Kuštrín.

Prodam bokarico FSC, kal. 20/20 mag., in **češko bokarico** 16/16. Obe puški imata ejektorje. Tel.: (061) 127-3090.

Prodam novo češko bokarico – Super Brno, kal. 12/7×65 R, z menjalnimi cevmi, kal. 12/12, in **MK puško** s str. daljnogledom. Tel.: (069) 65-210, Rožanc.

Prodam boroveljsko bokarico, izdelek F. Sodie, kal. 12/12, z ejektorji in menjalnimi cevmi 12/7×65 R. Tel.: (062) 513-784, Jug.

Prodam trofejno polrisanico, kal. 16-9, 3×72 R, in **rusko šibrenico**, kal. 12-12. Tel.: (0602) 21-321, Viternik.

Prodam suhlovo tricevko, kal. 12-12/7×57 R, s strelnim daljnogledom Zeiss-Jena (suhlska montaža). Tel.: (061) 884-264.

Prodam gravirano tricevko, kal. 12-12/7×65 R. Cena po dogovoru. Tel.: (061) 375-275.

Ugodno prodam suhlovo tricevko, kal. 16-16/7×57 R, s str. daljnogledom Zeiss-Jena 4×32 (suhlska montaža). Prodajam tudi **MK vložek** (kal. .22) za šibreno cev 16. Tel.: (0602) 35-756, Triplat.

Prodajam trap puško Sabatti, kal. 12/12, in **tricevko Sauer & Suhl**, kal. 12-12/7×57 R. Tel.: (064) 311-117, Pičulin.

Prodajam novo rusko trap puško MC 200-01. Tel.: (061) 140-4298, dopoldne ali (061) 140-5872, popoldne – Vilfan.

Prodajam MK puško Wischo s strelnim daljnogledom 4×32. Tel.: (063) 853-894, Skorušek.

Prodajam risanico-prelamačo, kal. 5,6×50 R mag. (z osmerokotno cevjo), in strelnim daljnogledom Swarovski 6×42 (suhlska montaža). Puška je odlično ohranjena. Informacije po tel.: (061) 214-948, dopoldne.

Prodajam lovski puški: karabinko CZ, kal. 7×64, s strelnim daljnogledom (suhlska montaža) in **rusko bokarico**, kal. 16/16. Puški sta bili malo uporabljani. Tel.: (0602) 41-509, Pušnik.

Prodajam karabinko, kal. .270 Winch., s strelnim daljnogledom Swarovski 6×42 (cena 2.200 DEM); **karabinko Steyr-Mannlicher**, kal. .264 Winch. mag., s str. daljnogledom Swarovski 6×42 (cena 3.100 DEM); **bokarico A. Zolli**, kal. 16/7×65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom Zeiss 6×42 (suhlska montaža) (cena 4.000 DEM). Tel.: (063) 841-054, Kralj.

Prodajam karabinko, kal. 8×57 JS, s strelnim daljnogledom Tasco in **češko bokarico** mod. 300, kal. 7×57 R/16. Tel.: (061) 733-199.

Ugodno prodajam dva nemška lovski terierja iz vrhunskih legel (plemenjaka, starega 2,5 leta in 1,5 leta). Boris Šikonja, Tribučje 5, 68340 Črnomoj. Tel.: (068) 52-928.

Prodajam lovskega terierja, starega 2 leti. Je zelo oster in odličen za lov na divje prašiče ter za delo v rovu. Tel.: (067) 86-481, Malečkar.

Prodajam izšolano ptičarko-žimavko z opravljenim PZP in JZP (191 točk) in **lovskega terierja** z opravljenim PNZ (je lovsko uporaben). Informacije po telefonu (069) 87-195, Franc Kosi.

Kupim preizkušenega izšolanega psa za delo po krvnem sledu, starem najmanj 12 ur, in **dobrega goniča za divje prašiče**. Obvezen preizkus! Pisne ponudbe z vašo telefonsko številko pošljite na naslov: Franko Morato, Seča 52, 66320 Portorož.

Gumbi iz jelenje roževine za lovske obleke in lovske srajce. Izdeluje: Anton Intihar Kamnik pod Krimom 8a 61352 Preserje. Tel.: (061) 631-293

Prodajam in odkupujem lovske pse vseh pasem (mlade in že izšolane). Tel.: (061) 1429-520.

Izdelujem čope iz dlak gamsa, jelena in d. prašiča. Tel.: (064) 66-479, Basaj, Selca 137, 64227 Selca.

Popravim vam športno, zračno in drugo orožje. Jože Zadnikar, Črna vas 205, 61000 Ljubljana, tel. (061) 12-72-166.

Prodajam 180 kg težkega merjasca, ki ga imam v lastni obori. Njegovi čekani so močni za zlato medaljo. Franjo Toth, 77. Hr. bataljona 34, 43229 Grubišno Polje (Hrvaška).

Kupim knjigo iz Zlatorogove knjižnice (Anton Simonič: Srnjad; 1976). Feliks Merc, Špelina 15/a, 62000 Maribor. Tel.: (062) 415-034.

Lovci, vas zanima **lov na muflone**? Pokličite: (0602) 83-242.

Prodajam PRAKTIS (snežne plašče za avtomobilске gume) 155/70/13. Tel.: (061) 653-085, zvečer.

Lovska družina ŽALEC

VABINA

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE

– MEMORIAL FRANCA KRAMARIČA

Tekmovanje bo 12. 2. 1995 ob 8. uri pri lovski koči RINKA v Gotovljah. Tekmovanje bo v streljanju na glinaste golobe. Prijave sprejemamo na dan tekmovanja do 12. ure. Tekmovale bodo tričlanske ekipe in posamezniki. Najboljše ekipno in posamezno uvrščeni bodo prejeli pokale.

ŽITA ZA ZIMSKO DOKRMLJEVANJE DIVJADI

JATA REJA vam nudi po izjemno ugodnih cenah vse vrste žit, ki jih lovci uporabljate za zimsko dokrmljevanje.

Na vašo željo vam pripravimo tudi mešanico, katere sestavo boste sami določili.

JATA REJA je hkrati tudi pravi naslov za preskrbo z žirvinsko soljo.

Naročnikom večjih količin blago tudi dostavimo.

Za vse ostale informacije smo vam na voljo na telefonih :

061/481 115 in 061/483 995

Vabimo vas k nakupu!

JATA®

trgovina in servis AV aparatov,
mikroskopov, daljnogledov in
drugih optičnih aparatov

Cenjene stranke obveščamo, da
imamo poleg

SERVISA
strelnih daljnogledov in
dvoogledov

novo TRGOVINO na Novem trgu 2
z najpopolnejšo izbiro

daljnogledov in
strelnih daljnogledov
BRESSER
SWAROVSKI.

Zagotovljene imamo originalne
rezervne dele.

Obličite nas in se prepričajte.

Delovni čas
od 8. do 13. in od 16. do 18. ure.

NOVI TRG 2, ☎/fax: +38661/1263272.
HRENOVA 15, ☎ +38661/1253256, 61000 LJUBLJANA

USNJENI IZDELKI (ročno delo),
ZAŠČITENI Z LANENIM OLJEM

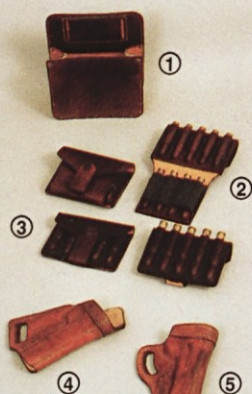
	CENA v SIT
① TORBICA ZA TRAP ŠIBRENE NABOJE	3.600
② ETUI ZA NABOJE 9 × (7 × 64)	2.600
③ ETUI ZA NABOJE 5 × (7 × 64)	1.440
④ TOK ZA PIŠTOLO	8.550
⑤ TOK ZA PIŠTOLO	6.750

NAROČENO POŠILJAM
PO POVZETJU!

Marijan Kumer

Dobrava 21,
66310 IZOLA,

Tel.: (066) 67-151

ANTON ANCELJ

Izdelava orožja in promet z lovskim
ter športnim orožjem in opremo
Novo mesto, d.o.o.

ANCELJ

68000 NOVO MESTO

Lebanova 3
tel./fax: (068) 323-879

Delovni čas:
od 9. do 17. ure
sobota od 9. do 12. ure

68330 METLIKA

TPC, Kidričevo naselje
tel./fax: (068) 58-232

Delovni čas:
od 8. do 12. in od 13. do 16. ure
sobota od 9. do 12. ure

- ČEŠKE BOKARICE V VSEH KALIBRIH
- ZOPET NA TRGU RISANICE FIRME ČEŠKA
ZBROJEVKA V KALIBRIH 7 × 64, .30-06, .300
WINCH. MAG.
- MALOKALIBRSKE PUŠKE BRNO 2

NOVO!

- ZH MOD 348, KAL. 7 × 65 R / 7 × 65 R –
V PRODAJI FEBRUARJA.

JOŽE ŠINIGOJ

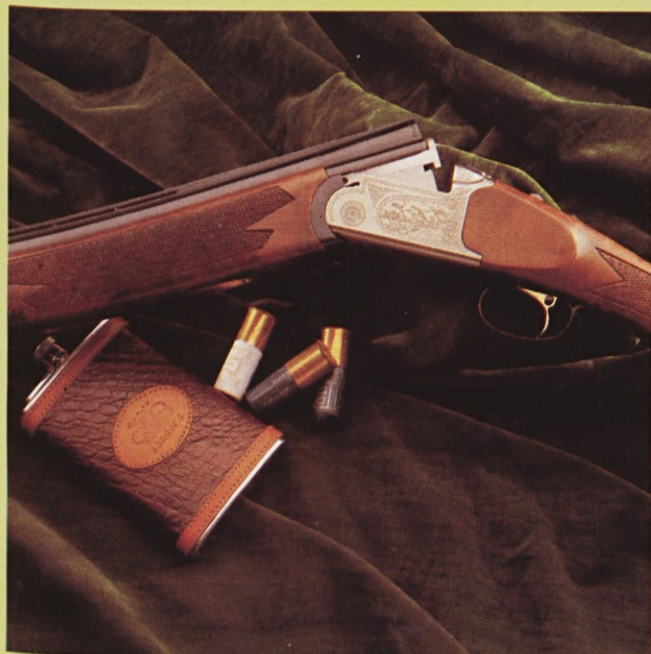
sedež: Bilje 135/a 65292
Renče
tel./fax: (065) 53-284

Trgovina Lovec

Prešernova 17
Nova Gorica
tel: (065) 21-915

**NOVO! TRGOVINA
LOVEC**

Blagovno-trgovinski
center Javna skladišča,
hala A, glavni vhod
Šmartinska 152
tel. (061) 185-1799

LOV, RIBOLOV in LOKOSTRELSTVO

Cenjeni lovci, ribiči in lokostrelci! V naših trgovinah LOVEC
lahko nabavite opremo domačih in tujih proizvajalcev po zelo
ugodnih cenah.

Nekaj iz našega programa:

- **LOVSKO OROŽJE:** karabinke, kombinirke, menjalne cevi,
šibrenice SABATTI, EXPRES puške.
šibrenice FRANCHI, MK puške, pištole BERETTA in druge,
revolverji SMITH & WESSON in RUGER, plinske pištole,
štarne pištole, TRAP puške od 124.000 SIT naprej, kombinirke
od 130.000 SIT naprej.
- **LOVSKO STRELIVO:** krogelno, šibreno in strelivo za pištole
vseh vrst kalibrov in kakovosti znamke FIOCCHI, trap naboji,
diabole za zračne puške RWS in druge.
- **LOKOSTRELSTVO:** vse proizvode znanih ameriških proizva-
jalcev PSE, HOYT, PEARSON, BARNET EASTON
- **LOVSKA in RIBIŠKA** konfekcija: lovske obleke MURA, pod-
ložene hlače, anoraki, ribiški in lovski telovniki, kape, srajce,
kravate itn.
- **OPREMA:** nahrbtniki s stolčkom, toki, etuiji za naboj, lovski
noži, kovčki. Glinasti golobji, pokali, medalje itn.
- **VSI OPTIČNI PRIPOMOČKI IN MONTAŽNI DELI**
PRODAJA NA TRI ČEKE.

PRIČAKUJEMO VAŠ OBISK.

Ljubljana

Delovni čas: vsak dan od 9. do 19. ure,
sobota: od 9. do 13. ure.

N. Gorica

Delovni čas: vsak dan od 8.30 do 18. ure
sobota od 8.30 do 12.30 ure.

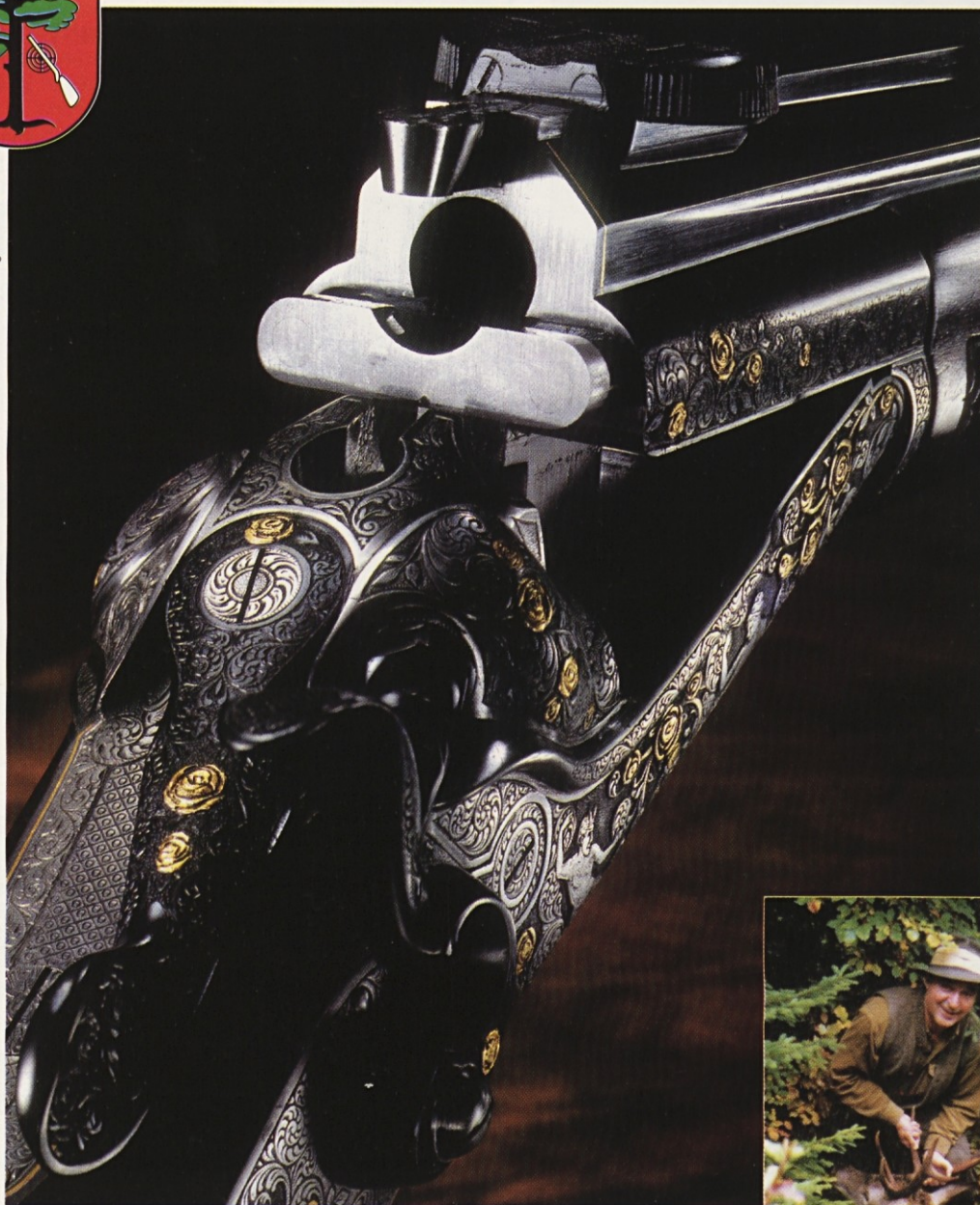

JOHANN FANZOJ

PUŠKARNA IN LOVSKA OPREMA

Werbegesamt Bauderer

ENOCEVNA PRELAMAČA –
PETELINKA
kal. 6,5×57 R, s posebnim
zaskočnim zaklepom in bogati
gravuro z mitološkimi prizori in
zlatimi intarzijami

Smo najstarejša puškarska delavnica. Po vaših željah in meri izdelujemo vse vrste lovskega orožja. Stalno pa vam lahko ponudimo tudi različne druge lovske potrebnosti in pribor.

- Ekspres dvocevke Falke (Avstrija), kal. 9,3x74R (side by side), z ejektorji, neto cena je 45.000 ATS
- Bokarice Falke z ejektorji; neto cena je 7.500 ATS
- Španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena je 8.000 ATS

- Malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7x64, .30-06, 8x68 idr.

- Strelivo vseh vrst;

- krogelni in šibreni naboji (Hirtenberg, RWS)
- diable za zračno orožje
- tekmovalne diable (RWS, Haendler & Nattermann)

- Montažni deli za strelne daljnogleda:

- komplet EAW za zasučno montažo
- komplet za suhljsko montažo

Johann Fanzoj je navdušen lovec in član Safari Cluba International. Za vse orožje, ki je izdelano v njegovih delavnicah, daje jamstvo.

- Lovski rogovi: veliki, srednji in mali
- Optika Swarovski; vsi modeli

Vsem članom LZS priznamo 10 % popust! Po ugodnih cenah vam omogočamo tudi lov v Afriki!

VESELILO NAS BO, ČE NAS BOSTE OBISKALI.

A-9170 BOROVLJE - FERLACH

TEL.: 0043/4227/2283 • FAX: 0043/4227/2867